

فرمیسک و ئازارى

رەنگەكان

رییووار رهمهزان بارزانی

چاپى يەكەم ٢٠١٨

ناسنامەی كتىب

ناوى كتىب: فرمیسک و ئازارى رەنگەكان

نووسىنى: پىيوار رەمەزان بارزانى

باپەت: سۆسىيەلوجى و هونەرى و نەتەوەبىيە

تايىپ: پىزان سالىح بارزانى و توپىزەر

ھەلچىن: پىزان سالىح بارزانى و توپىزەر

ھەيلكارى و نەخشەسازى ناوهەوە و بەرگ: توپىزەر

سالى چاپ: ٢٠١٨ - چاپى يەكم - تىراز: ١٠٠٠ دانە

چاپخانەي: سەنگەر

لەبەرتوهەدرايەتى كىتىخانە كىشتىيەكان / ھەريئى كوردىستان ژمارە سپاردىنى
(٤٢٣) ئى سالى (٢٠١٨) ئى پېتىراوە.

شۇينى نووسىنى: - ھەريئى كوردىستان - دەقەرى بارزانى

رەنمەزانى مۇبايلى توپىزەر: ٠٧٥٤٤٧٢٢٧١

مافى چاپكىرىدەۋەي پارىزداوا بىق توپىزەر

له فرمیسک و ئازاری پەنگەكاندا

مه به ستمان ئەوه نىه له سەر مىّژووی ھونھرى كوردى و مىتىقدەكانى كارى ھونھرى شىوه كارى و پەيکەرتاشى و كارىگەريەكانى بەسەر ھونھرەوه بنووسىن.

بەلگو ئەمانەوى هەست و سۆزى شىوه كاران و پەيکەرتاشان له ھەر چوار پارچەى دابەشكراوى كوردستان و كوردىستانىيانى ھەندەران بخەينه پۇو، تىكەلاوبۇنى فرمیسک و ئازارى شىوه كاران بە پەنگ و فلچە كانيانەوه، ئەنفال و جىنۋىسىد و كىيمىا باران و تاوانە دىز بە مرۇقا يەتىيەكانى تر لە ديدو دىدگاى ھونھرەندانى شىوه كارەوه بېبىنەن و بىناسىن.

من وەك توپۇزەرىكى كۆمەلايەتى و كورە باوك جىنۋىسىد كراويىكى بارزانى بى گۈيدانە بىرۇباوهرى سىياسى و ئائىنى و ناوجەيى و عەشايمەركەرى ئەم كارەم ئەنجامداوه، تەنها مەبهەستم كارىكى نەتەوهىي و نىشتىمانى و مرۇف دۆستىيە.

من شىوه كار نىم و پىسپۇريش نىم لەم بوارەدا، تەنها راپرسىيەكى ئەلكىترونىم ئەنجام داوه لە شىوه ناردىنى نامە لە تۆرى كۆمەلايەتى فەيسىبۇك بۆ ھونھرەندانى شىوه كار و پەيکەرتاش بە مەبهەستى گەيشتن بەم گرىيماھى خوارەوه:

۱- ئايا شىوه كارانىش و يىستويانە كات و ساتى خۆيان تەرخان بىكەن بەرامبەر بە تاوانەكان و تا چەند توانىويانە بە فلچە و پەنگەكانيان ئەم تاوانانە بخەنە پۇو؟

۲- ئایا هونه‌رمه‌ندیکی شیوه‌کار و په‌یکه‌رتاشی کورد له پۆزمه‌لات، پۆزئاوا، باکور ئاگایان له ئازاری کوردانی باشور ههبووه، به پیچه‌وانه‌شهوه؟

لەم تویزینه‌وهیهدا (۹۹) نامه نیئرداون بۆ هونه‌رمه‌ندانی شیوه‌کار، (۷۰) نامه وەلامیان ههبووه، ئەوانی تر بى وەلام بوون، ئەم بى وەلامیه‌ش چەند ئەگەرئیک ئەخاته پوو، ئایا نامه‌کەیان نه‌بینیو، ياخود پیتیان نه‌گەیشتلووه، ياخود ویستی وەلام دانه‌وهیان نه‌بووه، يان به‌هەر هۆکاریکی تر.

لەکوی (۷۰) نامه‌ی وەلام‌درەوه، (۵۷) هونه‌رمه‌ندی شیوه‌کار، کاریان لەسەر ئەم تاوانانه کردبووه تابلق و بەرهەم و شیوه‌ی جۇراو جۇریان ههبووه، كە گۈزارشت له تاوانه‌کانی ئەنفال و جىنۇسايىد و كىيمىاباران و تاوانه‌کانی دىژ به مروققایتى دەكەن، هەرچى ژمارەی ترە (۱۳) شیوه‌کار، هىچ كارىكىيان لەم بوارەدا ئەنجام نەداوه، بەلام زۇربەیان وادەی ئەوهیان داوه كە لە داھاتوودا كار لەسەر ئەم تاوانانه بکەن. چەند هونه‌رمه‌ندیکی شیوه‌كارىش له ماوهى پاپرسىيەکەدا هەولىيان داو و تابلۇيان لەم بوارەدا دروستىرىد و بەشداربۇون لەم ئەلبومە شیوه‌كارىيەدا.

من دوای ئەوهى ئالۇدەی ژيان و شیوه و كارى شیوه‌كاران بۇوم بەراسلىنى خۆش و پې لە واتاوجوانىيە، ئەركى ئەوان قورسە و كارى ئەوان نىشىتمانى و نەته‌وهىيە، تاكە تابلۇيەك ئەتوانى ھەمو جىهان بەينىتە زمان و زمانى ئەوان بۆ ھەمووانە.

ئەمەی لە لەپەرەكانى داھاتووى ئەم ئەلبومە شیوه‌كارىيە ئەبىنن كار و بەرهەمى (۵۷) شیوه‌کار و په‌یکه‌رتاشى کورد و كوردىستانە لە سەرانسەرى

دونیا، کارهکانیان گوزارشت له زولم و زوردای و گهلهکی سته مدیده دهکنه، جوانیه کانی (مرؤفه و خاک و شروشت) له م نیشتمانه دا له نیوبراون و سراونه ته وه ئەنفال و کیمیاباران و جینوسایدکراون، مرؤفه کان زیندە به چال کراون له سیداره دراون به بى دادگا، جوانیه کانی مرؤفیان له م خاکه دا شیواندووه، تاوان و زورداری و ئەشكەنجە و زیندانی و راگواستن به رامبەر به مرؤفه کراوه و کلتور و فەرهەنگ و ئائين و یاسا و بەها بەرز و پیرۆزه کانی مرؤفه سراونه ته وه.

خاکه کمان دابەشکراوه و له نیوبراوه، سروشته که مان سوتیئنراوه و شیویئندراوه ئەمانه و سەدان جوانی تر ناشرینکراون له لایەن نەیارانی کورد و کوردستانه وه.

ریسیوار رهمهزان بارزانی
تۆیژەری کۆمەلایەتى

پرسی تویژینه‌وه

هه‌موو تویژینه‌وه‌یه‌کی زانستی و ئەکادیمی و کۆمەلایه‌تی بەرلەوهی تویژینه‌وهی لە سەر ئەنجام بدریت گرفتیکە لەلای تویژەر گەلله بووه، ئەم گرفته و دەکات کە تویژەر ھانبات بۇ ئەوهی تویژینه‌وهی لەسەر بکات.

پرسی ئەم تویژینه‌وه‌یه‌ش لەووه سەری هەلداوه کە تا چەند شیوه و تابلو و پەیکەر و هەست و سۆزی ھونەرمەندانی شیوه‌کار و پەیکەرتاش توانیوویانە دەمامکە شاراوه‌کان و رووی پاستەقینە تاوانەکان بخەنە رwoo.

گرینگ تویژینه‌وه

ھەنگاویکە بۇ تىگەيشتن لە چۈنیه‌تی ئەم تاوانانە بە زمانیکى گشتگیر و ساده و ساکار کە تەنانەت نەخويىندەوارانیش بە پىی ئەندازەی وردبىنى و تىزبىنى خۆيان تىدەگەن و شرۇفەی دەکەن.

ئامانجى تویژینه‌وه

ئەم تویژینه‌وه‌یه ئامانجى سەرەکى ناساندى جىنۋسايد و هه‌موو تاوانەکانى ترى دژ بە كورد و كوردىستانە کە سەرددەمانىك مەرۆڤ و خاكى كوردىستان بە دەستىيەوه دەينالاند، چەند پېشنىار و پاسپارده بۇ چارەسەركىردن و كەمكردنەوهى كىشە و گرفتى شیوه‌كاران و پەیکەر

تاشان بۆ ئەوهی بتوانن به باشترین و مەزنترین شیوه کار بکەن بۆ
ناساندەنی جینوّسايدى کورد و کوردستان.

نمونه‌ی هەلبژیردراو

هەلبژاردنی نمونه به قۆناغیگی گرنگی پرۆسەی ئەنجامدانی تویژینەوە داده‌نریت و خستنەرپوو و وەسفکردنی تايىبەتمەندىيەكانى نمونه به يەكىك لە شتە زۆر پىويستەكان لە قەلەم دەدریت بە تايىبەتى لە تویژینەوە مەيدانىيەكاندا. كە دەرئەنجامى سەركەوتن و هەرەسەھىنانى تویژینەوەكەی لەسەر بەندە، نمونه‌ی تویژینەوەش بە رىزەيى گۈزارشت لە كۆي كۆمه‌لە دەكات كە تویژەر دەيەوى لېيان بکۈلىتەوە.

نمونه -عەينه- (Sample) واتە هەلبژاردنی رىزەيىكى ديارىكراو لە شتىك يان دەرھىنانى رىزەيىكى ديارىكراو لە تاكەكانى كۆمه‌لگاى لىكۈلىپاو واتە نمونه‌يەك هەلبژيرى (ئەگەر كەميش بىت) وىنەي سەرجەم كۆمه‌لەكە تىيدا دەربكەوى، دىراسەكردى گشت يەكەكانى كۆمەل پىويستى بە توانا و ماوهىكى زۆر هەيە، بۆيە تویژەران ناچارن بەشىك لە كۆمەل وەرگرن.

لەم تویژینەوەيەدا نمونه‌ى (تۆپەلە بەفرى سەراولىز) هەلبژيردراو لە نىوان جۆرەكانى نمونه بۆ تویژینەوەي كۆمه‌لگاى باسەكە. نمونه‌ى تۆپەلە بەفرى سەراولىز يەكىك لە جۆرەكانى نمونه‌ى مەبەستدار، كە ئەم جۆرە وەك ئەوه وايە كە تۆپەلە بەفرىك لە سەرەوە بۆ خوارەوە

سەراولیز دەگریت و لە ئەنجامى ئەوەدا بەردبەرە گەورە دەبیت. ئەم جۆرە نموونەيە بۇ يەكەم جار لە سالى ۱۹۷۱ لەلایەن زانای ئەمریکى (تینھوتن) بەكارھېنراوه.

تویژەر سەرەتا لە تاکە كەسىكەوە دەستت پىدەكتەن كە پەيوەندى بە بابهەتكەوە ھەيە و زانیاريەكانى لىودرددەگریت، ئەمە وەك خالى دەسپېڭ يا تۆپەلە بەفرە بچوکەكە سەير دەگریت، دواتر پرسىار لەو كەسە دەگریت كە كىيى تر پەيوەندى بە ھەمان بابهەتكەوە ھەيە، بەم شىۋەيە بەرددوام دەبیت تا دەگاتە رادەي پىويست.

ئىمەش بەم شىۋەيە دەستمان پىكىردووو و لە رىگاي پرسىن و گەران لە تۆرى كۆمەلايەتى فەيسبوك و مائپەپەكەنلى تايىبەت بە شىۋەكاران و كەسانى ترى دەستكەوتۈو، ودرگرتنى نموونەكە لە جۆرى نموونەي قەبارە بچوکە (عىنه صغيرە الحجم). سنورى تویژىنەوەش ھەمۇ كوردىيەك دەگریتەوە لە ھەر كويىيەكى دونيا بن، سالى ۲۰۱۴ ماوەي ئەنجامدانى تویژىنەوەكەيە.

دوای و هرگرت‌هه‌وهی تابلۆکان و بیورای و بهره‌هه‌می شیوه‌کاران و په‌یکه‌رتاشان گه‌یشتینه ئه‌و ئه نجامه‌ی که په‌یکه‌رتاش و شیوه‌کارانیش به پیّ توانا هه‌ولیان داوه بۇ ناساندئی ئهم تاوانانه، کاریکی گه‌وره‌شیان کردودوه، چونکه زمانی وینه‌کانیان جیهانیه و هه‌موو مرؤفیک تىدەگات.

ئه نجامه‌کان :

۱- سه‌باره‌ت به گریمانه‌ی یه‌که‌م:

ئایا شیوه‌کارانیش ویستویانه کات و ساتى خویان تەرخان بکەن به‌رامبەر بە تاوانانه‌کان و تا چەند توانییانه به فلچه و پەنگه‌کانیان ئهم تاوانانه بخەنە پۇو؟

بەلئى شیوه‌کاران کاریکی گه‌وره‌یان کردودوه، کارى ئه‌وان لە نووسینیکی ئه‌کادیمی و چەندین کتیب و راپورتی تىر و تەسەلی رۆژنامەوانی تايیبەت بەم تاوانانه کەمتر نەبووه و بگرە زیاتریش بۇوه، چونکه نووسینه‌کان چەند کەسیک ئه‌توانن بیخوینن‌ووه تى بگەن و زمانی نووسینه‌کان (یەك دوو سى) چەند زمانیک تىپەر ناکات، بەلام تابلۆ شیوه‌کارییەکان هه‌موو خەلک تى دەگات و بۇ هه‌موو جیهانه تەنانەت نەخویندەوارانیش لە هەست و سۆزى تابلۆکە ئەگەن بە پیّ پیویست.

۲- ئایا ھونه‌رمەندیکی په‌یکه‌رتاش و شیوه‌کارى کورد لە پۇزەھەلات، پۇزئاوا، باکور ئاگایان لە نازارى کوردانى باشور هه‌بووه، بە پېچەوانەشەو؟

ئەم تاوانانە ھىنندە گەورەن، كوردانى ھەر چوار پارچە ئازاريان چەشتىووه و گەيشتىنە ئەو ئەنجامەي كە تاوانەكان تەنبا ھى خاوهەنەكەي نىن و راستە تاوانەكان لە چەند ناواچە و شارىك ئەنجامىدران، بەلام سەرانسەرى كوردىستانى گەورە و كوردانى دەرەوهش ھەستيان بەم ئازارە نەتەوهېي و نىشتىمانىيە كردووه و ھاوخەم و ھاوسۇزى برا ھاونىشتىمانى و ھاوزمان و ھاوخاك و ھاوكلىتۈرەكەيان بۇونە و ئازارى منىكى باوک جىنۋىسايدىكراوى بارزانى ئازارى كورپىكى باوک ئەنفالكراو باوک كىمياباران كراو بۇوه، ئازارى بارزان ئازارى گەرمىيان و بادىنان و سەردەشت و شىنگال و دىياربەكر و دىرسىيم و كوبانى و ... ھەر چوار پارچەي كوردىستان بۇوه.

پیشیار و پاسپارده:

- ۱- حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان هه‌ولبدات سه‌نته‌ریکی نیونه‌ته‌وهی تاییه‌ت
به شیوه‌کاران و په‌یکه‌رتاشان بکاته‌وه بؤ (جینوساییدی کوردستان) و ببیته
مالیک بو ئاشنابوونی شیوه‌کارانی جیهان به هونه‌ری شیوه‌کاری کورد و
کوردستان و تیگه‌یشت لهو تاوان و زولمانه‌ی به‌سهر کوردستاندا هاتووه به
دریزایی می‌ژوو.
- ۲- گرنگی به شیوه‌کاران و په‌یکه‌رتاشان بدريت و کارو به‌رهه‌م و
تابلوکانیان به‌پیئی پیوه‌ری ماندی بوبونیان هه‌لبسه‌نگیندریت و ریز له ئه‌رک و
ماندووبونیان بگریت.
- ۳- هاوکاری شیوه‌کاران و په‌یکه‌رتاشان بکریت له خه‌رجی و مه‌سروفات و
پیداویستیه‌کانیان و کارو به‌رهه‌مه‌کانیان و به جوانترین شیوه بلاو بکرینه‌وه.
- ۴- هه‌موومان هه‌ولبده‌ین ئاشنایی هونه‌ری شیوه‌کاری بین به‌مه‌موو
چوره‌کانیه‌وه، چونکه یه‌کیکه له ته‌وهره سه‌ره‌کیه‌کانی ناساندنی کلتور و
داد و نه‌ریت و فه‌رهه‌نگ و سروشت و جوانی کوردستانی به جیهانی ده‌ره‌وه
ئه‌م جگه له نیشاندانی تاوان و زولم و زورداری‌یه‌کان.
- ۵- نزوبه‌ی شیوه‌کاران سه‌ره‌رای کاره‌که‌یان پیشه‌ی ترئه‌نجام ده‌دهن
ئه‌مه‌ش به‌هۆی نه‌بوبونی هاوکاری و سپونسه‌ر بؤ به‌رهه‌مه‌کانیان، پیویسته
حکومه‌ت و که‌رتی تاییه‌ت هه‌ولبده‌ن و پالپشتی ماددی و مه‌عنه‌ویان بکه‌ن،
بؤ ئه‌وهی بژیوی زیانی شیوه‌کاران و په‌یکه‌رتاشان خوش بکه‌ن و تاکو ته‌نیا
به‌م ئه‌رکه‌یان هه‌ستن و گرنگی به کاره‌کانیان بدهن و به‌رده‌وامب، چونکه

نهبوونی سه‌رچاوه‌یه کی مادی و مه‌عنجه‌یه باش بـو شـیوه کاران و پـه‌یـکـه رـتاـشـانـ کـارـیـگـهـ رـیـ هـیـهـ لـهـ سـهـرـ کـارـوـ بـهـرهـمـهـ کـانـیـانـ وـ بـگـهـ هـهـنـدـیـکـ لـهـ شـیـوهـ کـارـانـ واـزـیـانـ لـهـ پـیـشـهـ کـانـیـانـ هـیـنـاـوـهـ بـهـ هـوـیـ نـهـبـوـونـیـ ماـوـهـ وـ کـاتـ وـ سـهـرـقـالـبـوـوـنـیـانـ بـهـ پـیـشـهـ تـرـهـوـهـ.

۶- میدیاکان به تایبـهـتـ کـهـنـالـهـ کـانـیـ رـاـگـهـ یـانـدـنـ وـ بـوـزـنـامـهـ وـ گـوـفـارـهـ کـانـ گـرـنـگـ تـهـواـوـ بـهـمـ بـوـارـهـ بـدـهـنـ.

۷- پـهـیـکـهـ رـتاـشـانـیـشـ کـارـ وـ بـهـرهـمـیـ جـوـانـیـانـ هـیـهـ،ـ بـهـلـامـ پـیـوـیـسـتـانـ بـهـ هـاوـکـارـیـ وـ جـیـگـاـ وـ شـوـینـ هـیـهـ بـوـ ئـهـوـهـیـ بـتـوـانـ خـزـمـهـتـ بـهـ وـلـاتـهـکـهـیـانـ بـکـهـنـ،ـ شـهـقـامـهـ گـشـتـیـهـ کـانـ وـ دـهـروـازـهـ وـ مـیـنـوـمـیـنـتـ وـ بـهـرهـمـهـ کـانـ تـرـیـ پـهـیـکـهـ رـتاـشـیـ بـهـ هـوـنـهـ رـمـهـنـدـیـ پـهـیـکـهـ رـتاـشـیـ خـوـمـانـ رـابـسـپـیـرـدـرـیـتـ نـهـکـ پـهـیـکـهـ رـتاـشـانـیـ بـیـانـیـ،ـ دـلـنـیـاـیـنـ لـهـوـهـیـ ئـیـمـهـ زـیـاتـرـ لـهـ نـازـارـیـ خـوـمـانـ دـهـگـهـیـنـ.

۸- لـهـ قـوـنـاـغـهـ کـانـیـ خـوـینـدـنـداـ بـهـرهـمـیـ چـهـنـدـ شـیـوـکـارـیـکـیـ کـوـرـدـ وـ کـوـرـدـسـتـانـ وـ زـیـانـنـامـهـیـانـ بـخـوـینـدـرـیـتـ.

ئاشتى مهدى مەد

ناسراو: ئاشتى گەرمىانى
شويىنى لە دايىك بۇون: كەركۈوك - كوردىستان - عىراق
ناونىشان: كەركۈوك . كوردىستان. عىراق
تەلەفۇن: ٠٧٥٠٨١٧٢٩٧٦
ئىمپيل: shegani_66@hotmail.com
Facebook: ashti shegani
www.web.ashtiar.com

ئەندامىيىتى:

ئەندامى ھونەرمندانى كوردىستانە
ئەندامى نەقابەي ھونەرمندانى عىراقى يە
ئەندامى سەندىكاي ھونەرمندانى كوردىستانە
ئەندامى سەندىكاي پۆزىنامە نوسانى كوردىستانە

ئەندامى ھونھەندانى رۆژئاواي ھۆلەندايە

ئەندامى ART IN ACTION لە شارى رۆتردام .. ھۆلەندا

ئەندامى AIDA NEDERLAND لە شارى ئەمسىرتام. ھۆلەندا

ئەندامى K.I.A لە شارى بريدا . ھۆلەندا

ئەندامى ھونھەندانى شارى رۆزنداا . ھۆلەندا

ئەندامى دەستەي سايىتى چرا تىقى يە . دەنھاخ، ھۆلەندا

ئەندامى كارگىرى كۆملەمى كەلتۈورى كوردى يە لە شارەوانى مۇردايىك،

ھۆلەندا

خولەكان:

١٩٨٦-١٩٨١ پەيمانگاي ھونھە جوانەكانى شارى سلىمانى . كوردىستانى

عىراق تمواو كردوه.

١٩٩٩ دېلۇمى H B O ھونھە لە شارى بريدا ھۆلەندا وەرگەرتووه.

٢٠٠٥ سيرتىقى كات لە ميدىاى ھۆلەندا بەشى راگەياندن و بلاوكىرنمۇوه.

١٩٩٩ خوولى تەكニكى ئۆتومۆبىلى لە ھۆلەندا تمواو كردووه

٢٠٠٣ تەكニكى ئۆتومۆبىلى 151 vw bto

تەكニكى ئۆتومۆبىلى 75 bto وە تەكニكى ئۆتومۆبىلى 15.3 vw bto

سى جار سيرتى فى كاتى ھۆلەندى لە خوولى ئۆتومۆبىلى فولكس ۋاکن

وەرگەرتووه لە شارى لويسىم . ھۆلەندا.

ژووری ئەنفالکراوهکان

دەربىرىن لەو ژوورانە دەكەن كە كوردە ئەنفالکراوهکان بۇ تۆپزاوا و نوڭرىھ سەلمان و عمر عەرمى براون، ئەمە پاشماوهى ئەو جلانەيە كە ژنە كوردەكەن كۆزراون يان خۇيان كوشت لەم ژوورانەدا.

ناوى تابلو: ژوورى ئەنفالکراوان / كەرسەتە: كەرسەتە ئىتكەلاؤ
پىوانە: ۱۲۰ سم بە ۱ مەتر / رنگەكەن: ئەكرىلىك

پاشماوهی جله‌کانمان

پاشماوهی جل و بهرگی ئهو مرؤفانهن که له شالاوه‌کانی ئهفالدا دهست بهسمر کران و بهرو بیابانه‌کان برديانیان وه ژیر خوّل کران و دواتر له گوره به کومله‌کان دوزر انهوه.

ناوى تابلۇ: پاشماوهی جله‌کانمان / کمره‌سته: کمره‌سته‌ئى تىكەلاو
قەباره: ۱ مەتر بە ۱۲۰ سم / ړنګه‌کان: سپرى وه ړنگى رونى
سالى درووستکردن: ۲۰۱۰ / بۆ مەراسىمى روفاتى ئهفاله‌کان له چەمچەمال

کیژوله کورده‌کان له چیاکانهوه بهرهو بیابان

ناوی تابلو: کیژوله کورده‌کان له چیاکانهوه بهرهو بیابان
پیوانه: ۷۰ سم به ۱ متر / کمرهسته: کمرهسته تیکه‌لاؤ
روستگاهان: سپری و همکریلیک / سالی درو و ستردن: ۲۰۱۰

تنهها پیلاوه‌کان به‌جیمان

ناوی تابلو: تنهها پیلاوه‌کان به‌جیمان

قمه‌باره: ۶۰ سم به ۱ متر / رهنگه‌کان: سپری و نهکریلیک

کهره‌سته: کهره‌سته‌ی تیکه‌لاؤ / سالی دروست کردن: ۲۰۱۰

دَرْگَاهِ مَالْمَان

ئەنفال كىردى مەرقەكان واتە ئەنفال كىردى دەرگاکانى ناو مالمان، ھەر بۆيە قوپلى دەرگاي مالەكەمانىشيان ئەنفال كىرد.

ناوى تابلو: دەرگاکەي مالمان / كەرسىتە: دارو ئاسىن
قەبارە: ٥٠ بە ٣٠ سم / رەنگەكان: ئەكريليك/ سالى درووستكردن: ٢٠١٣

شهویو شمس الدینی

شهویو شمس الدینی له سالی ۱۹۸۸ له شاری مهاباد له روزه‌هلاتی کوردستان له دایک بووه. خاوون بروانامه‌ی بهکالوریوسه له هونصر و شیوه‌کاری له زانکوی مارلیک له باکوری ئیران ماوهی ۷ ساله کاری شیوه‌کاری دهکات.

له سمر ئەنفال و کیمیابارانی هەڵمچه لەم شارانەی ئیران بۆ ئەم مەبەستە پیشانگای داناوە. * تاران ۲۰۱۱ * نوشەر ۲۰۱۰ * تەورىز ۲۰۱۲ مەهاباد ۲۰۱۱-۲۰۱۲

سهردهشت

ناوی تابلو: سهردهشت

۲۰۰۹

سایز ۱۲۰ ۱۰۰

تیکنیک acrylic oil color

SHAWBO SHAMSADINI

هم‌بجه (عومنه خاوه)

ناوی تابلو: هملبجه - عومنه خاوه، سالی دروستکردن: ۲۰۱۰ - سایز: ۱۲۰-۱۲۰ - تیکنیک: acrylic-oil color

نهنفال

سایز (۱۰۰×۲۰۰)- تیکنیک mixed media:

همه‌بهجه

همه‌بهجه

سالی دروستکردن: ۲۰۰۹

سایز: ۱۰۰ سانتیمتر

تیکنیک اکریلیک روغنی

هله‌بجه

هله‌بجه

سالی دروستکردن: ۲۰۱۲

سایز ۱۰۰ - ۱۰۰ سم

تیکنیک: mixed media

شنگال-kobani - shangal- کوبانی-

هاریم جمال طاهر

ناو: هاریم جمال طاهر

سالی له دایک بون: ۱۹۸۶/۹/۱ له هله‌بجه‌ی شه‌هید

دەرچووی کۆلیجی ھونمره جوانه‌کانی زانکوی سلیمانی سالی ۲۰۱۱، بەشی شیوه‌کاری، ئەندامی سەندىكای ھونمرەمندانی سلیمانیه.

چالاکیيەکان:

دوو پیشانگای تاييەت له شارى هله‌بجه‌و سلیمانی ۲۰ پیشانگای ھاوېمەش له شار مکانى هله‌بجه و سلیمانى و ھەولىر و بغداد، پرۇزھىئەكى دیواربەندى له شارى هله‌بجه، كىتىپىكى وەرگىراوی ھەمیه له فارسيمه و بۇ كوردى بەلام ھىشتا له چاپ نەدرابو.

سالی ۲۰۱۲ خەلاتى پېشىرگىي ۋىستىفالى شیوه‌کارى وەرگىرنوو له سلیمانى.

کۆرھو

ناوی تابلو: کۆرھو

ماده‌ی بهکارهاتوو: رەنگى رۇنى له سەر کانفاس

قیاس: ۱۵۰ - ۱۰۰ سم

سالى دروست كردن: ۲۰۱۳

باس لەو کۆرھو دەکا کە وەك دیاره ھەندى خەلک و ھاولاتى لە رېگادا دەمردن و ناچاربۇون كە ھەر لەمۇيدا بىنېزىرن، لەم کۆرھو مەدا مندال و گەمورە و پىر و پەكمۇتە، ھەمموپيان ئاوارەبۇون و زۇرىيەك لە خەلکان دايىك و باوكىان گىرتۇوھ بە كۆلەمە و وايان لىدەھات كە بەردىكى رەق بىكەنە سەرين و لە سەری بخەون.

Harem Jamal

150x100 cm

2013

داستانی هله‌بهجه

ناوی تابلو: داستانی هله‌بهجه

ماده‌ی بهکار هاتوو: رهنگی رونی + و هتمن بروف لمه‌سر کانفاس

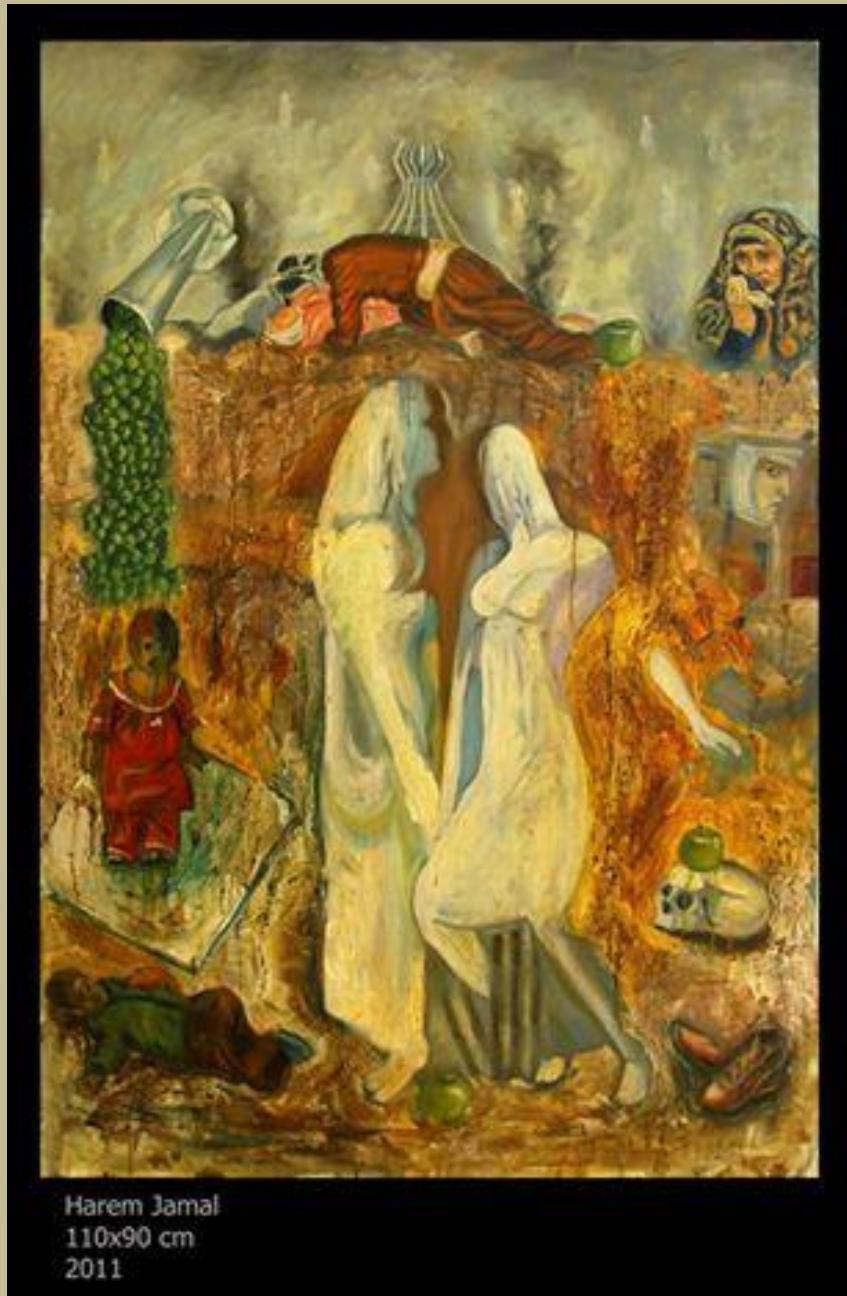
قمه‌باره: 110x90 سم

سالی دروستکردن: ۲۰۱۱

باس له ساته و مختی کیمیابارنی هله‌بهجه دهکات. و هک ئەلین که بۇنى کیمیاویمکه بۇنى سیوی همبوروه بۆیه من هاتووم له بىرى کیمیاوی سیویم بهکار ھیناوه و همروه‌ها پىلاوی به جیماوی خله‌کى تىایاه که رهنگه نەيانتوانبىي بگەزىنمه بۇی، چونكە دايكم ھەمان شتى بەسەر ھاتبوو، ئەی وەت: نەعلمکانم له پى داكھوت نەمتوانى بگەزىنمه بۇی.

ھمروه‌ها ئەم ۲ کەمسە سپىيە له ناومراستا و هک نويىنھرى روھيانمەتى شەھيدانن ھمروه‌ها ۳ سیوی گەورەم بهکار ھیناوه بۇ مانگى ۳ کە كارھساتەمکەتى تىا روى دا.

ھمروه‌ها ئەم سیوە دەبىن کە چى كردۇوه لەو كەللە سەرە و كاريگەری چەكى کیمیاوی دەردىخات.

دایکیکی گهرمیانی

وینه‌ی دایکیکی گهرمیانیه، خملکی که‌لاره، چاوه‌ربی کوره ئەنفالکراوەکەی دەکات.

پیوانه‌ی تابلو: ۱۰۰ بە ۷۵ سم
بە رەنگى رونى کراوه، سالى ۲۰۱۴

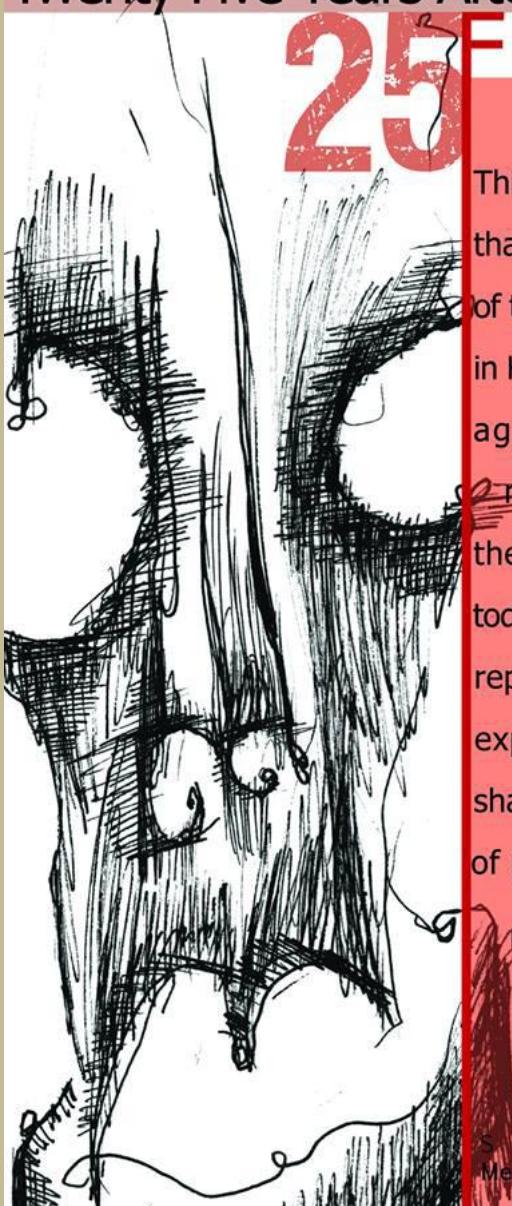

پوشیا کاکه‌یی

Twenty Five Years After The Genocide:

25 FACES

This exhibit features sketches that symbolize the anniversary of the genocide that took place in Kurdistan twenty-five years ago. The 25 faces are the ~~25~~ martyrs of the genocide as they continually live with us today spiritually. The silhouettes represent the Kurdish experience, constantly shadowing the history of people since 1988.

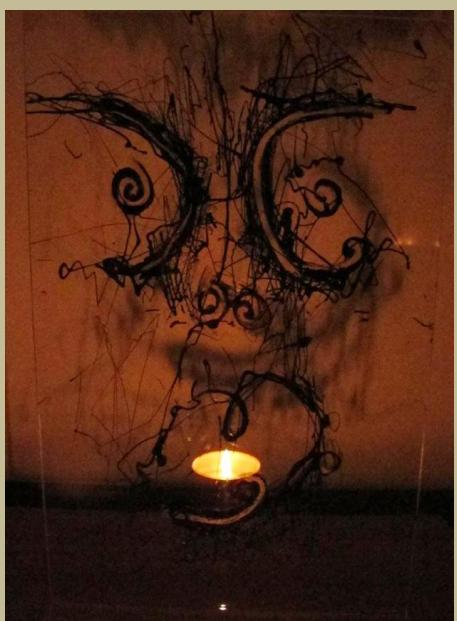
P O S H Y A K A K I L

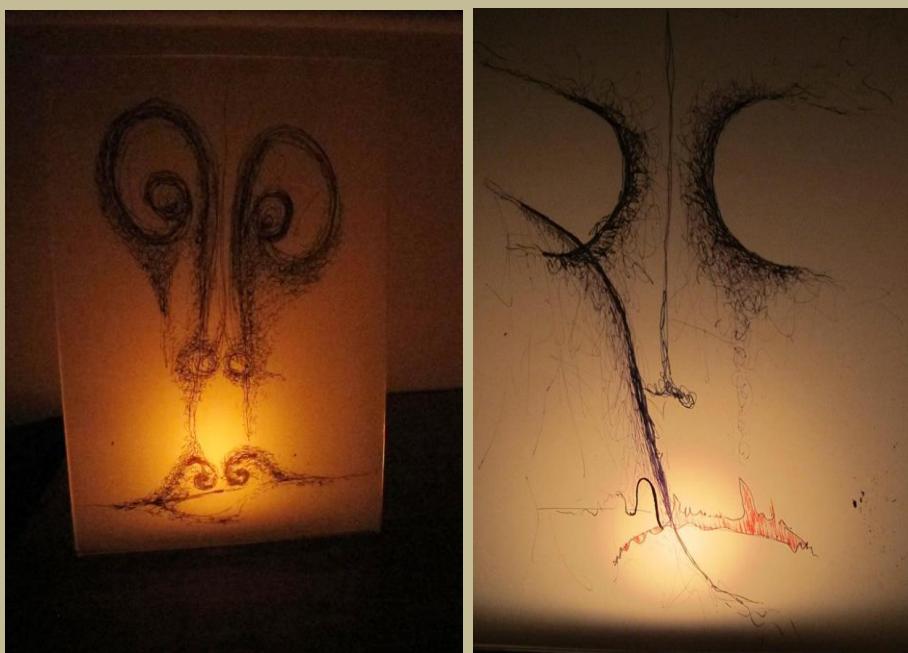

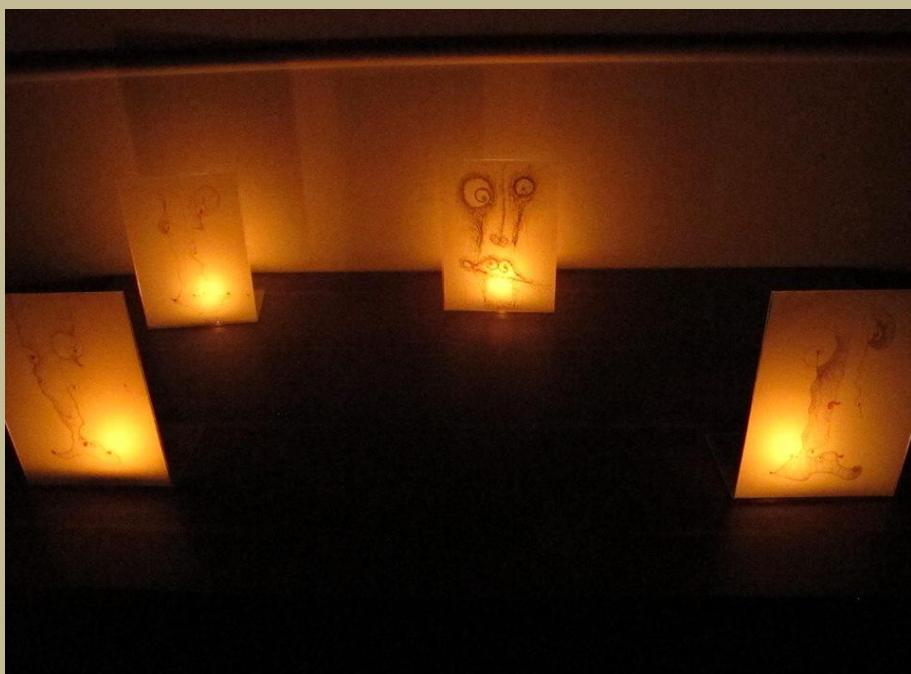
Sponsored by:
Ministry of Martyr and Anfal Affairs

ئارەزوو حەسەن صالح

ئارەزوو حەسەن صالح
دەرچوی پەيمانگای ھونھە جوانەکان ٢٠٠٨
دانىشتۇرى: صالح اغا - رېگەھى خانەقىن

ئەنفالى كورد

ئەم تابلو يە باسى ئەنفالى كورد ئەكا كە لە ناو ئىسکەكان كۆتۈرى ھىلانەي
كىدووه بىچۇوەكان داواي شت ئەكمەن، دايکيان ئالاى كوردىستانيان بۇ ئەھىنى
لە جياتى خۆراك، بەو واتاپەي (كورد يەكىكى بىروا سى زىاد ئەكا)

ئەنفال و کیمیا باران

باسى دوو چىرۆكى ئەنفال و کیمیا باران ئەكا، ژنيكى كورد ئەگرىيى بە فرمىسکەكانى ئاوى گولىك ئەدا ئەو گولەش ئالاي كوردىستانە.

زور سوپاس بق خاتونی شیوه‌کار و خوشکی ئازیز (ئارهزو حەمن) بؤ دروستکردنی ئەم وىنەيەی من (ئامادەکارى كتىب- ریبوار (كە لە سەر گۇرستانى بارزانىيە جىنۋىسايدىكراوەكائىن). دەست رەنگىنىيەكى جوانى تىاپە و بە تىكىملى چەندىن مادەي وەکو خول و دار و سوف و خورى و بۆيە و چەندىن شىوازى تر ئەم كارە جىاواز و نايابە ئەنجامدراوه.

سمکو نه‌محمد

هونه‌ر لای سمکو نه‌محمد (ئازار فلچه‌ی پى هەلگرتم و خوشەویستیش به‌دهوام بوون) جىلى ئىمە ئهو جىله بwoo كە له نىو تۆزى جەنگەكاندا خەونەكەنمان وون ببۇون، دوو بىرەوەرى جوان له ژيانمدا ئاشنایايان كىرم بە جىهانى رەنگ و فۆرم و فەنتازيا، يەكمىيان ئهو رۈزھى كە باوکم مىد.

رُوْزیکی به‌فراوی ۱۹۷۶ بُوو قوتابی سهرتایی بُووم، له مانای مردن نمده‌گهشتم، باوکم يادی به‌خیز مامؤستایه‌کی ئەنیق بُوو، چەند جۇرىك بۇياخى پىلاؤی هېبُوو من يەكمەن جار بەو بۇياخە رەش و زەرد و قاوه‌یی يەئى پىلاؤه‌کانى ئەو وينەمەكم كىشا، دراوسى رېزا بۇونە مالەكمەمان به گەريان و هاوار من خەريکى وينەكىشان بُووم.

يەكمەجارىش له قوتابخانەی قەدەم خېرى سهرتایی مامؤستاي وينەمان داواى ليكىرىدىن كارىك بىكەين له مالەمە خۆم ماندوو كرد وينە لادىيەکى خۆمانم كىشا زۇر خۆم تىيا ماندوو كرد بەس له باتى دەست خوشى زللەيمەكم خوارد و پىيان ووتىم جارىكى تر و زىفەكت خۆت بىكە مەيدەرە كەسانى تر. منىش شەرم دايىرىتەن و بىدەنگ وينەكەم له مامؤستاكەم وەركەرتەوە. جارى دووهەم سهرتاي هەشتاكان بُوو شەپى ئىران عىراق له گەرم بۇوندا بُوو، لە سەر گەرى ئەندازىياران كە بەرامبەر مالى خۆمان بُوو كۆلارەمان ھەلدەدا زۇر عاشقى كۆلارە سېپەكمەم بُووم كە به گۈز ئاسمانا دەچوو، توپىارانى ئىران دەستى پىكىرد ھەممۇ رايان كرد بۇ ناو كونە تەيارەكان بەس من نەمدەمۇ يىست دەست بەردارى پەتى كۆلارەكمەم بُووم لە سەر گەردەكە ھەرمامامەوە و كۆلارەكمەم نوقمى دوكەلە رەشەكەم بۇمبەكان دەبۇو كە دەيدا به بەنزىيەنخانەكەمی عەمارى ئەمۇسا و كارگەمە شەكرەكمەم ھەندىيەك شۇينى تردا. كۆلارە سېپەكمەم وون دەبۇو لە دوكەلە رەشەكەدا و دەھاتەمە دەرەھو و سېپى و بىڭەرد سەمماي دەكىرد لەمۇ كاتەمە جوانلىرىن رەنگ ھەتا ئىستاش لام رەنگى سېپى يە. جوانى يەكان لە زەمەنە سەختەكاندا بەھايەكى تريان ھەمە لاي من. بۇيە خەمون و فانتازىيائى من وەك زۇربەمى ھونەرماندەكانى ئەو كاتە لە ئازارەمە دەستىيان پىكىرد. كارەكانم بە تايىمەتى ئەوانەمە زووم چىرۇكە ئازار اويمەكەنائى شەپەكانىيان لە خۆ ھەملەرنەمە و بەس گەرم دېقەت بەدەيت ھىوا و ئوات لە سوچىكى ھەر كارىكدا ھەمە وەك مندالە كراس سورەكمەم سەپەرى حاجى لەقلەلمەقەكمە شىخەمۇلا دەكەت، يان مىز دەكاتە خودە سەربازىيەمە، يان تايە كەمە بە دەستىمۇ يە سەپەرى شاعير بەكەر عملى دەكەت خۇرى لە باوهش گەرتۇو و سەپەرى بى لانەكانى حەمەيەكە دەكەت. من داواى چوونم بۇ يابان ئاشتى ترىن وولاتى سەرەدمى ئىستا گۇرانىكارىيەكى گەورە ھەم لە كەمسايمەتىم و ھەم لە كارەكانمدا رۇي دا، وەك ھاروئ ئىچىرۇ رەخنەسازى يابانى دەلى رەنگ روخسارى خۆم توتابلىقانى داگىر كەرم، من لە سالى ۲۰۰۰ وە ستايىلىكى ترم ھەبۇو كە تەنها

به ۳ رنگ کارم دهکرد (رهش، سپی و سور) و دوای نهودی ناشنا بورو به هونهای یابانی. همروه‌ها من له‌گمل ئمو بق چونهدا نیم هونه‌ماند دهبئ یه‌ک شیواز بیت هر ددم، هونه زاده‌ی خمیال و که‌سایه‌تی هونه‌ماند که‌میه مادم ئیمه وک ئینسان بمردوام ده‌گورتیین گهر هستی هونه‌یمان راستگو بیت دهبئ ئه‌ویش بگوردریت تا هستی راستی ئمو ساتهمان بخه‌ینه سهر کانفاسه‌که‌مان. به بروای من هونه وک گول وايه له زور فورم و رنگی جیاوازدا دینه بهره‌م و هم‌موشیان بون و برامه‌وه جوانی خویان همیه. بؤیه من ستایله‌کانم به پئی ئمو سمرده‌می تهمه‌نم ده‌گوردریین و هر کاریکم باس له من دهکات له سمرده‌می تییدا ژیاوم. من کاره‌کانی لەم کوراسیه‌دا دامناوون کاره تازه‌کانمن و به بېرین لەسەر کاغز فورم‌کانم ده‌کم و دوای لەسەر روبه‌بیری کانفاسه‌کم چسپی ده‌کم و کاره‌کم ده‌کم، و تا سپی ياي کانفاسه ئۆریجنال‌کە به بېگەردی بېتته تەواوکمرى کاره‌کم، هر وک پیشتر باسم کرد رنگی سپی رنگی منه سپایي کانفاسه‌کم بەشىكى گەورەی فورم‌کانمن. من زور شوینى حمزىن جووم لەم دنیايه به ھۆى کاره‌کم‌مەوه هەم‌مو و زهويه حمزىنەکان گەپراوم له هەم‌مو كىشىوەکانى جىهاندا لەشويىنانەی ئازاره‌کان و ائلۇسکاون به ژيانمەوه زەممەتە جىاڭىردنەمەيان له يەکدى. بەس به بروای من ھىزى جوانى و فانتازيا و گەران به دوای ژيانىكى باشتىر خەمونى ئیمه‌ئی ئینسان بورو هەر لە سەرتاى بۇونمانەوه بؤیه دەلىم به‌هار هەرگىز نامرىت.

Anfal

mix media on canvas

50 x 35 cm

baker ali ok

Spring never dies oil on canvas

130 x 80 cm

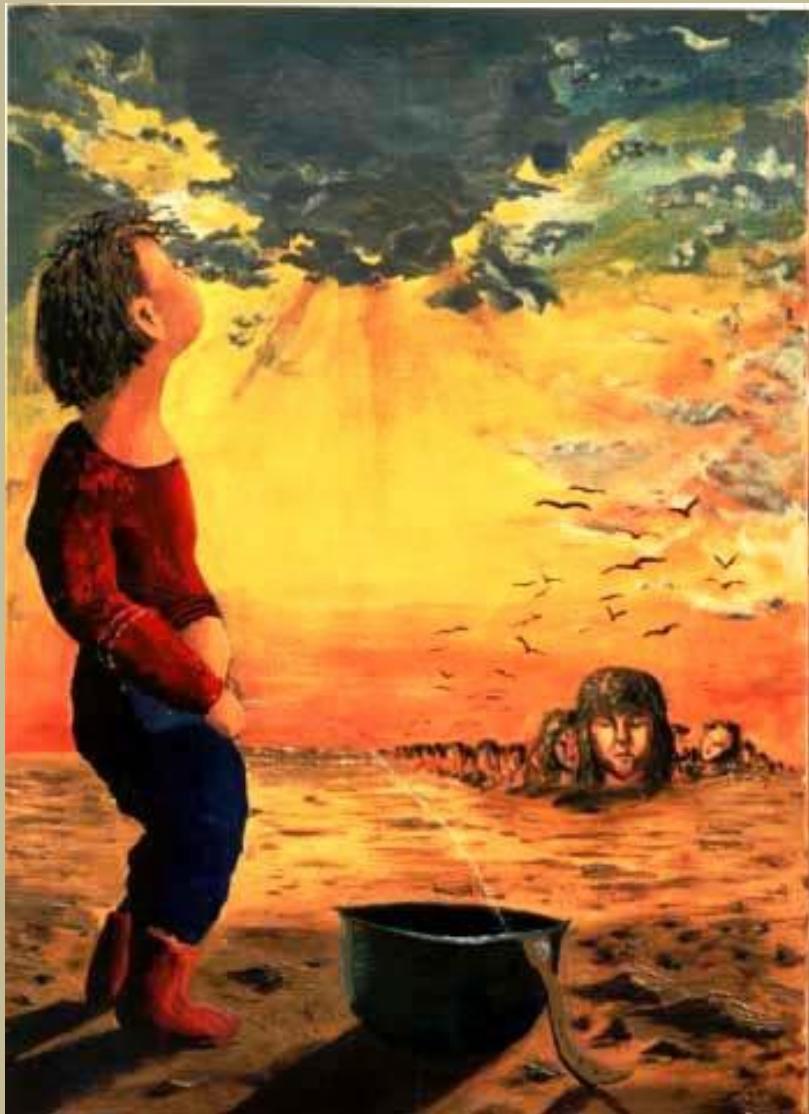

دابران

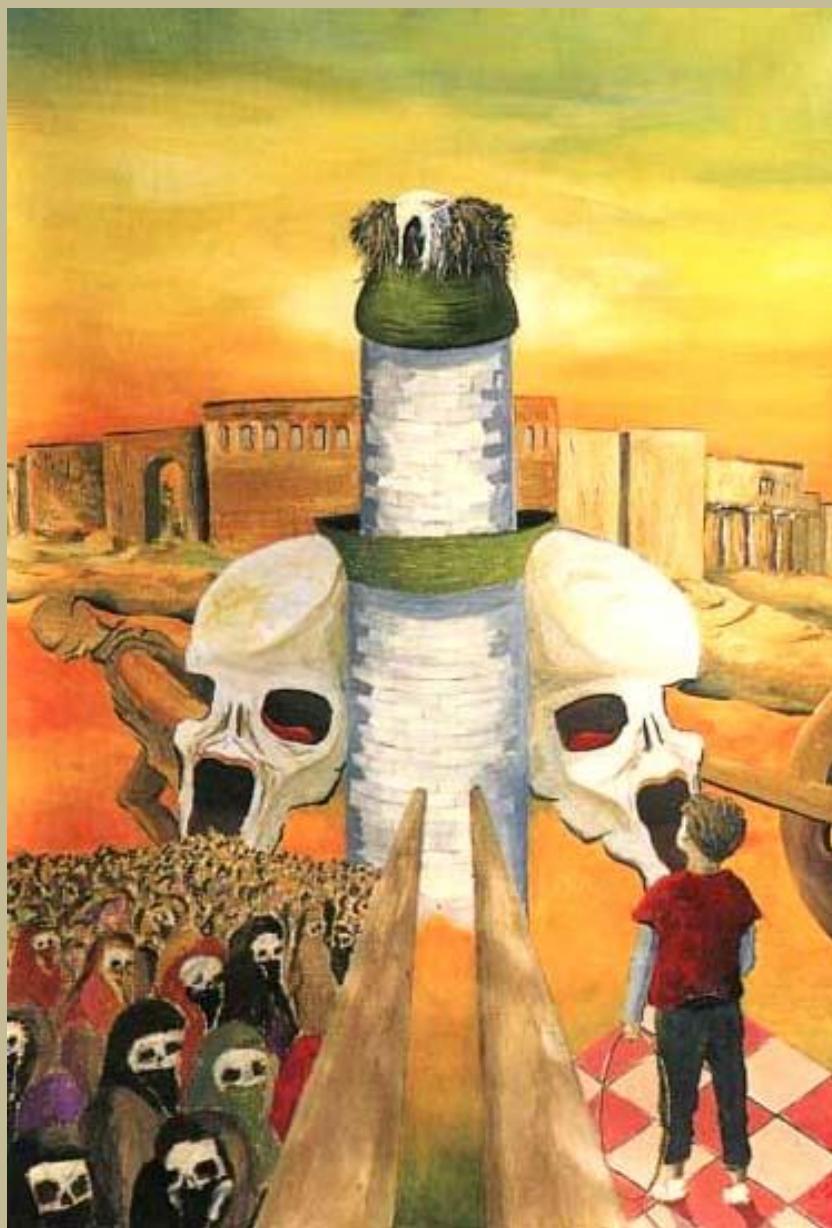

Genocide

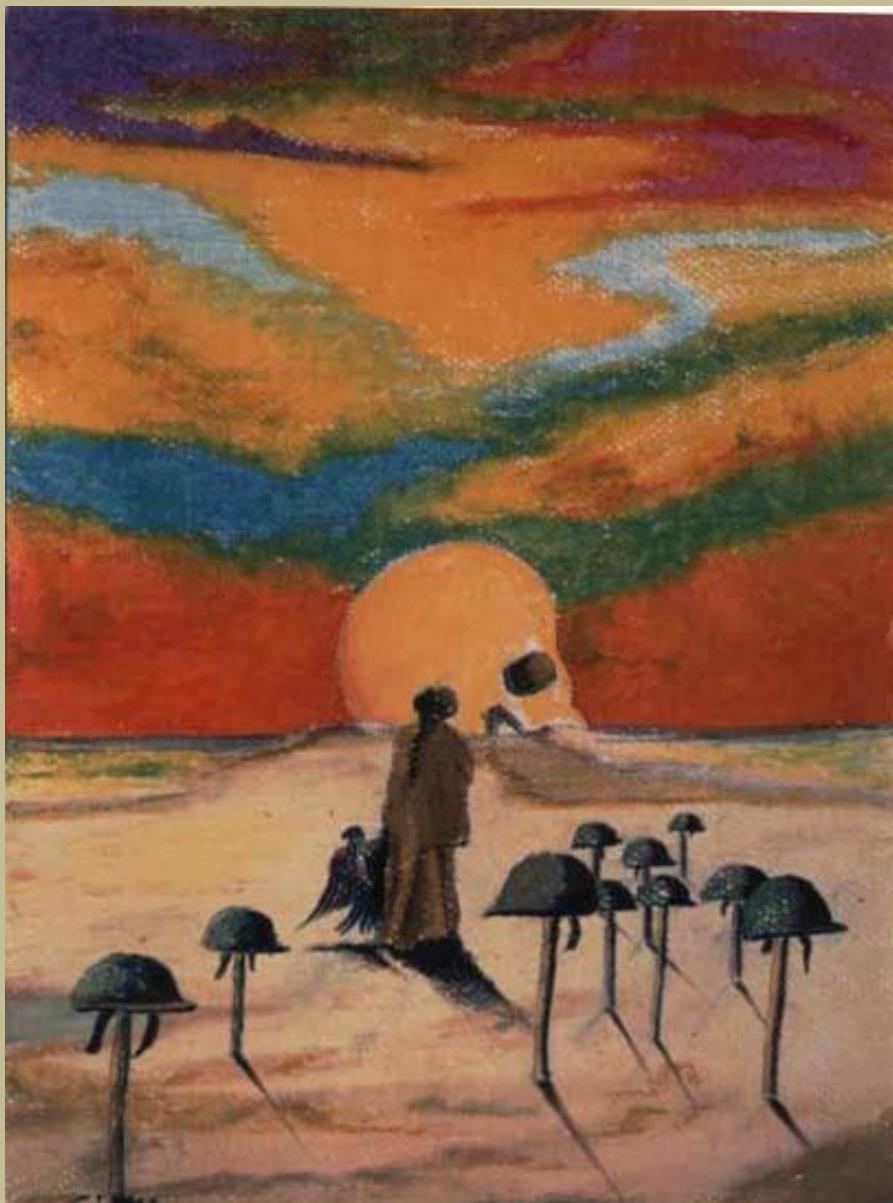
oil on canvas
130x80cm

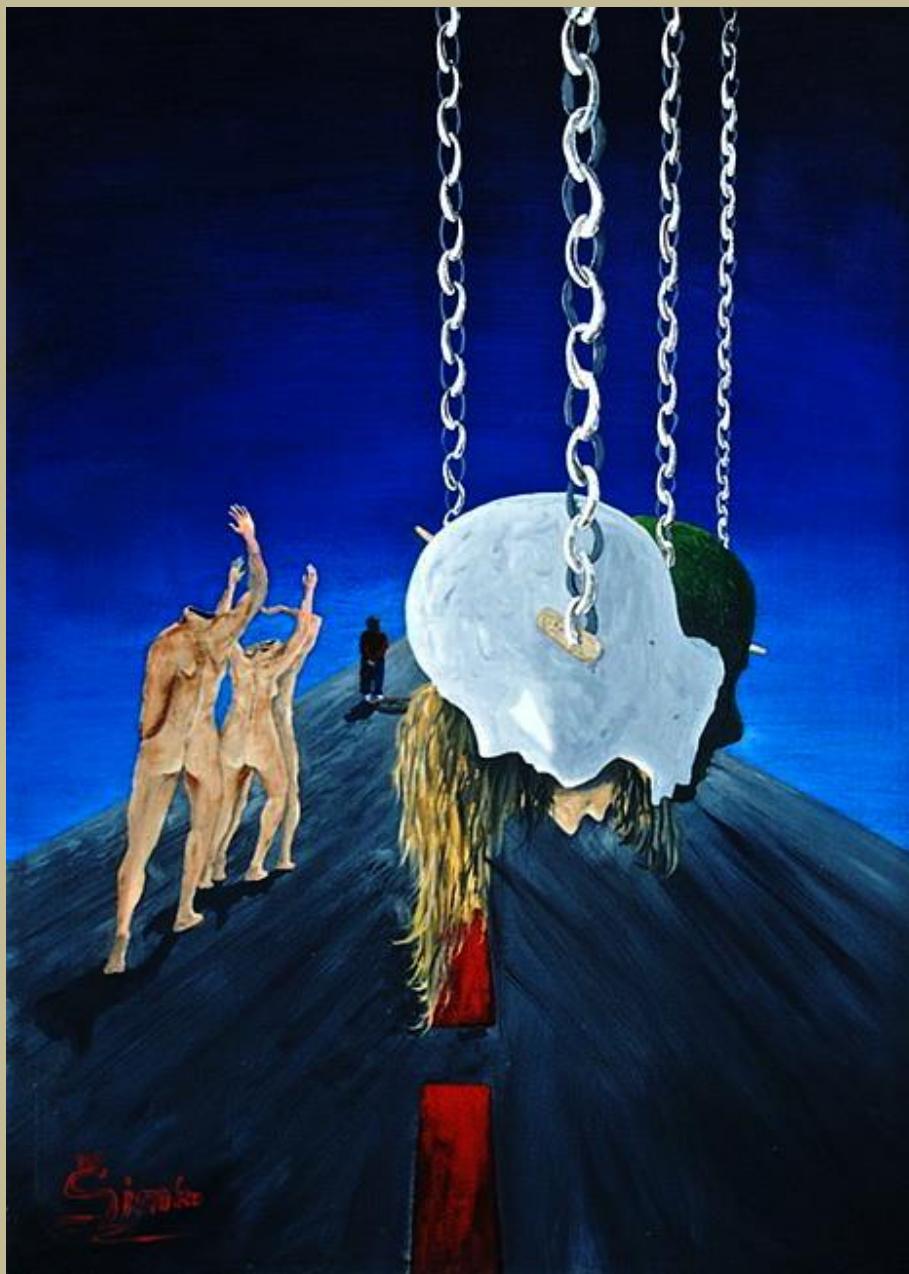
ianji nawxo oil on canvas 120x75cm 1994

looking for the missing son looking for missing sun

Road 60 af

عنی زاخوی

الابادة الجماعية قرية صوريا

لوحة كرافيك كبيرة... حفر وطبع على الخشب نفذتها سنة ١٩٧٧
قياس ٢١٥ x ٢٠٠ سم

اللوحة مجررة سوريا... سوريا قرية قريبة من مدينة زاخو... جريمة بشعة ارتكبها الحكم البعثي الفاشي بعد ١٤ شهر من حكمهم العراق .. قتل جماعي وقع بعد اذان الفجر في ١٦/٩/١٩٦٩

في هذا التاريخ وقبل شروق الشمس جمع المجرم نائب الضابط عبدالكريم الجحشى اهالي قرية سوريا جميعهم المسلمين والمسحيين الاطفال النساء والشيخ جمع الكل قسوة في زريبة للاغنام وبدأ هو وعساكره المجرمين بأطلاق النار على المسلمين الابرياء الى ان استنفذت كل اسلحة القتل عندهم .. ثم تركوا اشلاء عشرات الشهداء والجرحى فوق بعضها وغادروا المكان.

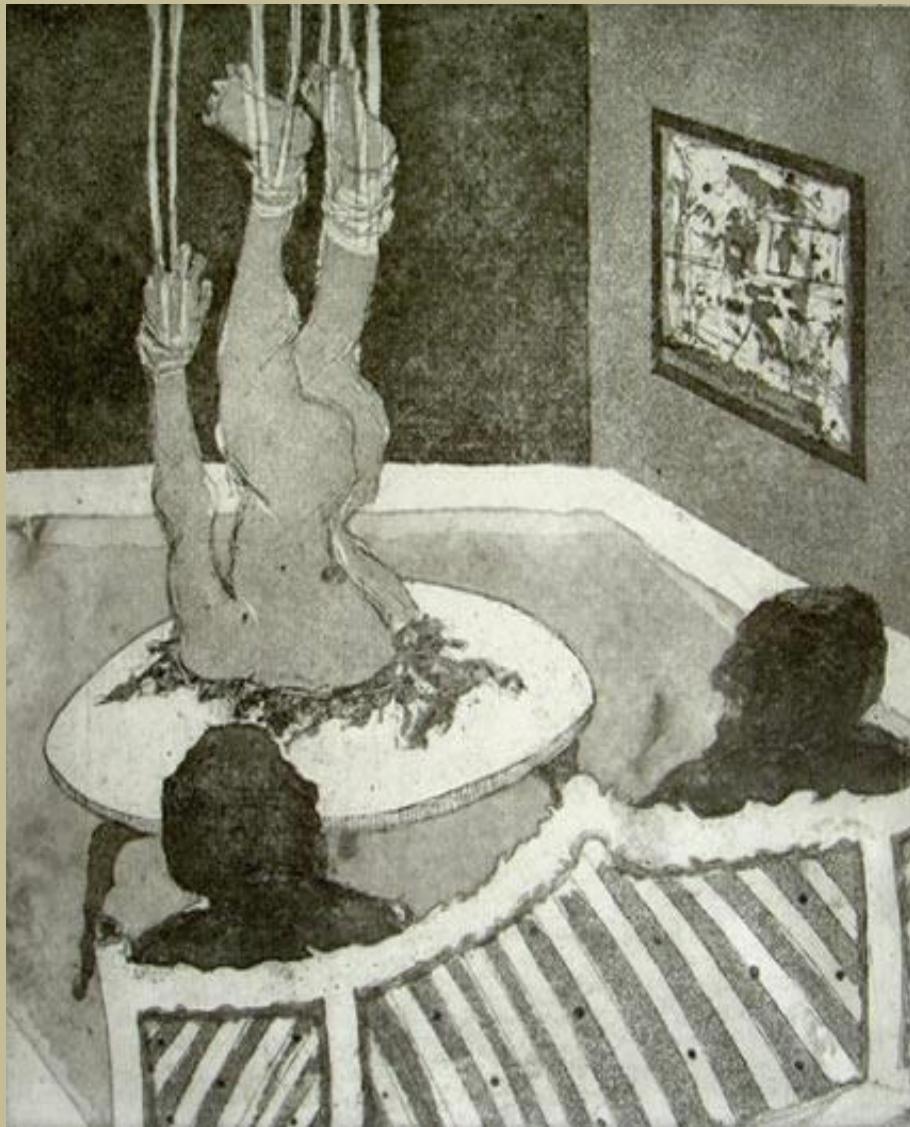
الابنية الجاهزة

لوحة الابنية الجاهزة تعبر عن الغرف الانفرادية نفذتها سنة ١٩٧٩ اشتراها مستشار امريكي قبل ٥ اعوام.

الاعدام

لوحة الاعدام وعنوانها على مائدة عراقية تعبّر عن الجرائم البشعة
و عن المقاومة نفذتها سنة ١٩٧٩

شوان کهمال

شوان کهمال له دایکبوی ۱۹۶۷ له گەرەکى جولەكانى شارى سليمانى، له سالى ۱۹۸۷ بروانامەي دبلوم به پلهى يەكمەن لە هونەرى پەيكەرسازى له پەيمانگاى هونەرە جوانەكانى سليمانى لە سالى ۱۹۹۱ بروانامەي بەكارلورىوس بە پلەيمەكى بەرز له هونەرى پەيكەرسازى له شارى بەغداد ۱۹۹۱ بۆ ۱۹۹۳ مامۆستاي بەشى پەيكەرسازى له پەيمانگاى هونەرە جوانەكانى سليمانى ۱۹۹۵ بۆ ۲۰۰۰ فېربون و كاركردن له دروستكردنى پەيكەر و گەورە كردنى بە نوبىترين تەكىنەكى جىهانى له ئەلمانيا ۲۰۰۰ بۆ ۲۰۰۵ فېربون و كاركردن له دروستكردنى قالب له لم و سلىكون و دارشتى پەيكەر له كانزاكان وەك برونىز و ئاسن و ئەلمەمینيۈرم لە ئەلمانيا ۲۰۰۵ تا ئىستا وەك لېپرسراوى بەشى تەكىنەكى كارگەسى دروستكردنى پەيكەر لە كانزاكان له شارى دۆسلۈرەف لە ئەلمانيا له سالى ۱۹۹۵ بۆ ۲۰۱۳ دروستكردنى گەلەيىك پېۋۇزەو كارى پەيكەرسازى بۇ ئەلمانيا و ئەموروپا پېشانگا هونەرىەكان ۱۹۸۷ پېشانگاى تايىھتى لە ھۆلى مۆزخانە لە سليمانى ۲۰۱۱ پېشانگاى تايىھتى لە ھۆلى مۆزخانە سليمانى ۲۰۱۱ پېشانگاى تايىھتى لە ھۆلى میدىا لە ھەولىر ۱۹۸۳ بۆ ۲۰۱۳ بەشدارىكىردن زىاتر لە ۳۰ پېشانگا لە كوردوستان و عىراق و ئەموروپا و جىهان، لەم پېشانگايانە چەندىن خەلاتى هونەرى بىدەست ھىناوه.

گوری به کوچمه

پهیکمری ریلیفی گوری به کوچمه

له ماده‌ی برونز

به قهباره‌ی ۴۰ به ۲۵ سم.

له ئەتمالییه‌ی تایبیت له میدیا هافنی شاری دوسلدورف له ئەلمانیا

پهیکمری سیمبولی جینوساید و کیمیابان

پهیکمری سیمبولی جینوساید و کیمیابان ئەم پهیکمرم به ستایلی خۆم دارشتتەوه و له ماده‌ی ئەلمانیوم دروستمکردووه کاری زور وردم تیا کردوه، ھولم داوه توان اووه تىکەلبونی روح و جەسته‌ی تیادا بەرجەسته بکەم و تا مانایه‌کی قول بېخشىت بە بىنەر و بىنەر ھەست بە ئازار و توان نەوەيە بکات كە كوردى پىادا تىپەرىيە لە مىژودا ئەم پهیکمره قەبارەكەمى (cm 50x25x15) به ماده‌ی ئەلمانیوم ھۆخ پۇلىرىن كراوه ئەم پهیکمره وا بېيار بۇ كە بۇ شارى دانهاخ له ناو پاركى دادگای لاهای دروستى بکەم به قەبارەي گەورە، بەلام بەداخموه ...

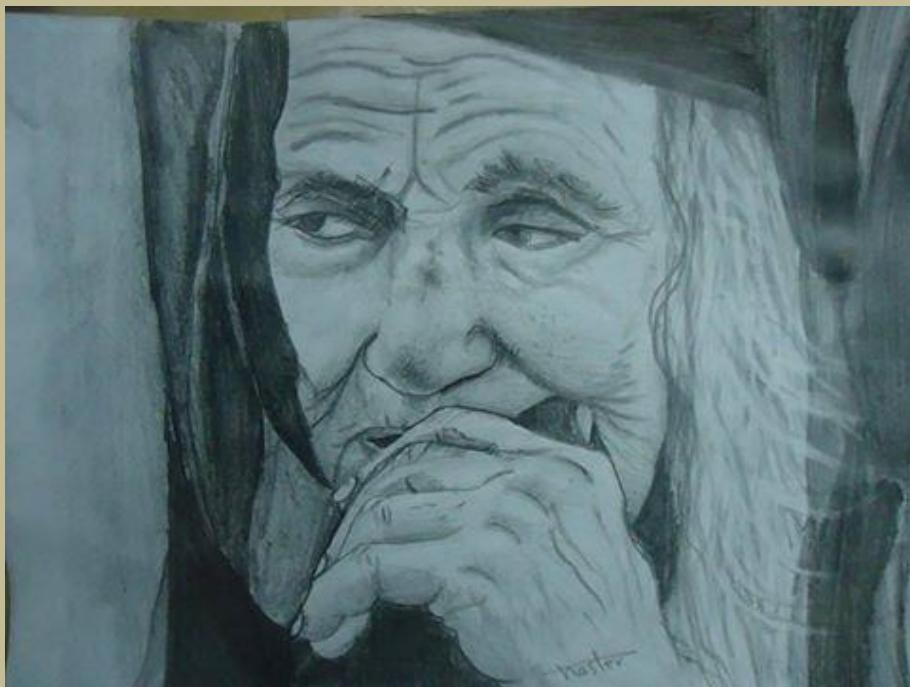

همتیر صالح جمیل

ناو: همتیر صالح جمیل موالید: ۱۹۹۶ خویندکاری ئاماده‌یی و فئرخوازی بهشى شىوه‌کارى سەنتەرى چالاکى گەنجانى كەلار بەشدارى ۳ پىشانگاي ھاوبەشى شىوه‌کارىم لە كەلار و سەليمانى و دەربەندىخان كردووھ دانشتووھ (كەلار) م.

دایك

دایكىڭ كە ۋۆلەكانى بەر شالاۋى ئەنفال كەوتۇون

پیاویک تاوانیکی به سهردا هاتووه

کاوه کافر وش

نهفال

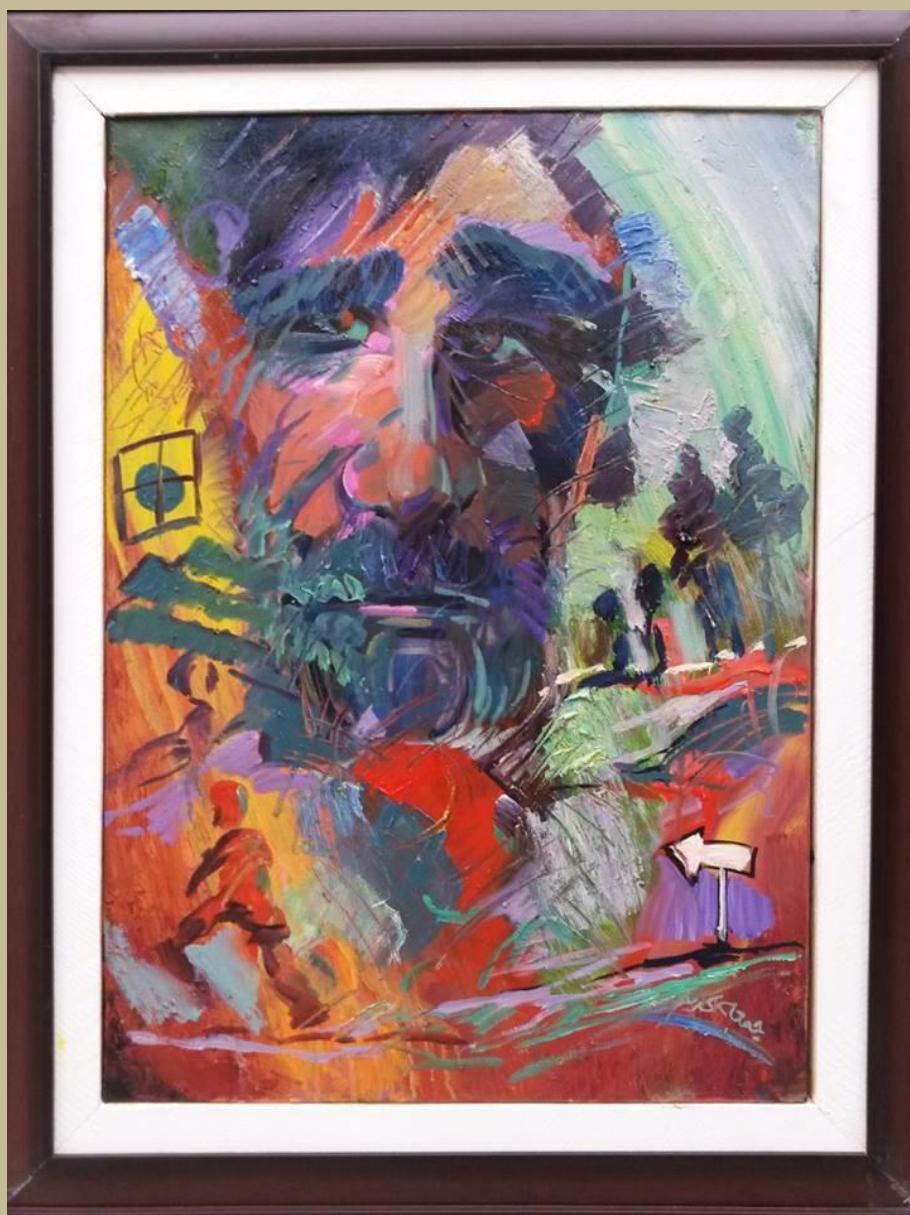
بُویهی اکریلیک لَهْسَمْر خام، ۱۳۰ X ۱۹۰ cm سالی دروستکردن ۲۰۰۶

جومعه کهریم

بیره‌وهری پیره‌میردیکی به‌جیماوی ئەنفال

چینهر نزار

ئەنفال

ئەنفال

پیوانه: $15 \times 12 \times 45$ / ماده: گەچ - روپوشی ئالتوونى

سالى دروستكردن: ٢٠١٣

ئەنفال

ئەنفال

پیوانه: $5 \times 50 \times 22$ / ماده: ړەگى دار - زنجير - بهرى سېپى

سالى دروستكردن: ٢٠١٣

سهرکه‌وتنه‌هه

سهرکه‌وتنه‌هه

ماده : برونز

سالی دروستکردن: ۲۰۱۲

چینه نزار

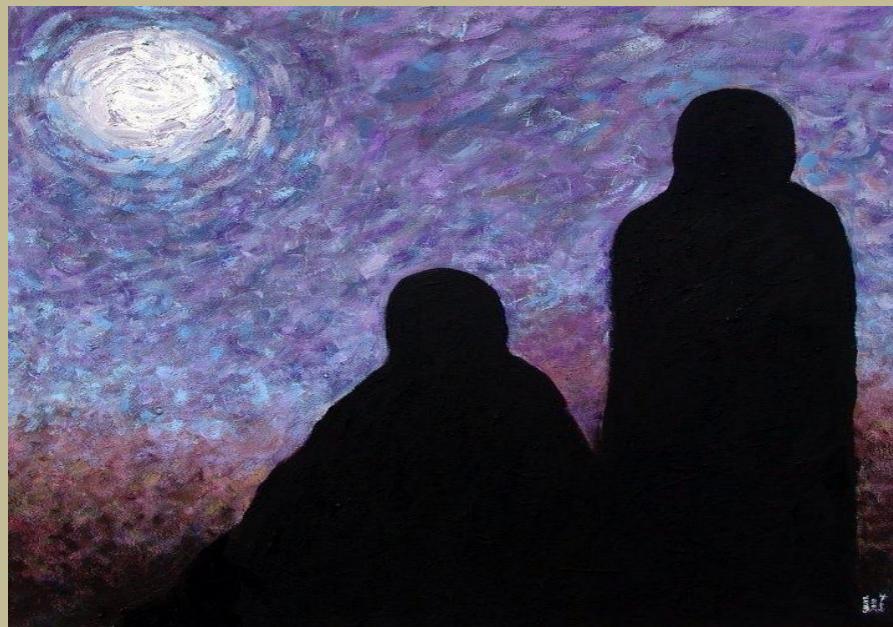

شوكر سعيد

به جیماوی نهفالت - چاودروانی

دلوغان ئاكرى

ناشى من دلوغان خەلکى ئاكرى مە، ل سويد دژىم و كارى دارتاشى و كارى هونھرى دكەم. تەممەنى من ٢٥ ساله و ١٠ ساله ئەزلىيە (سويد) دژىم، خزم و كەسوکارىت من زور هاتته ئەنفالكىن، ۋ بىر قىچىندى و ۋ بىر كوردىينى من ئەق پەيكەرى ئەنفال چىكىرىيە.

Anfal

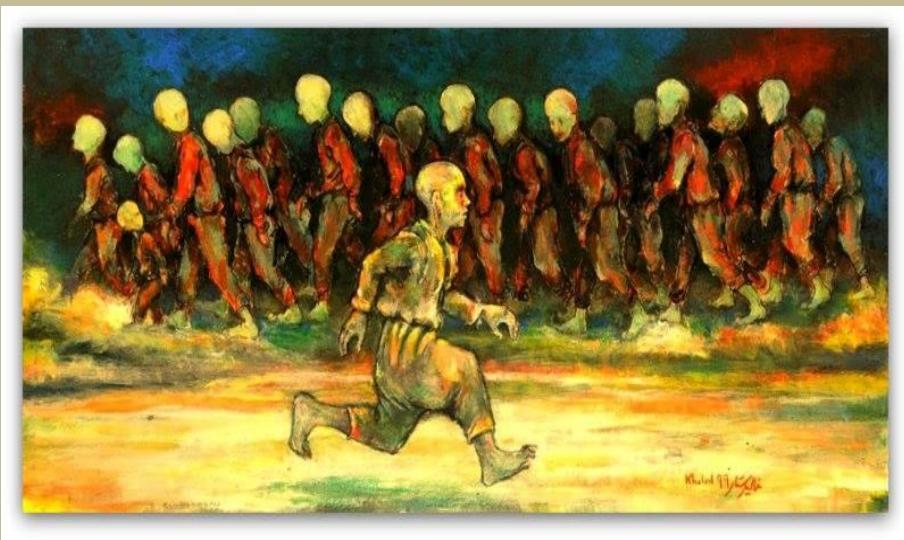

خالید ستار

خالید ستار له دایکبووی سالى (۱۹۵۴) شارى كهركوك، دانىشتووی ولاتى سوپىدە. (٧) پىشانگاى تاييەتى كردوونتهوه و بهشدارى زياتر له (٤٠) پىشانگاى كردووه. گشت تابلۇكان به شىوه يېكى گشتى باس له ئەنفال و كىمياباران و تاوانه دىز بە مرۇقايىتىيەكان دەكمەن

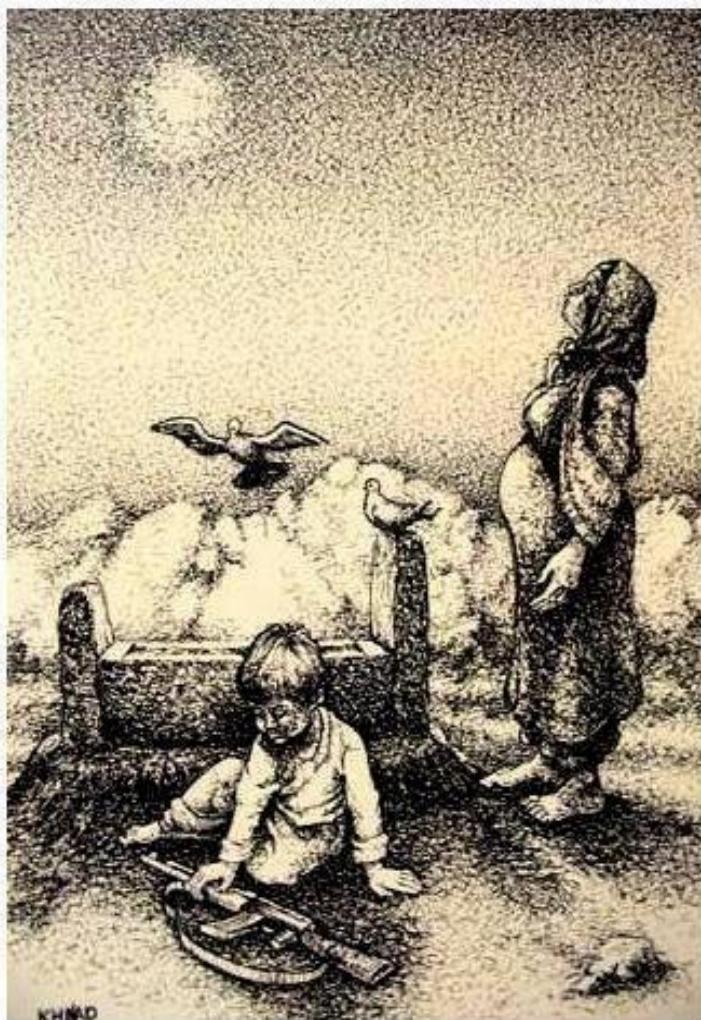

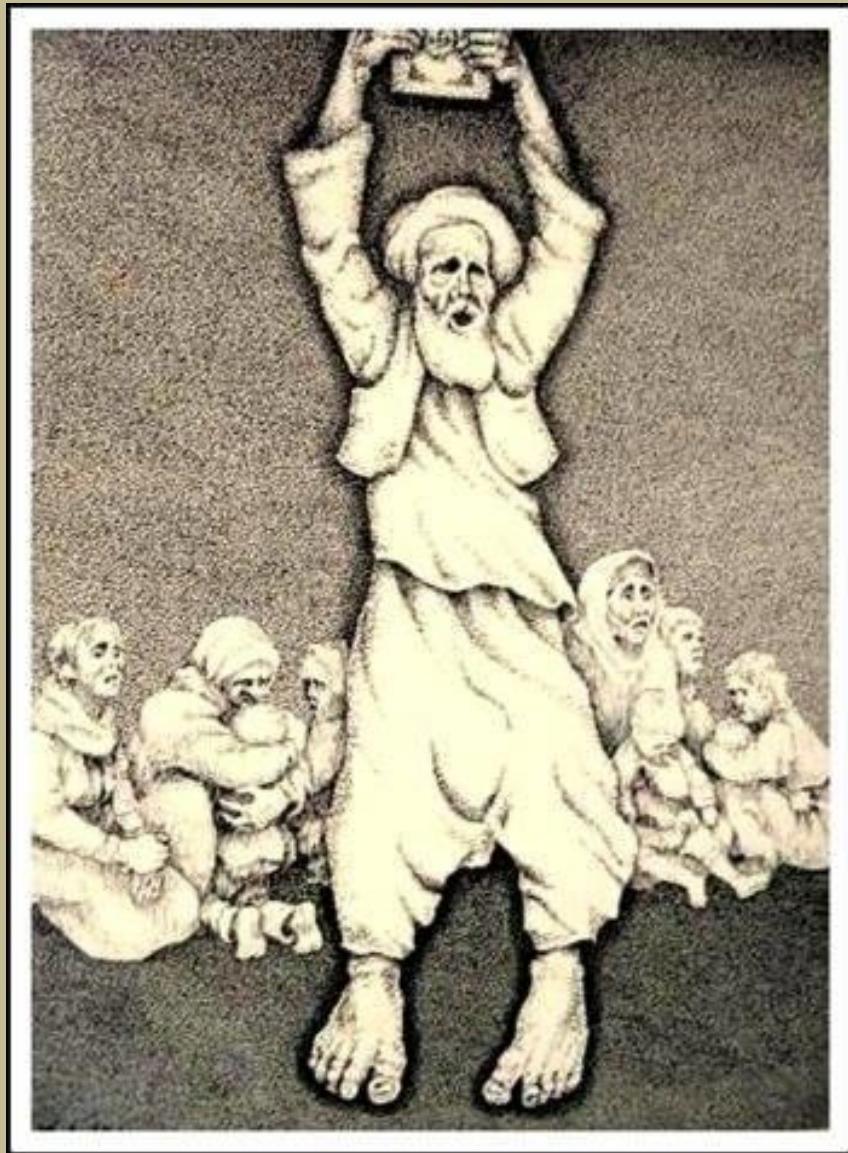

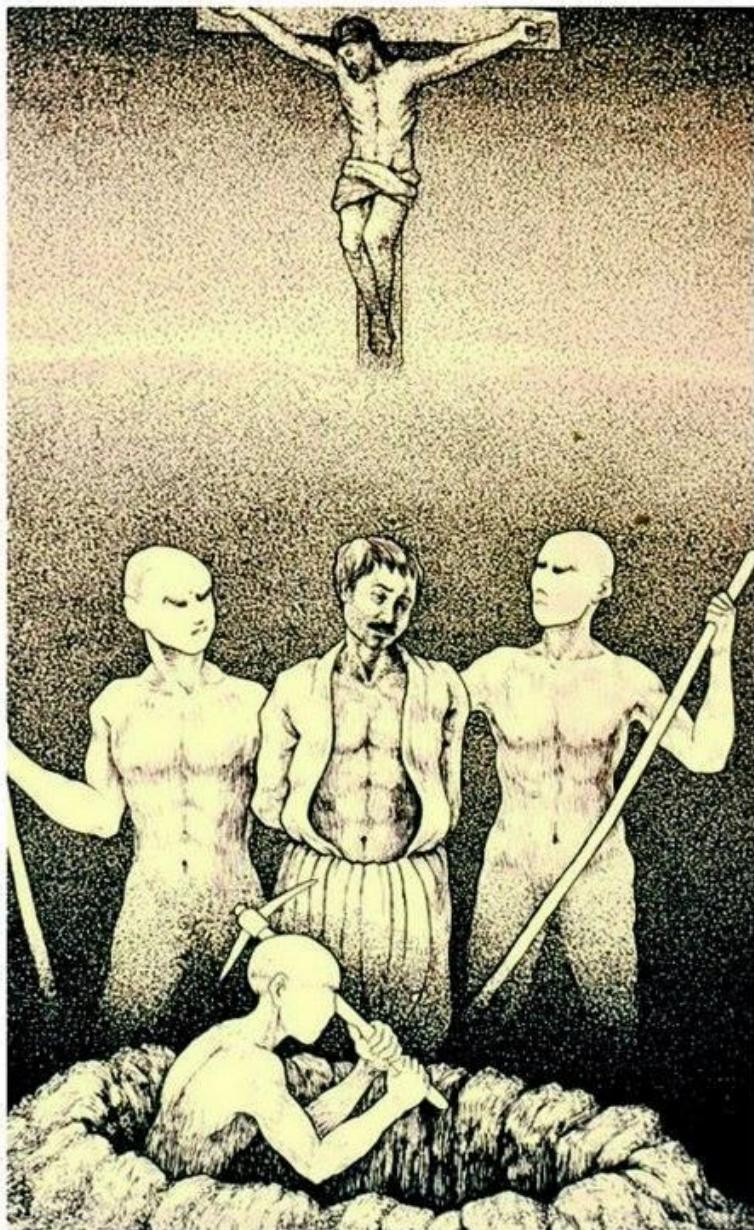

CHRAKAN.COM

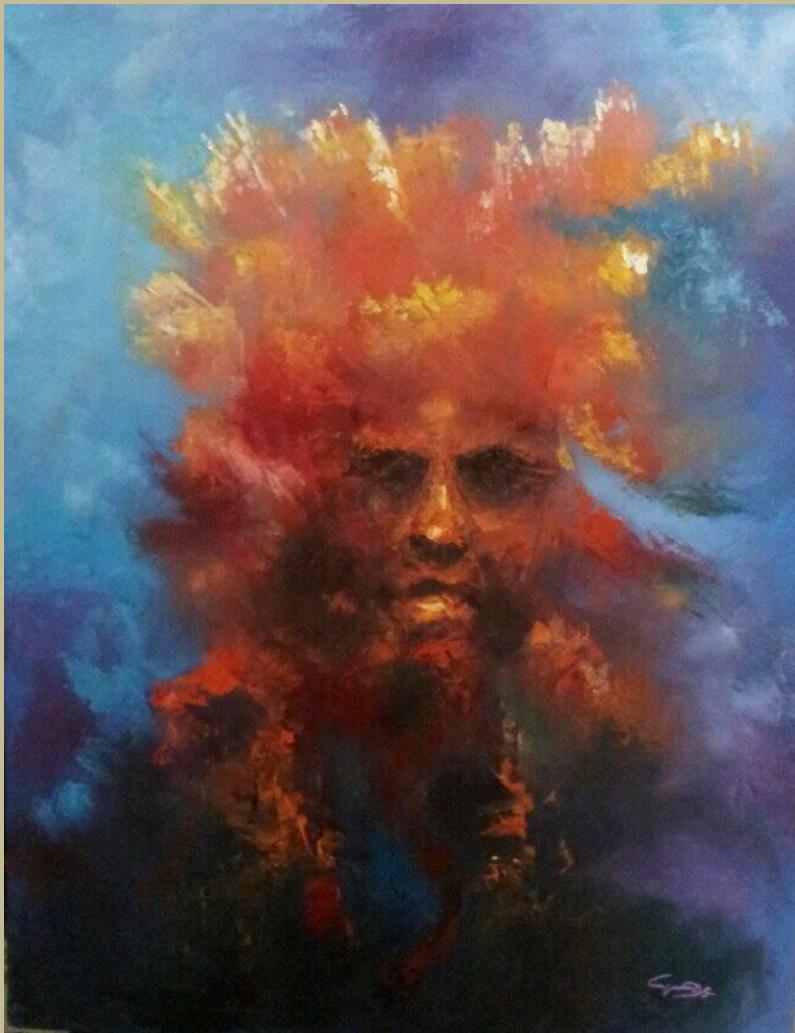
عیاد حمسن

عیاد حمسن له دایکبون ۱۹۷۴ کمرکوک، ئەندامى كاراى سەندىكاي ھونەرمەندانى كوردىستان / لقى كمرکوك ئەندامى كاراى كۆمەلەمى ھونەرى مىلى / لقى كمرکوك ئەندامى سەنتەرى جىهانى شىوهكاران لە بەعداد بەرپرسى بەشى شىوهكارى لە بەرييە بەرايمەتى رۆشنېرى و ھونەرى كمرکوك. بەشدار يكىردىن لە چەندىن پىشانگاى ھاو بەشى شىوهكارى لە شارى كمرکوك و چەندىن پارىزگاكانى عىراق و بەشدار يكىردىن لە پىشانگاى ھاو بەشى شىوهكارى لە وولاتى تونس.

نازارو ئەشكەنجه

نازارو ئەشكەنجه / قیاس: ۵۰*۷۰ سم / رنگ: برقنی.

باش لەوە ئەکات نەتمەھى کورد ھەرچەند نازارو ئەشكەنجه دراوە لە سەرەتەمی نىزامى گۆربەگۆپى پېشىو. شىوه دەمۇوچاۋىكى مەۋقۇكى کوردم كەدووه وە دەھورىم داوه بە رەنگى ئاڭر وە بە رەنگى شىن دەھورىم داوه رەنگى شىن لاي من نىشانە خوشى و ئاسوودەيە.

کیمیابارانی شاره‌کان

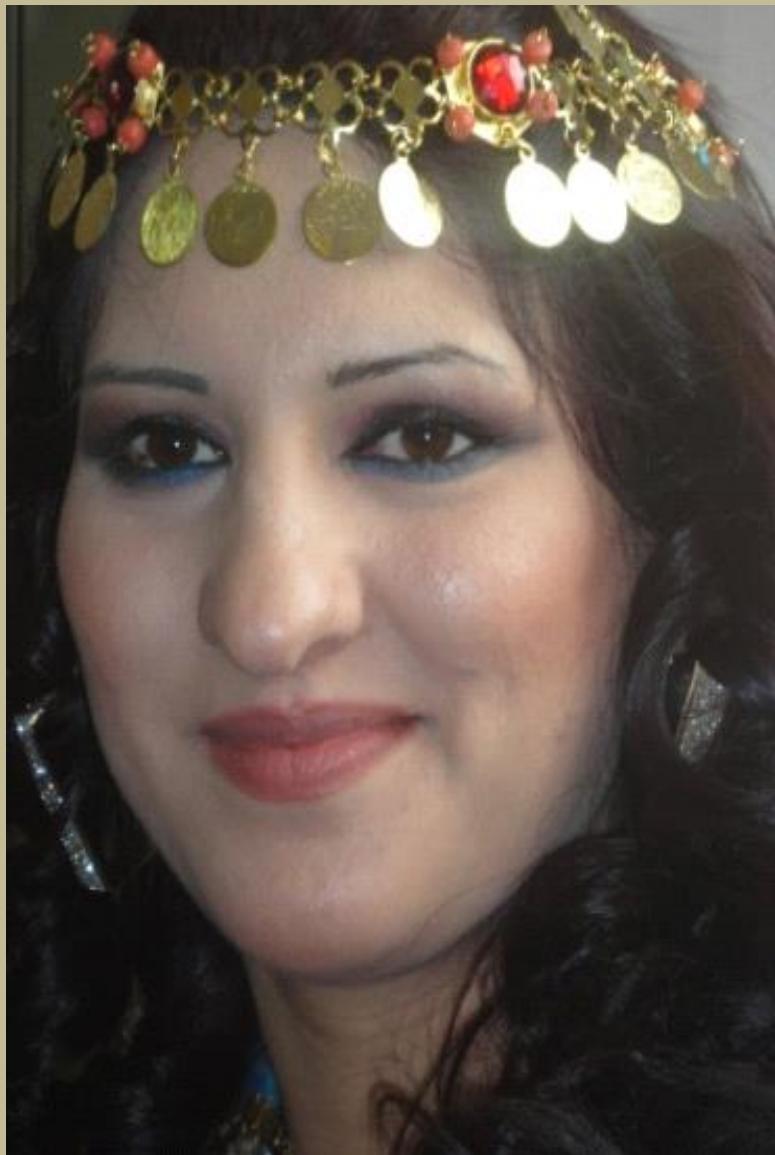
کیمیابارانی شاره‌کان

قیاس: $70 * 50$ سم

رنگ: پوئی

کیمیابارانی ههمو شاره‌کانی کوردستان دهکات به بی جیاوازی.

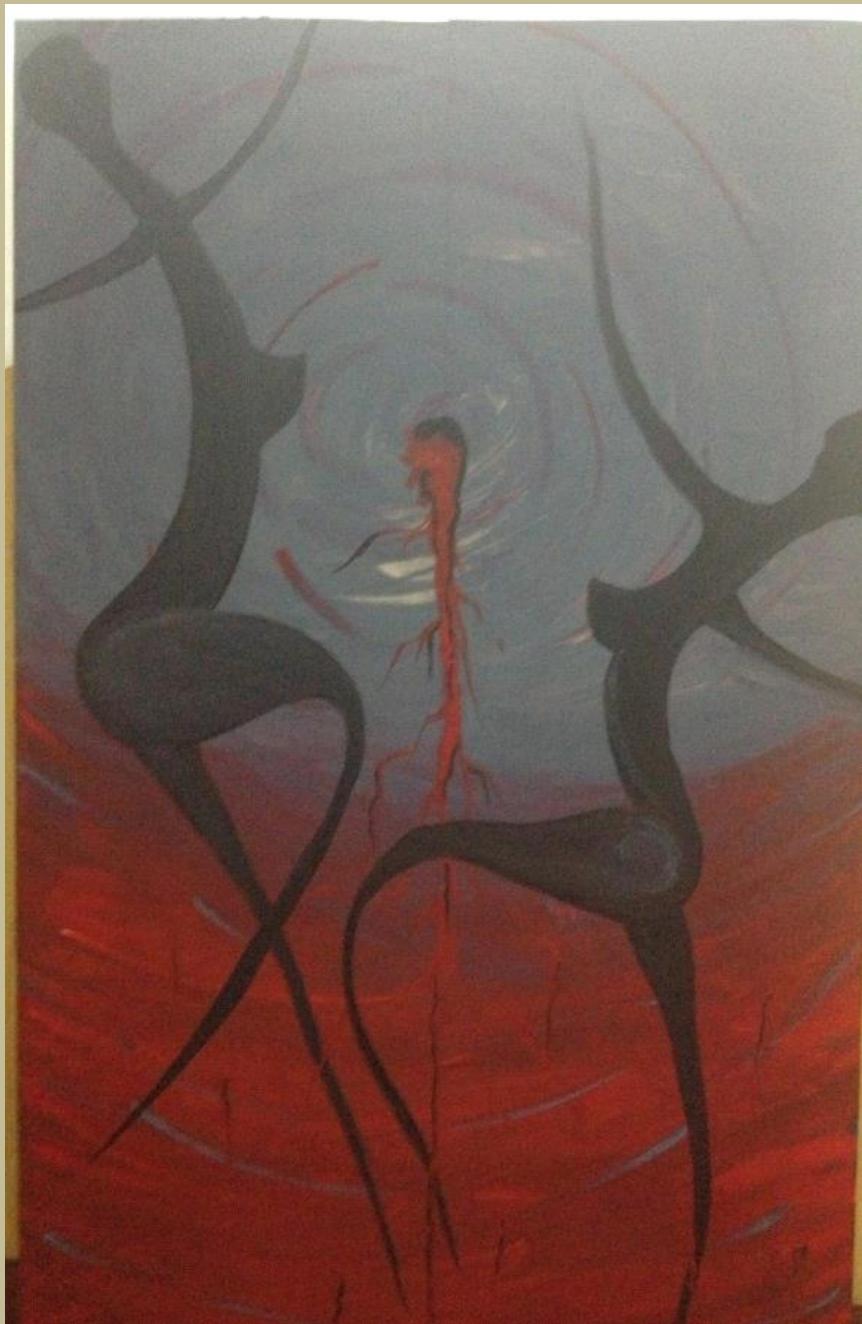

هاوناز عبدالله عبدالکریم

هاوناز عبدالله عبدالکریم
لهمایک بووی سالی ۱۹۸۶

دەرچووی پەیمانگای ھونصرە جوانەکانی سلیمانی سالی (۲۰۰۸ - ۲۰۰۹)
بەشدارى سەرجەم فیستیقەلەکانی پەیمانگای كردۇوھ
سالی ۲۰۰۷ بەشدارى لەپیشانگای ھابەشى تاييەت بە ئەنفال لە مۆزخانەئ
نىشتىمانى ئەمنە سورەكە
سالى ۲۰۰۸ پیشانگای تاييەت لە گەلەھرى زاموا بە ناونىشانى رو خسارە
پايىزىيەكان.
سالى ۲۰۱۱ بەشدارى لەپیشانگای ھابەشى يادى دامەزراندى ېيىخراوى
ژنانى شارەزوور كردۇوھ.

تبین تحسین

الإسم : تبین تحسین علی عباس
المواليد ١٩٨٣ ، السليمانية

الشهادة : دبلوم ، معهد الفنون الجميلة السليمانية قسم التشكيلية كرافيك ، سنة ٢٠٠٦ - ٢٠٠٥

الآن مصميم او مدير تنفيذی شركة ميديا بلاس
المعارض والإشتراكات والنشاطات الفنية

١. المعرض السنوي المشترك في مركز الشباب في السليمانية ٢٠٠٠

٢. جميع المعارض السنوية في المعهد الفنون الجميلة في السليمانية ٢٠٠٥ - ٢٠٠٤

٣. المعرض المشترك لأحياء ذكرى قصف حلبة الشهيد سنوات ٢٠٠٣

٤. جميع المعارض المشتركة لأحياء ذكرى الفنان (ثروت س هوز) ٢٠٠٤

٥. المعرض السنوي المشترك في دهوك ٢٠١٠

٦. المعرض المشترك للمعلمين التشكيليين في السليمانية ٢٠١٠

٧. المعرض المشترك منظمة هيوا في السليمانية ٢٠١٠

٨. المعرض السنوي المشترك في دهوك ٢٠١١

٩. المعرض المشترك منظمة هيوا في السليمانية - دهوك - اربيل ٢٠١٢

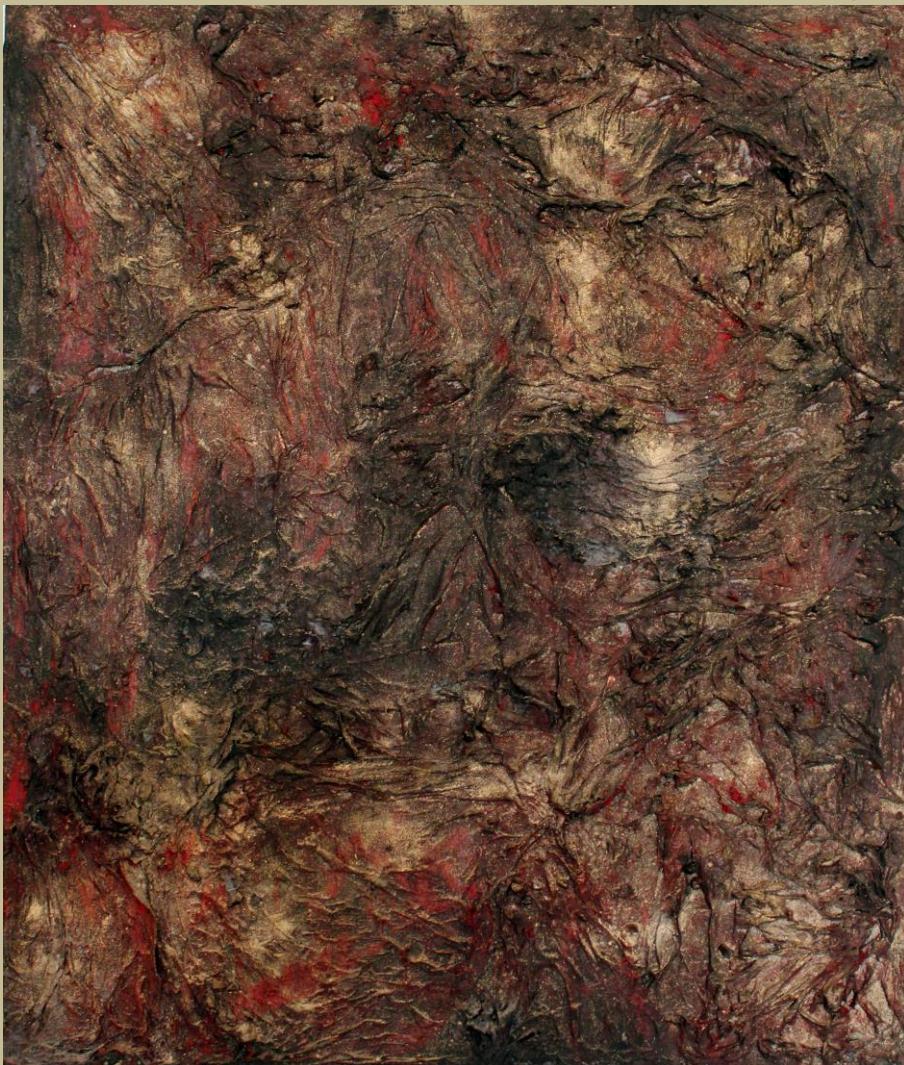
١٠. المعرض المشترك للمعلمين التشكيليين في السليمانية ٢٠١٣

١١. المعرض المشترك ٤٢ فتوغرافيا في السليمانية ٢٠١٣

١٢. المعرض المشترك ٦٧ التشكيليين في السليمانية ٢٠١٣

خاکی کوردستانه

ئەم کاره له (۳) رەنگ پىتىك دىيت رەنگى سور واتاي خويىنى شەھيدان وە رەنگى ئاللۇنى واتا ئەو خاکەي ئىيمەيە كە ھەممۇرى ئاللۇنە وە رەنگى رەش ئەگەر پىته وە بۇ دايىكى شەھيدان كە هەتا مردن جلىان رەش پۇشە ناوى تابۇلۇكە خاکى کوردستانه.

گو لاله حمید رهشید

ناوم: گو لاله حمید رهشید
له دایکبووی شاری کفری سالى ۱۹۹۲
دەرچۈوی پەيمانگاى ھونمرە جوانەكانى كفرىم بەشى شىوهكار- وينەكىشان
سالى (۲۰۱۲ و ۲۰۱۳) يەشدارىم له چەندىن پېشانگاى ھاوبەش كردووه له
پەيمانگاو دەرھوهى پەيمانگا خاوهنى دوو پېشانگاى تايىھتم ....

جینو سایدی میله‌تیکی زیندوو

مهبهمستم لهم تابلویه ههولی جینو سایدی میله‌تیکی زیندووه به ناوی کورد که له لایهن رژیمنیکی دیکتاتورهوه ههولی بو دهرا به چهندین جوری جیواز ههولی له ناوبردن جینو سایدی کورد درا ئوهی من لیرهدا ئامازهه پیکردوه شیوازیکی له ناوبردنی ۳ گمنجه که به شیوازیکی درندانه مهرگیان چووبهروه ئەکریتموه لمبهر ئوهی که کوردن...

جینو ساید بهرام‌بهر به کورد

ئەم تابلویم بە شیوازی تەکعیبی دروستکردووه و مەبەست لەم تابلویه باسى جینو سایدکردنە بهرام‌بهر بە کورد... مندالە كە لهزیر ئازاردانی ڕژیمی بە عسه كە بە ئالاقە ئەناسریتمووه و كاتزمیرەکەش باس لهکاتی پروودانی جینو سایدی كورد ئەکات و تىلەندەکانیش باس لە ناوی ئەنفال دەکات .

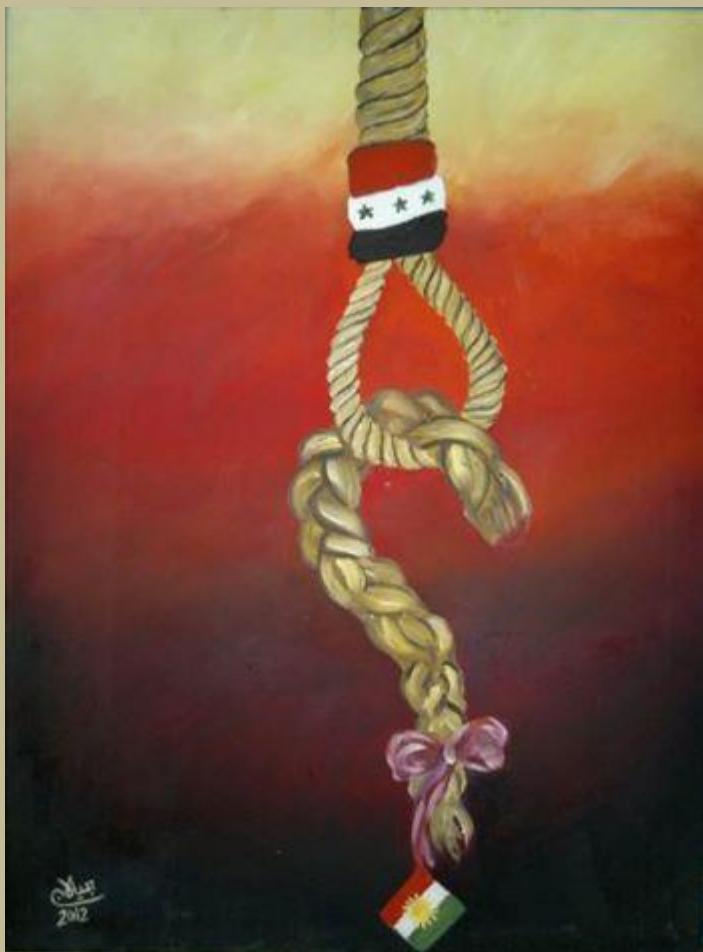

جیلان جه‌لال

ناو: جیلان جه‌لال جه‌عصر، پهیمانگای هونه‌ره جوانه‌کانی تهواو کردوه.

له ناوبردنی کچان له سهر دهستی رژیمی به عس

ناوی تابلو: له ناو بردنی کیژه جوانه‌کان له سهر دهستی رژیمی به عس
 قمه‌باره‌ی: ۶۰ به ۸۰ سم
 ماده: رهنگی زهیتی یان پونی فریم
 ئهم تابلویه‌م له سالی ۲۰۱۲ دروستکردووه

حسین کاکمی

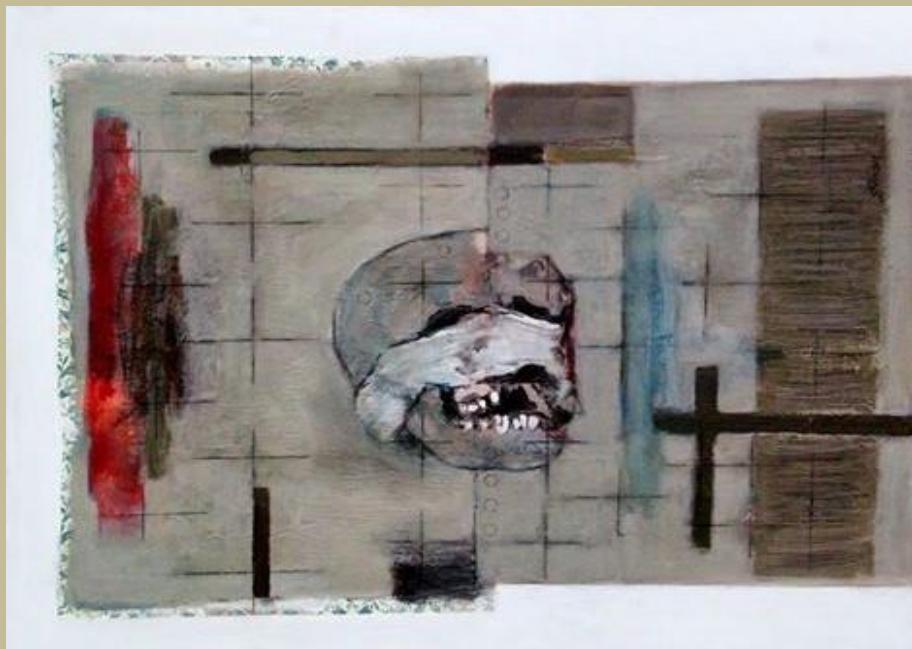
حسین کاکمی

بیرو بوجوونی هونمریم:

ئەم تىكىستەم بە كورتى نۇوسىيە لە سەر بابەتەكە داھىنەر دەبىت لە ئاستى ڕووداھەكاندا رەقتار بىنۇتىت و بى دەنگ نەبىت. سېبکى كاركىرىنى ھونمرىم ئەگەر چى بە قۇناخى جىاوازدا تىپەرىيە، بەلام لە ئاستى بەسەرھاتە دل تەزىنەكاندا ھولم داوه لە چوارچىپوھى كەۋالەكاندا بە رەنگ و ھىل و دەربىرين گوزارشىت بىكم لە بىرىنى ھەلەبجە و زامى ئەنفال كەردىنى نەتمەوھەكم. نازىبىه كان ئەو كاتەمى ڕوو بەررو و دەبنەوە لە گەل پېكاسوئى ھونمرەند بەرانبىر بە تابلوى جىرنيكايى دېپرسن .. ئەو تويت ئەم تابلويمەت كىشاوه ..ئە لىت نەخىر من نىم ئىوهن ئەنجاماتان داوه ... لە بەر ھەندى بە رووخىستن و بەرجەستەكەرنى ڕووداوه نەخواستەكان، تۆماركەردىيان درنە ئەنجامى دەدات و بى توانەكان دەيگىرەنەو ... من وەك شىۋەكارىك ئەم بابەتەم بە شىۋەھى فۇرمى رىاليزمى و بە هيماو دەربىرين كارم كردووه لە دەرئەنجامدا وەك پەيامىكى پې ئازار بۇ نارمزايى دەربىرين و سارىز كەرنى ھەندوکە يەك لە ئازارو بىرىنەكانمان.

شىۋەكار حسین کاکمی - بەلچىكى

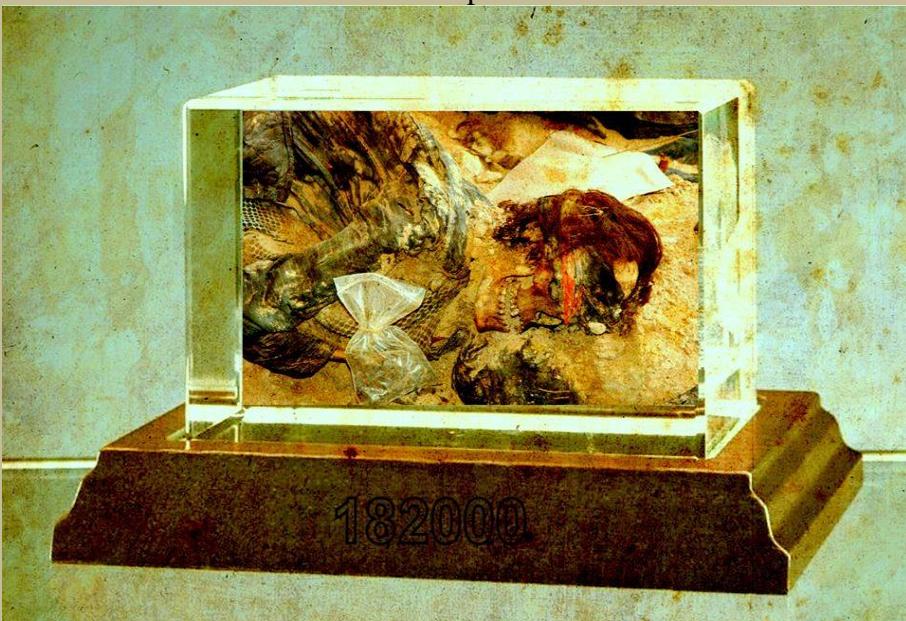

والدة يزيديه حنونة - Affectionate Yazidi Mother - میهر هبانی دایکیکی یه زیدی

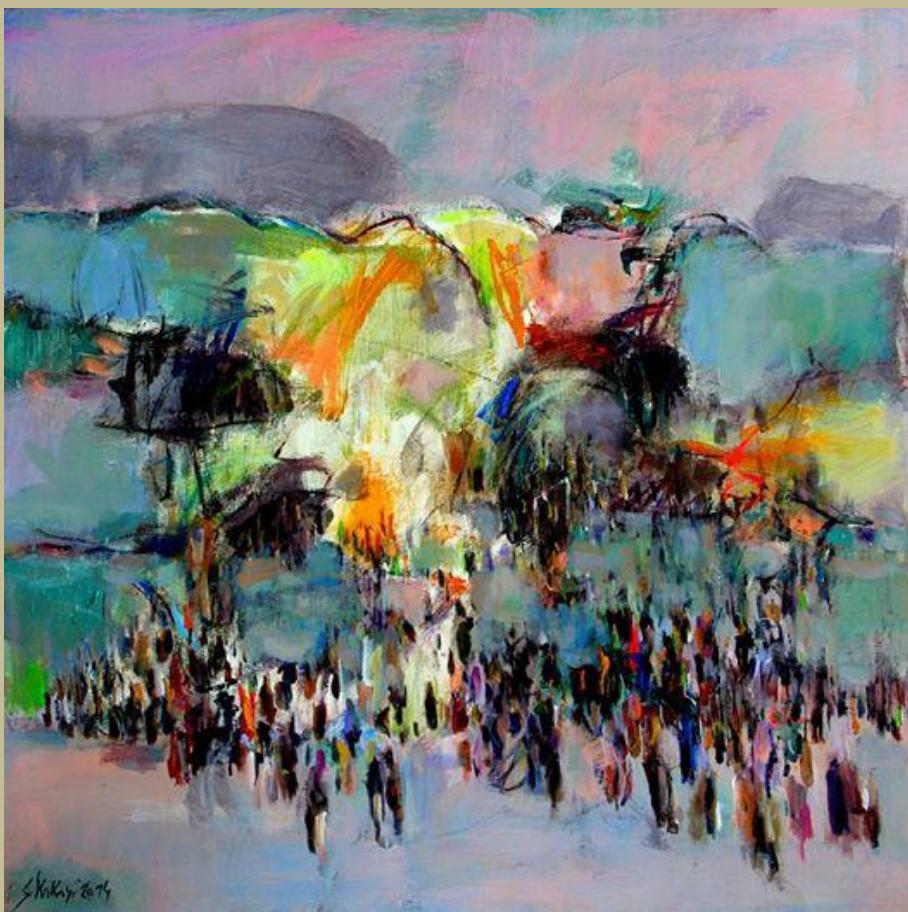
WAR Casualties8 -Anfal operations -182 000 Kurds

50x50 3D -Acyilc on canvas -kakayi 2014

جبل سنجار - Sinjar mountain

جیا شنگال - بؤ خوشک وبرا نئزیدییه کانمان له جیا ی سه رکه شی شنگال

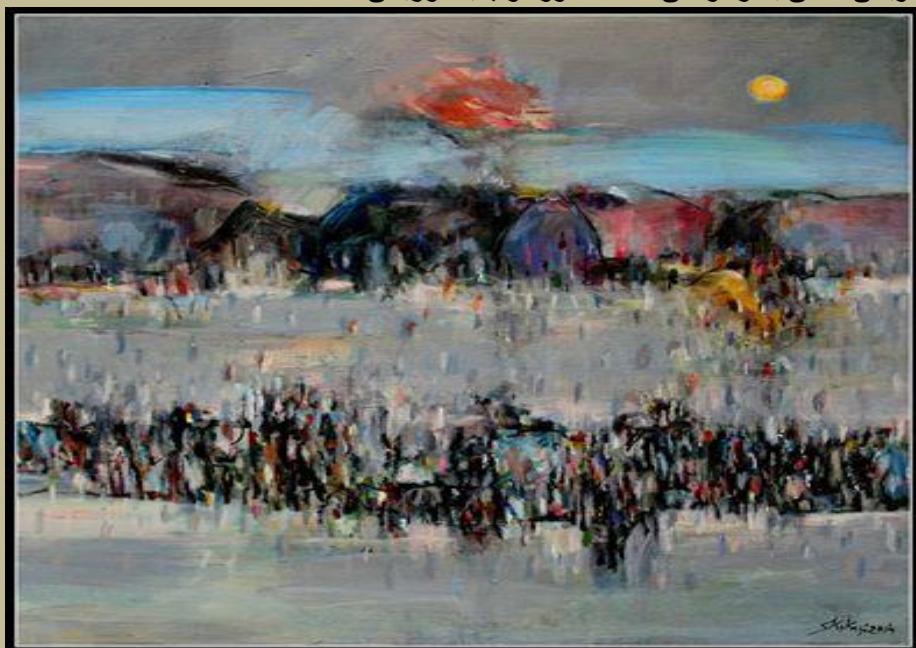
50x50 3D -Acyilc on canvas -kakayi 2014 -Kakayi 2014
انقاد سنجار - Sinjar Aid - پشتیوانی شتگال

۲۱ - سپایا قرن new painting - tragedy Series N4 - 38x54 cm

Kobani -3D 50X50 Cm -Acrylic on canvas
کوبانی لانکی به رخودانی ..... هه موه دونیا به قوربانی

Execution of kurdish rebels 70 x 90 cm -Acrylic on canvas - painting
تیرباران‌کردنی شورشگیران - ئەکریلیک لە سەرکانقاس -
إعدام الثوار - أكريليك على قماش -

تر اجیدیا سنجار Sinjar Tragedy Acrylic on canvas 60x80 cm

دلشاد به‌هادین

* دلشاد به‌هادین عهدوللا

* له‌دایک بیوی سالی ۱۹۷۴ سلیمانی.

* سالی ۱۹۹۰ بۆ ۱۹۹۶ کاری موسیقا و گورانی کردوه.

* سالی ۲۰۰۷ گەلمەرى زاموا يەكمىمین پېشانگای تاييھتى لە ھۆلى مۆزخانە

سلیمانی بۆ كردۇتهوه .

* دوووم پېشانگای تاييھتى (رەنگى موسیقا) سالى ۲۰۱۲ بەریوەبەرايەتى ھونھى شىۋەكاري سلیمانى بۆ كردۇتهوه لەگەلمەرى مۆزخانەى سلیمانى.

* لەسالى ۱۹۹۷ تا ۲۰۱۴ بەشدارى زياترلە (٩٠) پېشانگای ھاوېشى ناوھو و دەروھى كوردىستانى كردوه .

* تابلوکانى زۆربەى كراوەتە بەرگى كتىپ و گۇفارەكان.

* ۳ تابلوئى كراوەتە كارت لە ولاتى ئەلمانىيا و ئىران و تۈركىيا.

* مۇتىقى بۆزۈركە لە رۆزىنامە و گۇفارەكان و كتىپى شىعر كردۇوه.

* ئىستا بەریوەبەرى گەلمەرى زاموايە لە سلیمانى.

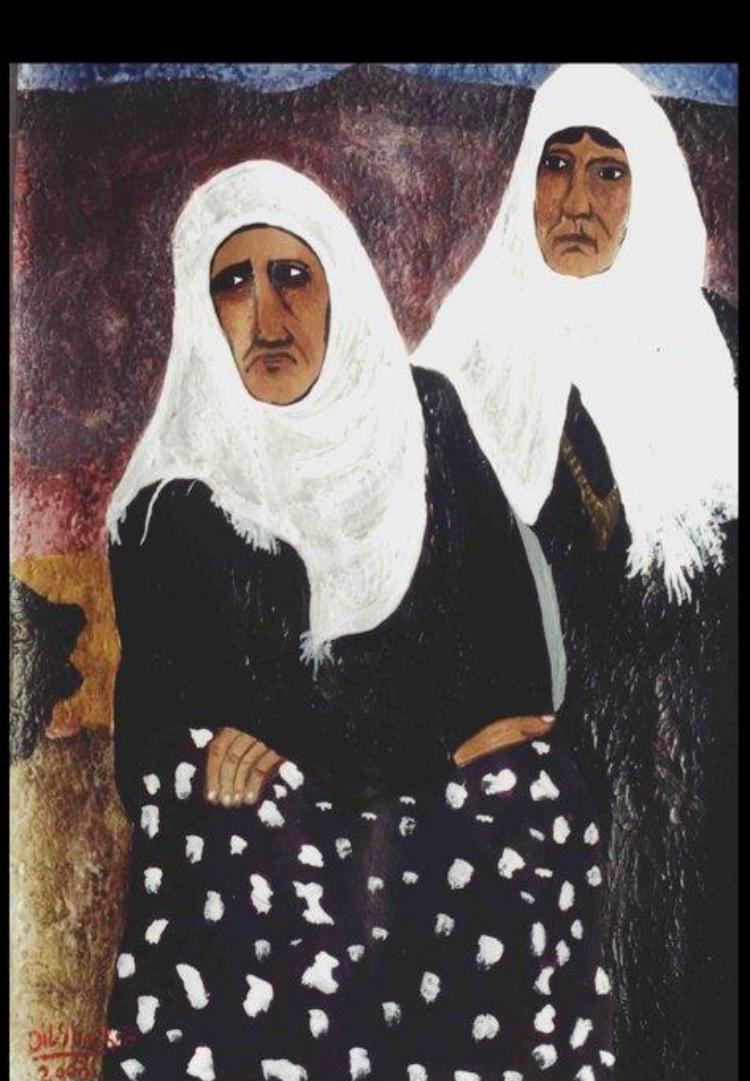

که‌رسته/تیکه ل له‌سهر ئیمدى ئیف

ناوی تابلو/ئەنفال

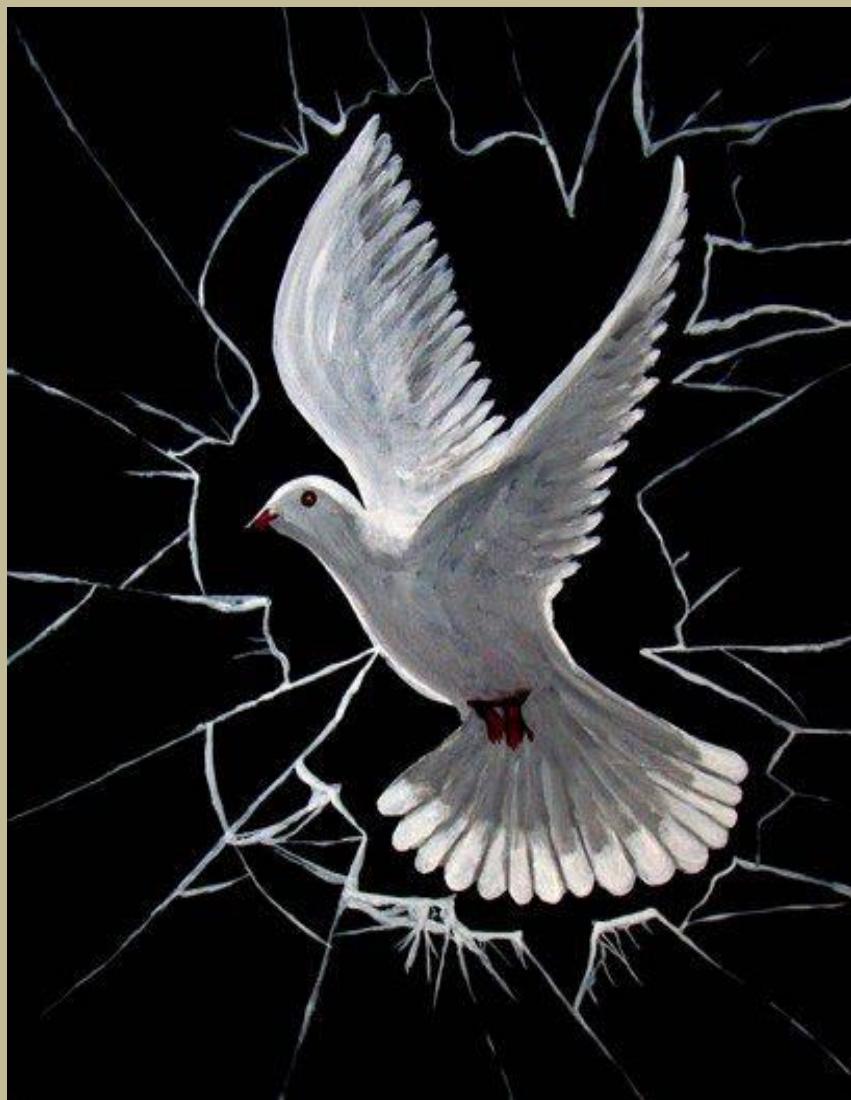
قەبارە/ 4040

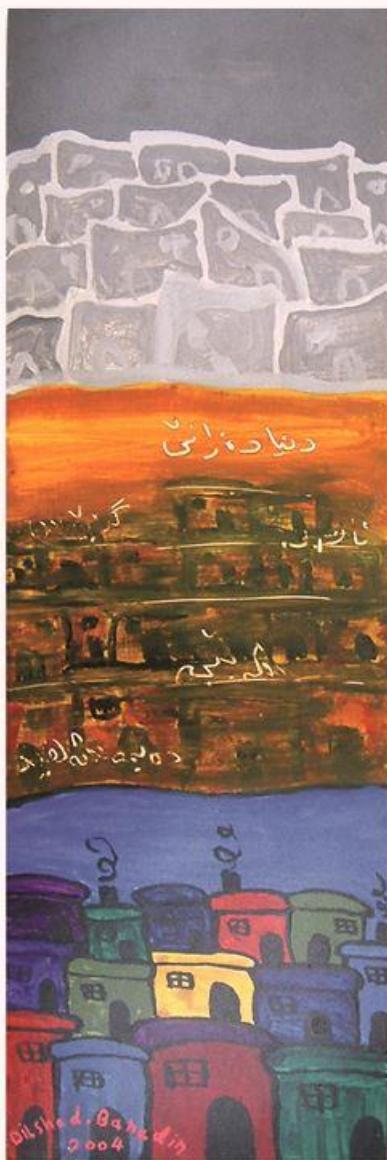
میزۇو/ 2005

dilshadbahadin 50*70

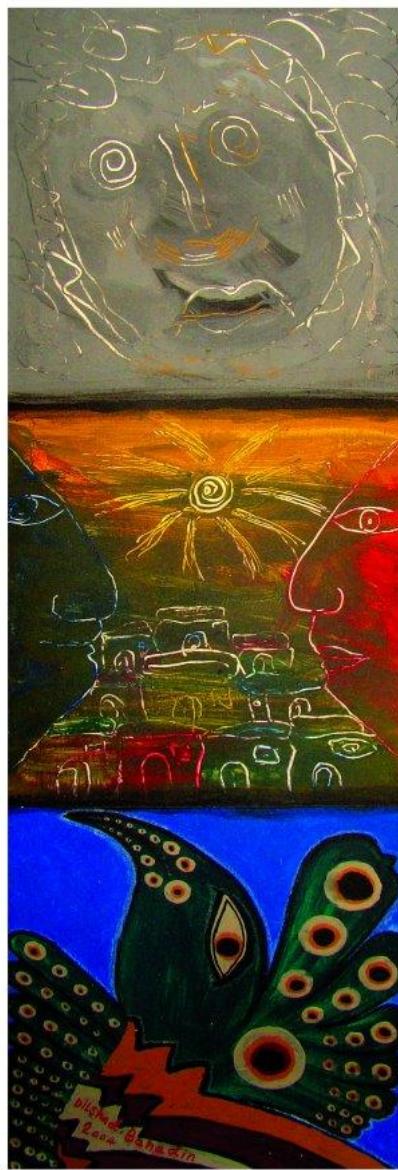
anfal 2003

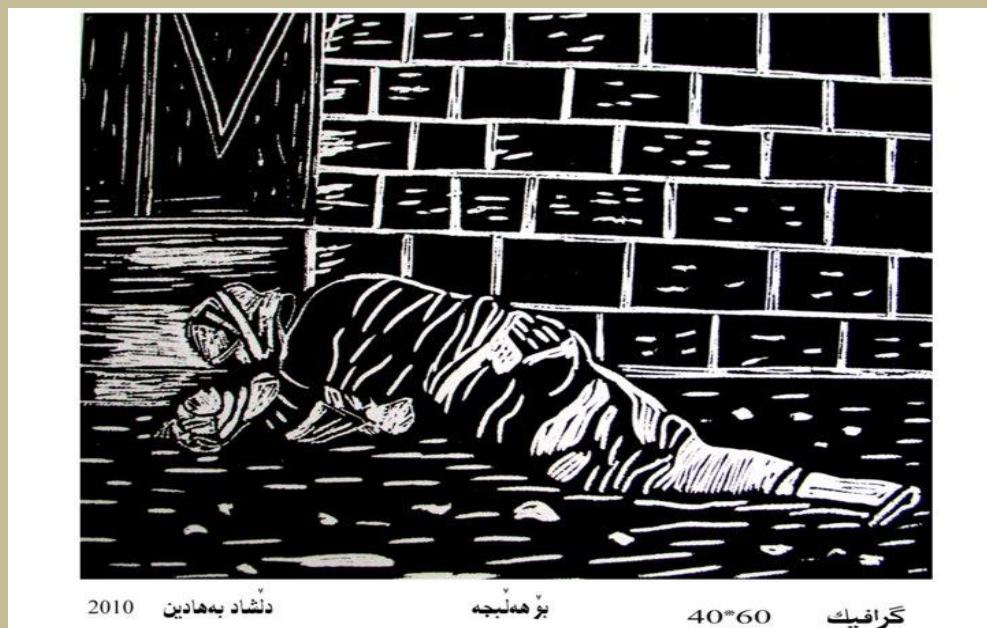
acrylic,anval 20*60

dlishad bahadin 2004

acrylic.onvass 20*60

dlshad bahadin 2004

رۆزگار کەمال

رۆزگار کەمال

لە سلێمانی لەدایک بوومه و سى شەھادەم لە ھونھرى سىرامىكدا ھیناوه
- پەيمانگاي ھونھرە جوانەكانم تەواو كردووه
- گۈلىچى ھونھرە جوانەكانم تەواو كردووه
- ماستەرم بە دەست ھیناوه لە ھەمان بۇواردا
- بەشدارى زىاتر لە ٤٠ پىشانگاي ھاوبەشم كردووه
- لە كوردىستان و دەرھەمى كوردىستان، خاونى سى پىشانگاي تاييەتىم.

له فرمیسکهوه بق هیوا

بهرزی کارهکه ۷۰ سم و کاره هونه بیمه که کارنیکی سیرامیکیه مانای کارهکه
له فرمیسکهوه بق هیوا

سمربست خمره‌و عارف

ئەم وىنهى خۆم، لە سالى ۲۰۱۲ لە سەھەرى گەرانەوە بە پى بو كوردىستان، پېۋەزەكەم شىكىتى خوارد و دواى ۲۷ كىلۆمەتر رېيىردن بە خاكى ئەلماندا... گەرەمەوە ولاتى نەرويچ... بەو پېۋەزەيەم خوازىار بۇوم پەيامى بە نەتەوەبۈونى كورد بە گۈپى جىهان و پەرلەمانى ئەھەرەپادا بىدم و بىگەيەنم بە سەرۆك. بەداخەوە هېشىتا لە شىكىتدا دەزىم.

سمربست خمره‌و عارف لە دايىك بۇومى سالى ۱۹۶۳ لە شارى سلىمانى قۇناغەكانى سەرتىپى و ناوەندى و دوايىش پەيمانگای ھونەرە جوانەكانى ھەممان شارم خويىندووه و سالى ۱۹۸۱ تا ۱۹۸۶ بەشى شىۋەكارىم تەمەن و كردۇو، لەھەممان دواسالى تەمەنلىكىنى پەيمانگا، تاوهەكى سالى ۱۹۸۸ ولاتى ئىران و سالى ۱۹۸۸ تا سالى ۱۹۹۱ پەنابەر بۇوم لە پاكسستان. لە سالى ۱۹۹۱ تاوهەكى سالى ۲۰۱۱ پەنابەر و ناسنامەي نەرويچىم ھەمە و دانىشتۇرى و لاتى نەرويچ، خىزانەكەم بولغارىيە و دوو كورم ھەمە، گەورەكەيان گۆران و كورى بچوكم مىرۇي ناوە، بە درېزايى ژيانى ھەندەران ئەم كىتىبانە و ئەم پىشانگىيانە خوارەوم بە ئەنجام گەياندووه و من خاوهنى ئەم كىتىبانەم :

- ۱- مانای هونهر - ورگیران- له نوسینی جوانناسی ئیگلیز هربهرت رید
- ۲- چەمکەکانی جوانناسی- ورگیران- له نوسینی فەیلەسۆفی ئىتالى بىندىتىو كرۇسە .
- ۳- ھەلبۈز اردەپ بەرەممەکانى بافلوف- ورگیران- دووكتىيە و يەكمىيان گەشتىووه به چاپ، نوسینى خ. كوشتو يانتز.
- ۴- ھەستە سەررەشەكان- كورتە چىرۇك، نوسینى خۆم .
- ۵- پەيامى خواكان بەشى يەكمە، رۆمان- نوسینى خۆم .
- ۶- پەيامى خواكان-بەشى دووم-نوسینى خۆم .
- ۷- ئازادى لە عىشق پېرۋىزترە- چىرۇك- نوسینى خۆم .
- ۸- بەسەرھاتىك لە ستۇنگ ھەنجىس- رۆمان-نوسینى خۆم .
- ۹- حەوت پېشانگام لە ولاتى نەرويج و يەك لە ھولاند كردىتەمە.
- ۱۰- خاواھنى ئەم گەلمىرىيەم لەئەنتەمەزتەت -:www.welcome.to/sarbast
- ۱۱- رۆمانى عىشقى بى ولات- رۆمان- به زمانى نەرويجى نوسراوه و نەمگەياندووه به چاپ .
- ۱۲- خواكان لە مەترسیدان- رۆمان- به زمانى نەرويجى نوسراوه و نەمگەياندووه به چاپ .
- ۱۳- مېشىك لە كۆچدا- كورتە چىرۇك- به زمانى نەرويجى نوسراوه و نەمگەياندووه به چاپ .
- ۱۴- پەيامى مژدەپ بەرەنەوە و شىكىت، كارى تىادا دەكمەم بۇ چاپ
- ۱۵- كىتىپى ရەنگ، نوسینى يوھانز ئىتن، ورگیران لە فارسىيەمە و كارى تىادا دەكمەم بۇ چاپ .
- ۱۶- كۆكرىنەوە دەقەکانى فيسبۇوك و ئامانجى به چاپ گەياندىيان .
بە درىزايى سالانى ژيانى ھەندەران كارم كردووه و لەم بواراندا چالاک بۇوم، كورسى وىنەكىشانم را بەرى كردووه بۇ كەسانى بەتەمنەن و ئاكاديمىست. لمبوارى يارىدەپ كۆمەلەيتىدا، لەگەل پەنابەراندا وەك ورگير كارم كردووه. ئەندامى پالىپاراوى شاربۇوم بۇ ماوهى سى سال كە رېلى داودرم بىنىيە. لەگەل مندالان كارم كردووه .. ورگيرانىش كارى دوومم بۇوه، بەلام لە زور بوارى تريشدا كارم كردووه وەك لە چىشىخانە و كارگەم قەسابخانە پىزا و مامۇستاي كەسانى داكمەتوو.. دواين كارم لە كارگەمى

بسکویت دا کارمهند بووم، ئهوهی ئیستاله کوردستان چاوهر وانی دهکم بریتییه له کارکدن له بواری کومه‌لایه‌تی و ریکخراوی لاؤان و دهتوانم له هر بواریکی کومه‌لایه‌تیدا کار بکم، من که‌سیکم خوم خوم پهرورده کردوده، دهتوانم به کومپیوتهر برنامه‌ی ورد به‌کار برم، له بواری دهروونناسی و کومه‌لایه‌تی و زانستی جوانناسیدا به توانام. خوم به که‌سیک ده‌زانم که رۆژئاوا ناس و له ئەدەبی جیهانیدا شاره‌زاییم هەمیه، شاره‌زایی زمان زمانی ئینگلیزی به گفتوروگو باشم و به نوسین و خویندن‌وه باش نیم. زمانی نهرویجی ده‌زانم و دهتوانم کاری و درگیرانی پی بکم و ئاخاوتنم تەھواو باشه. زمانی عمر‌بی ده‌زانم، بەلام ۲۷ ساله پی نەدوام و کىشىم كەممە له ئاخاوتنداد و خویندن‌وه نوسینم باشە، زمانی فارسى، زمانی كتىب و وەرگىران باشم و ئاخاوتنم باش نییە و ۲۵ ساله قسم پی نەکردووه توانامەندىي ئیستام له کوردستان و پېرۇزەی هاتنەم بۇ ناو مىللەت حەز دەکم و انه بلىمەوە به ھەممو قوتابیان و قوتابخانیهك... کومەلیک و انه جوان ناسى و ئەدەبى و ھونھەرم پىيە و حەز دەکم خوم به مىللەت بناسىن و بىمە سەرمىز لەگەنل قوتابیانی قوتابخانەکان و مامۆستاي کورد، چونكە قەمیرانى ئیستاي پەروردە، ناچارى کردووم که کوردستان جى نەيمەلمەوە و حەز دەکم و انه دەربارەی مامۆستاوا قوتابى بلىمەوە.. يان و انه کەسیتى مامۆستايەکى سەركەم تووو.. يان و انه ىرەسەنایەتى ھونھەر و کۆمەلگە... يان هەر وانەمەکى سەر بە ئاکار و ئايىن و ھونھەر جوانى.. بەوه شانازى به خوم دەبىن و باوھرى من ھەلقۇلاوى زمانىکى شايىستە و ئەدەبىکى تايىھەت به خوم دەبىن و باوھرى من ھەلقۇلاوى خوردبۇونەوە ۳۰ سى سال ئەزمۇونە له بوارى ھزرگەرایى و جوانناسى و ئىنتىمائى مرۆڤ بۇ نەتمەوە و ھونھەر و عەشق و ئازادى ... و انه کانم سودمند دەبن بۇ مامۆستاي کورد و قوتابیانى نەوهى داھاتوو. ھیوادارم به سودى ئىۋەبم و رېگەم بەدن و انه بە مامۆستاكان و قوتابیان بلىمەوە .. تا بتوانىن و مچھىمەکى جوان بەرھەم بھىنن.

ناونىشان

Sarbast Khosrow Arif
رەزىمارە مۆبایل : ۰۷۷۱۹۰۰۳۸۶۵
ئى مەیل : sari-ari@online.no

کوره و

ناوی تابلو: کوره و

وینه کیش: سمر بست خمسه و عارف

سالی ۱۹۹۴ کیشراوه

ماده کار: رهنگی ناوی و پاستیل لمسه کاغذ

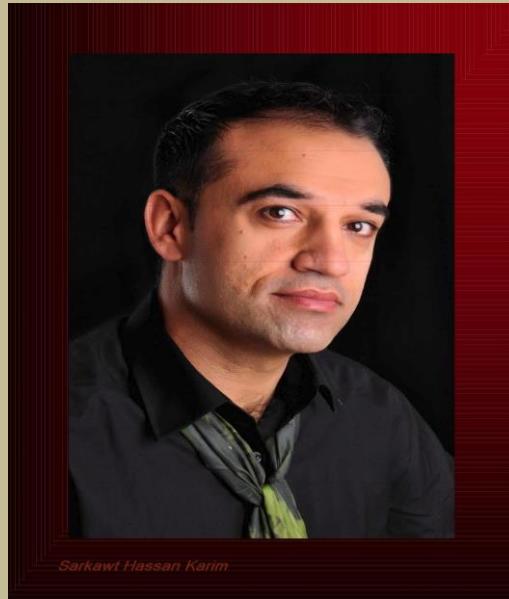
قیمه: ۲۵ به ۲۵ سم

ئەو دايىكەي جىهانى نايە كۆل

تابلو: ئەو دايىكەي جىهانى نايە كۆل / مادەيى كار: ېەنگى ېۇن / قەبارە: ۱۵۰ . ۱۵۰ سم / وىنەكىش: سەربەست خەسرەو عارف / سالى ۲۰۰۳ كىشراوه

سهرکموت حسن کریم

ناوی ته‌واوم : سهرکموت حسن کریم ، روزی له دایک بوون سالی ۱۹۷۵ بناری بهمۆ . زۆر بەداخموه گوندەکەمان وەکو ھەممۇ گوند و ناچەکانیتىرى كوردىستان بىبىش نەبوو لە كوشتن ، ئەشكەنجه و بەعەربىرىن . لە پاش راگو استنەھمان بۇ باشورى عىراق و لە يەكىك لە گوندەکانى حلە بۇ ماۋىيەك ژيانمان بەسەربىرد ، پاشان گەراينىمۇ كوردىستان و لە ئۆردوگای زۆرەملەمى عمر بەت نىشته جىكراين . خويىنى سەرتايى و ناوەندىم لە عەربىت بۇ وە قۇناغى ئامادەيىش لە دواناوەندى دەرەندىخان ته‌واوکردوه . هەر لە قۇناغى سەرتايىمۇ خولىيائى ھونەر بۇوم بە تايىمەت ھونەرى شىۋەكارى . لە ناوەندى باخەھەنارە بۇ ماۋەسى سالىڭ بە موحاضر دەرسى ھونەريم دەگوتەمە سالى ۱۹۹۸ برووم لە وولاتى ئەلمانيا كرد . بۇ زىاتر بەرەودان بە ھونەرەكم ، لە زانقۇ بەشى ھونەرى شىۋەكارىم خويىند و ئىستا خاوهنى بىروانامەى دېلۈم لە بواردا . لە ئەوروپا خاوهنى زىاد لە ۱۲ پىشانگاى تايىمەت و بە دەيان پىشانگاى ھاوېشىم بەندامى كۆمەلەى ھونەرمەندانى جىهانم وە ئەندامىشىم لە رىكخراوى ھونەرمەندانى . Zwickau زۆر بە داخموه ھەتا ئىستالە

كوردستان هىچ دەرفەتىكى ئەوتوم بۇ نەرەخساتالە و بوارەدا چالاکىم ھەبىت، بەلام ئومىد دەكمەم لە ئايىدەيەكى نزىكدا كارەكانم بەئىنمەوە كوردىستانى خۆشەويسىت.

تابلوڭان:

ھەرسى تابلوڭە گۈزارشتىت لە جىنۋىسايد و ئەنفال و كىمياباران دەكتات. پىشىشىن بە ھەلبىجە و بادىنان و گەرمىان و سەرددەشت و ھەممۇو كوردىستان.

ئەم جۆرە كارانە واتا Expressionismus لە فۆرم دەرچون و تىكشىكاندى ھىلەكان و رەنگ وەكى سومبۇل بەكار ھىنان ، دەتوانم بلىم ناخى شىۋەكارەكە بە تەواوەتى لە بەردمەن وەلامى ئەو ھەممۇو پرسىيارانمدا ھەتا ئىستا ووشە نەيتۈانىيە گۈزارشتىيان لېيىكەت ئەو بەتالىيان دەكتامۇو.

غهمی ئىمە

غهمی ئىمە واتايىھكى روونى ھەمە، ئەھۋىش وشەي ئىمە مەبەستم لە ھەمۇو گەللى كوردە. ئەگەر مەرقۇچىك لەسەر بناگەي كوردبوون تاوانى بەرامبەر بىرىت، مالى بەسەردا بېرىخىت و بکۈزۈرىت دەبىت ئائىندەي ئىمە چىيىت لەكانتىكدا ئىمەش ھەر ئەھۋىن. / قىبارە: 70x100 سم / پىكەھاتە: بە رەنگى زەيتى لەسەر قوماش.

ماچ له‌گهله شهودا

وهك له ديمنه‌كهدا دهبيوريت دهموچاويکي تاريک به‌سهر دهموچاويکي
برونه‌ويه، له سهر ليوانيان هنيمايه‌کي (نيگمتيف) به رنه‌گي سور که هنيمايه
بـو ئاگادار بونهـوه، نـهـير وـهـهـله، چـونـکـهـ هـهـرـچـنـهـ شـهـوـ ئـارـامـبـيـتـ وـ لـهـ
باوهـشـيدـاـ بهـ هـيـمـنـيـ بـتـخـهـويـنـيـتـ، دـهـبـيـتـ ئـهـوـهـشـ لـهـ يـادـنـهـكـهـيـ هـهـرـ لـهـ ژـيـرـ پـرـجـيـ
رهـشـيـ قـهـترـانـيـ وـ باـوهـشـيـ ئـهـمـودـاـ تـاـوانـ كـارـانـ خـوـيـانـ حـهـشـارـ دـهـدـهـنـ وـ خـهـوـيـ
يـهـكـ شـهـومـانـ لـيـدـهـكـهـنـ بـهـ خـهـويـكـيـ هـهـتـاهـهـتـايـ! قـمبـارـهـ: 70x100 سـمـ /ـ
پـيـكـهـاتـهـ: بهـ رـنهـگـيـ زـهـيـتـيـ لـهـسـهـرـ قـوـماـشـ.

ژانی دایک

لیره‌دا دایک مه‌بست له نیشتمانه، ئهو نیشتمانه‌ی وا میزروویمهک له تاوان سوریکرد. / قهاره: 70x100 سم / پیکهاته: به رهنگی زهیتی لامسر قوماش.

عبدالمطلب گهردی

عبدالمطلب گهردی

من تاکو ئىستا ٧ پىشانگاى تاييەتىم كردۇتىم بەشدارى زياتىر لە ٥٠ پىشانگام كردوه ئەندامى سەندىكاي ھونەرمەندانى كوردىستانم وە بەرپرسى ھۆلى بەرىيەبىرايمەتى ھونەرى شىوهكارىم- ھۆلى مىدىا وە سالانىك كارى دىكۈرم كردوه لە kt.v ، من لە دايىك بۇوى ١٩٦٨م لە ھەولىز.

نهفال

ناوی تابلو: نهفال

پیکه‌اته: خام به ئەکريلك

قەباره: ٩٠×١٠٠ سم

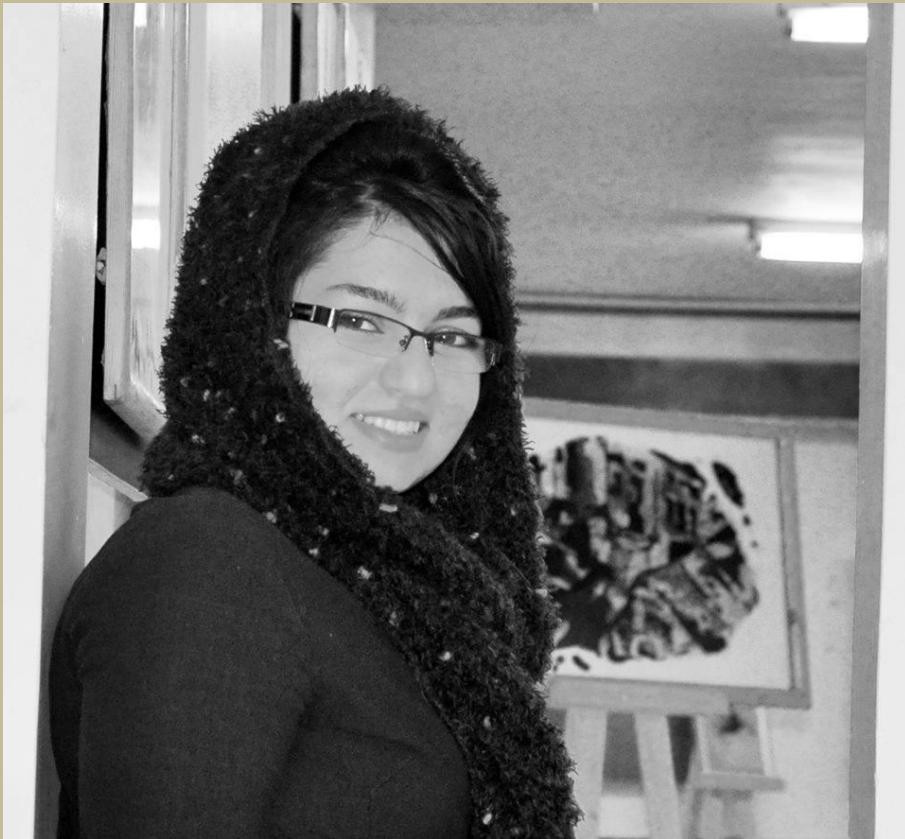
نهفال

ناوی تابلو: نهفال

پیکه‌اته: خام به ئەکریلەك

قەبارە: ٩٠×١٠٠ سم

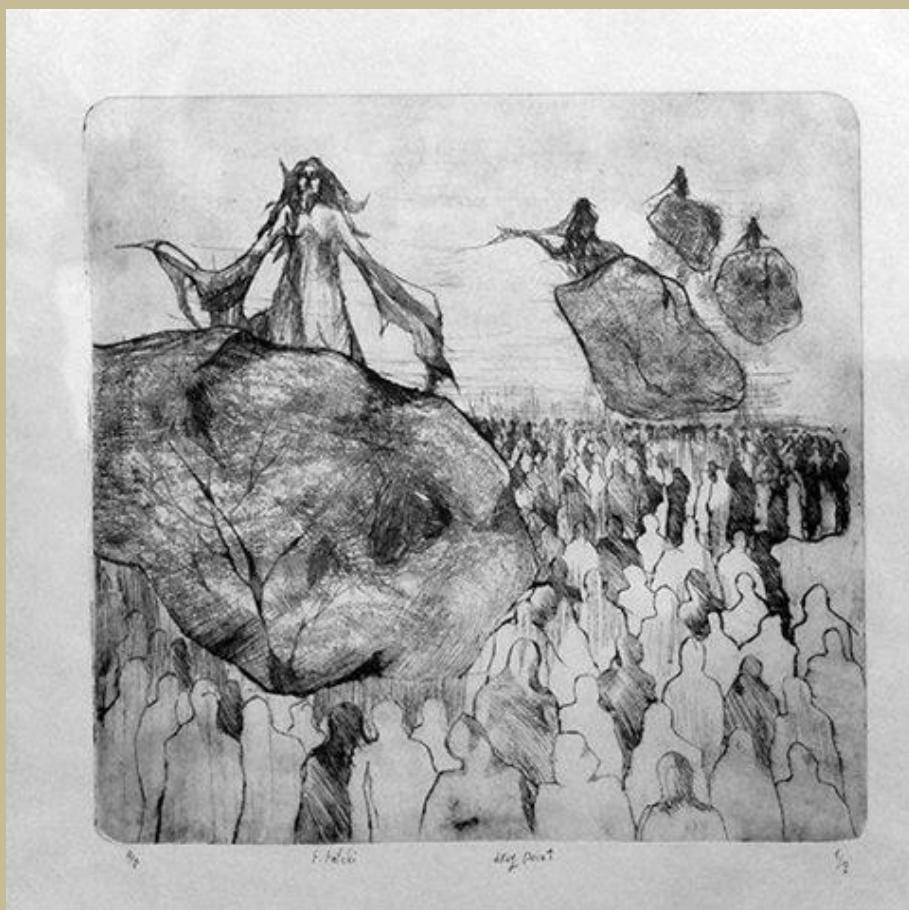

فائزه فاتحی

من فائزه فاتحی و تهمه‌نم ۲۳ سال
لیسانس مهندسی شهرسازی
خملکی سنه‌ی روزه‌هلاطی کورستانم
حدود ۱۰ ساله کاری شیوه‌کاری ده کمه، ئەم دوو کاره تەکنیکی قدیمی له
هونھری شیوه‌کاریه بهناوی چاپی دستی فلز، من له سالی پیش شیوه‌کانم له
قیستیقالی سازمانی یونسکو انتخاب بو كە بۆ کیمیابارانی ھەلبجه بۆ.

رەنجى ژنانى كورده

رەنجى ژنانى كورده لە زەمانى جەنگ و سەختى گەل و ژينيان
لە قىستىقلى بىن المللى جوانان گۈگان پلهى بەرزى بە دەستەپنداھ.

ژنی کورد

ژنی کورده له ئاواره‌یی
له قیستیقالی له قیستیقالی بین المللی جوانان گرگان پله‌ی بهرزی به
دەستھێناوه.

ساکار فاروق مجید عبدالله شیوه‌کار
دانیشتوی شاری سلیمانی

Artst/sakar farwq majed. Artist of Iraqi Kurdistan. I was born in 1977 in Salmaniya She graduated from the Institute of Fine Arts, 1997 painting. It member artists Association 1998. Many local, Arab and international. Local activities.

Participate in all the local fairs (murals - Ladies - art and peace - and motive - Asia - Coral - Halabja - Mustafa Abbas Ali - and teachers - and Dohuk Gallery - Galeries Zamoia) : Work exhibition Sakar Farouk the tower Hall. Oversee a children's gallery, a children a permanent decorations. Participate in the workshop and exhibition for the environment. Design graphics Motive for newspapers, writers and notification . Subscribe to show violence against women International activities : Participate in the exhibition of murals in the hall of Media Center (French tdc Joint exhibition of INSAT Hall Media Center Media (French tdc Participate in the project and vision of the artist gallery in the French city of Lille Participate in an exhibition of artists Asia / Biennale Gala / in Tokyo in Japan Participate in the project and look at the artist and the gallery's vision of women in Stockholm, Sweden Participate in the exhibition to akrad in Britain as Iraq forgotten storr .

روخساره و نبووه‌کانی ئەنفال

تابلو: روخساره و نبووه‌کانی ئەنفال کە تىيدا كۆمەلی روخسار بە دەورى تابلۇدا كېشراوه لە ناوه‌راست دوو روخسارى عاشق و نبووی ئەنفال.

قەبارە: ٤٠ بە ٤٠ سم
مادەي بەكار ھاتوو: اكريلك

نهفال چیروکی خم و ترسی نهفال

تابلوی: نهفال چیروکی خم و ترسی نهفال ئمو کاتانه‌ی ژنان جیاکراونمه‌وه
له پیاوان سمره‌تایه‌کی نادیاری نهفالی روح و لادیکان
قەباره: ٤٠/٤٠ سم
ماده: اکریلیک

هله‌بجه و سیوه‌کانی

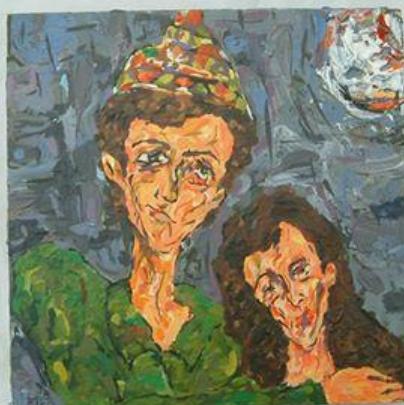
تابلو: هله‌بجه و سیوه‌کانی هیمای ۵ سیوه هیمای ۵ همزار که‌سی نیو
کیمیابار ان ئهو ړوژه مهرگی تنهها مرؤفه‌کان نهیوو بهلکو مهرگی بالنده‌کان و
گیانداره کانیش بیو.
ماده‌ی بهکارهاتوو: اکریلک
قمباره: ۵۰/۴۰ سم

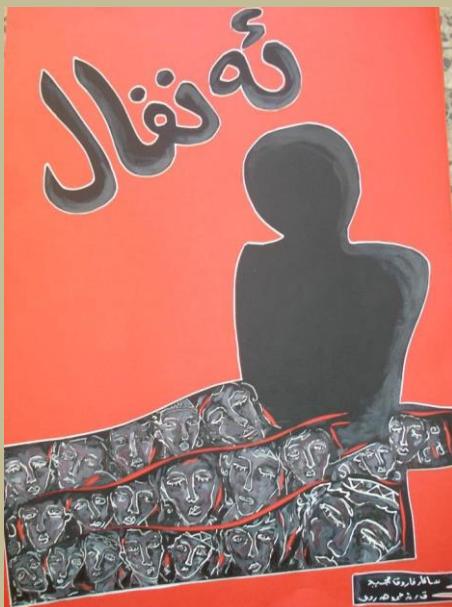
خموی مهرگ له همه‌بجه
قمهاره: ۴۰/۴۰ سم، ماده: اکریلیک و قماش له‌سمر تهخته

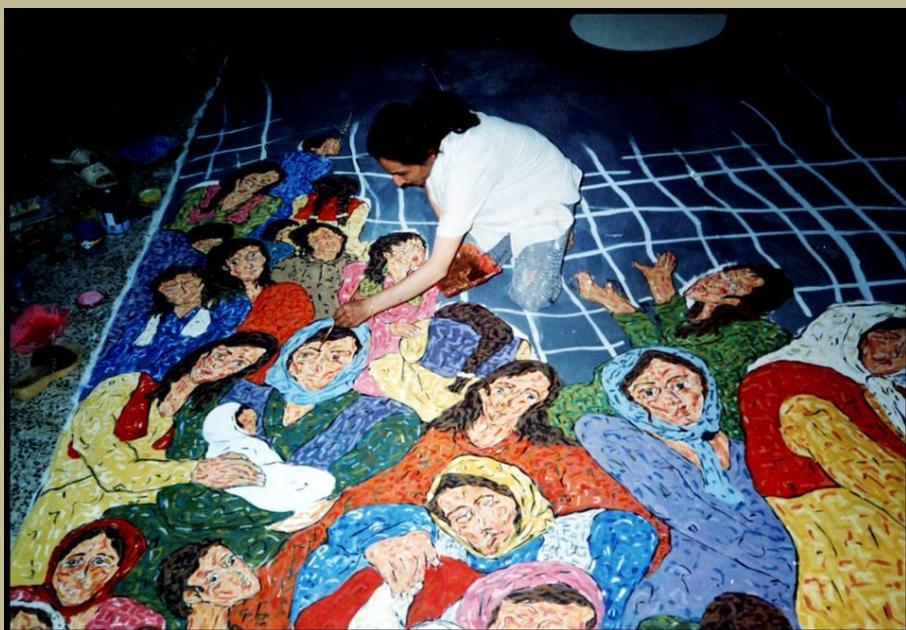
له‌گمل تابلوی پیشوو تمواوکه‌ری یه‌کترن بؤ همه‌بجه‌یه / قمهاره: ۴۰/۴۰ سم
ماده: اکریلیک. به داخه‌وه ئەم کاره له مەزارى همه‌بجه سوتیئران .

دوو پوسته‌ر بۆ هەلەبجە و ئەنفال قەبارە: ٧٠ بە ٥٠ سم، کولاج حبر سپى

نهاده شیان که خویی تیام له کاتی کارکردنه و کاریکی نهف فال و هک کمر نهقالیاک
له جاده‌ی سالم قعباره ۵ مهتر به ۱۵ مهتر.

روحانج محمد

شیوه‌کار: روحانج محمد پیروت

سالی ۱۹۸۳ - له رانیه له دایکبووه، سالی ۲۰۰۸ پهیمانگای هونهر جوانه کانی له رانیه تهواو کردووه. سالی ۲۰۱۲ کولتیزی هونهری تهواو کردووه له زانکوی سلیمانی، بهشداری ۱۶ پیشانگای هاو بهشی کردووه، بهشداری کردووه له گله‌مری هونمر له رانیه، دهسته‌ی دامهز رینمری گروپی (Art One) ه، خاوه‌نی دوو بروانامه‌ی ریز لینانه، ئیستا مامۆستایه له پهیمانگای هونهر جوانه کانی رانیه.

ژیده‌ر و اتاكان

به‌دیه‌ینمر لهم قوئاغی پیاده‌کردنی کاری هونمریدا (که ئەم کاره هونمریه نمونه‌یه‌تی) پیاده‌ی به ئامانچ کردنیکی ئیستاتیکی و تمکنیکی ئازاد دهکات له هەموو جەسته‌یه‌کی ماددی دیاریکراو، بهمەش فورمه‌کانی ھەلدەکشىن بەرھو جۆریک له ئابدیالیز می دووره دهست له هەر ماددی بونىك چونكە ئىيۇ دنیايمىکى

وه‌ها گهران و بنکول کردنیکی قول و زور له نیو خودی به دیهینه‌ر خویدا پیویسته له لایمک، هاوکات له بونیادی دهقی بینمیریدا له لایمکی تر، ئەم سەرباری مەودای ئەم دوره دەستتیه، ناوەرۆکنیکی روحى له دەقدا شاردوتەوە، له پیز زوبانیکی پەتى بەدەر له هەر يەكمىھكى ديارىکراو نىشانىھكى ھەستى له میانى كاره هونىرىيەكەدا. بەلام دەكىرىت ھەست بە گىرانەوهى ئامادە بۇونى ئەو ژىدەرانە بكمىن كە خاون سىمايەكى ژينگەپىن، يائمو ژىدەرانەى كە تايىھەندىتىھ كەلەپورىيەكان لە خۇدەگەرن، له گەورەكىرىن و سادەكەردنەوە و سەرلەنۈ ئەبىستراكت كردىنەوهى يەكه زەخەرەفييەكانى كە فەرش و قالى و بەرە ... چىراوه، خۆجىيەكانى تردا ھەمە، ياخود ئەمە ستۇنىيەكانى وەك درەخت، خانو له لادى و گوندەكاندا، بەهار زەمەنلى زنجىرەي چىاڭان، تا دەگاتە ئامادە بۇونەوهى خودى مەرۆف خۆى له سروشت.

بى ناونىشان

- ناوى تابلو: بى ناونىشان - ماتريال: ماتريالى جياواز - سالى وەديھينان: ٢٠١٢-٢٠١٢ ز - پىوانە: ٢٠٠ x ٢٠٠ سم - خاونداريەتى: كۈلىتىرى ھونەر - شىوهكار: رەنچ محمد پېرۇت

ناسک ناسح عمر

ناوم: ناسک ناسح عمر خورشید

له دایک بووی : ۱۹۸۹ له شاری سلیمانی، نیستاش دانیشتوى شاری سلیمانیم.
خویندکاری قوناغى ۵ پەيمانگاي ھونمره جوانهکانى سلیمانى، بەشى سيراميك
فوتۇ جۇرنالىزم - شهادة امركي ۲۰۰۷
2004_2008 يارىزان
كارى شانق (پۇللى سەركى) acter ballet dancer)

چالاکی سالانه‌ی دروست کردنی نحت به لم ۲۰۰۸-۲۰۰۹، سلیمانی.
پیشانگای هاویهش (فنسنن فان قوخ) ۲۰۰۸، سلیمانی. پیشانگای تایبەتی ۸
مارس ۲۰۰۸، سلیمانی. پیشانگای هاویهش فوت ۲۰۱۰ سلیمانی. پیشانگای
هاویهشی لهگەن کچه هونه‌رمهندی عمره‌ب (له‌میا) ۲۰۱۰، سلیمانی.

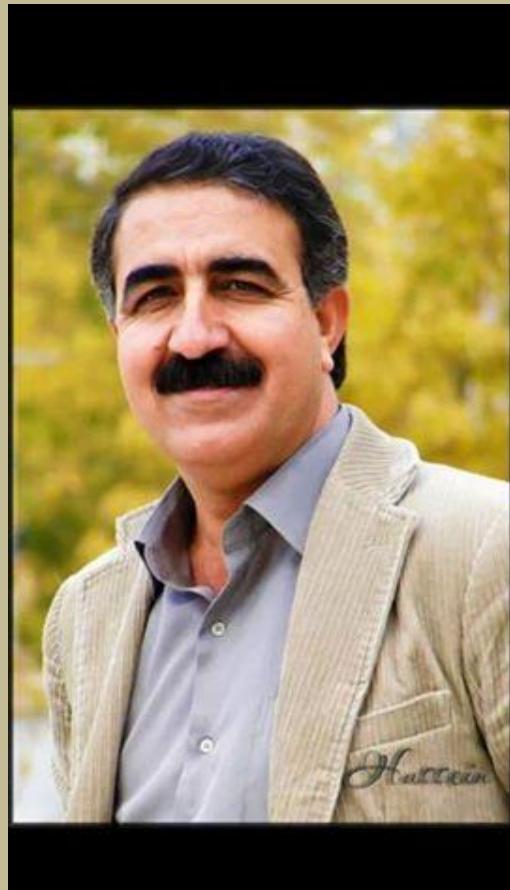
پیشانگای هاویهشی چه مسم (۲۰۱۲ سلیمانی - همولیر) ریکخراوی یونامی
2012- خاوه‌نی بیروکه‌ی فاشیون بۆ هینانه ناووه‌ی بۆ ناو کورستان، کرایه
بهرنامه له شیوه‌ی پیشبرکی بۆ کهسانی به‌هرمهند، کاری جداری هاویهش
ریکخراوی یونامی ریکی خستبوو ۲۰۱۳ له سلیمانی.

کۆمەلکوژی و کیمیایی باران

شیوه‌ی کارهکه له تهقینووه‌یه‌کی چهکی کۆمەلکوژ و کیمیایی باران ئەچیت،
به‌لام هەركسیک وەک چون ئەتوانین بلىین خاوه‌نی دنیای خۆیەتی هەرواش
تىروانىنى جياواز ئەبیت و شتیک و خالیکی کاریگەری زاکیرەی بیر
ئەكمەويتەمە ياخود بېرو بۆچۈونى ئەشیت جياواز بىت لەسەر کارهکه، به‌لام به
شیوه‌یه‌کی گشتى وەک چهکی کۆمەلکوژە هەر وەک چون بەرامبەر كورد
بەكار ھاتووه و قوربانى دان و بۇوەتە مىزۋىيەکى ناخوشى كورد هەر وەک
ئەنفال كراوان.

حسین عملی رهشید

حسین عملی رهشید

له دایکبوروی سالی ۱۹۶۰ کمرکوک.

دھرچوی کولیزی ھونھرہ جوانہکانی بھغا.

سالی ۱۹۸۵ ماموستا بوروه له پھیمانگای ھونھرہ جوانہکانی سلیمانی.

خاوندی (۵) پیشانگای تایبھتھ و له (۳۷) پیشانگای ھاوہشیدا بھشداری کردووه.

چندین بروانامہی ریزلینانی پئی بھخراوہ، مھدالیاں مافی مرؤف لہ ریکھراوی لارسا پئی بھخراوہ

تراجیديای جياكردنەوهى پياوان لە ژنان

تابلوئىهكى ئاوييه: باسى تراجيدىيائى جياكردنەوهى پياوان لە ژنان لە ناو زيندانى تۆبىز او ائەكەت. منالەكە ترساوه باوهشى كردووه به دايىكەكەيدا وھ ئەگرى بۇ باوكى و كچە گەورەكە بەسەر جامانى باوكى ئەگرى، ئەزانى ئىترناگەرىتىمۇو باوكىان نابىين. / قەبارەتى تابلۇ: ٦٠ × ٤٠ سم

ژنه ئەنفالیک

پەیکەری ژنه ئەنفالیکە مەلەکەی مەردۇوھ لە باوھشى خۆى و كچەكەی بوی ئەگرین نازانن چى بىكەن.
قەبارە: $20 \times 20 \times 60$ سم

گهران به دوای خیزانه کهیدا

پهیکهری پیاویکه ئهگهربئن به دوای خیزانه کهیدا دوای کیمیا بارانی لادیکان
قەبارەی پهیکهرەکە: $60 \times 20 \times 20$ سم

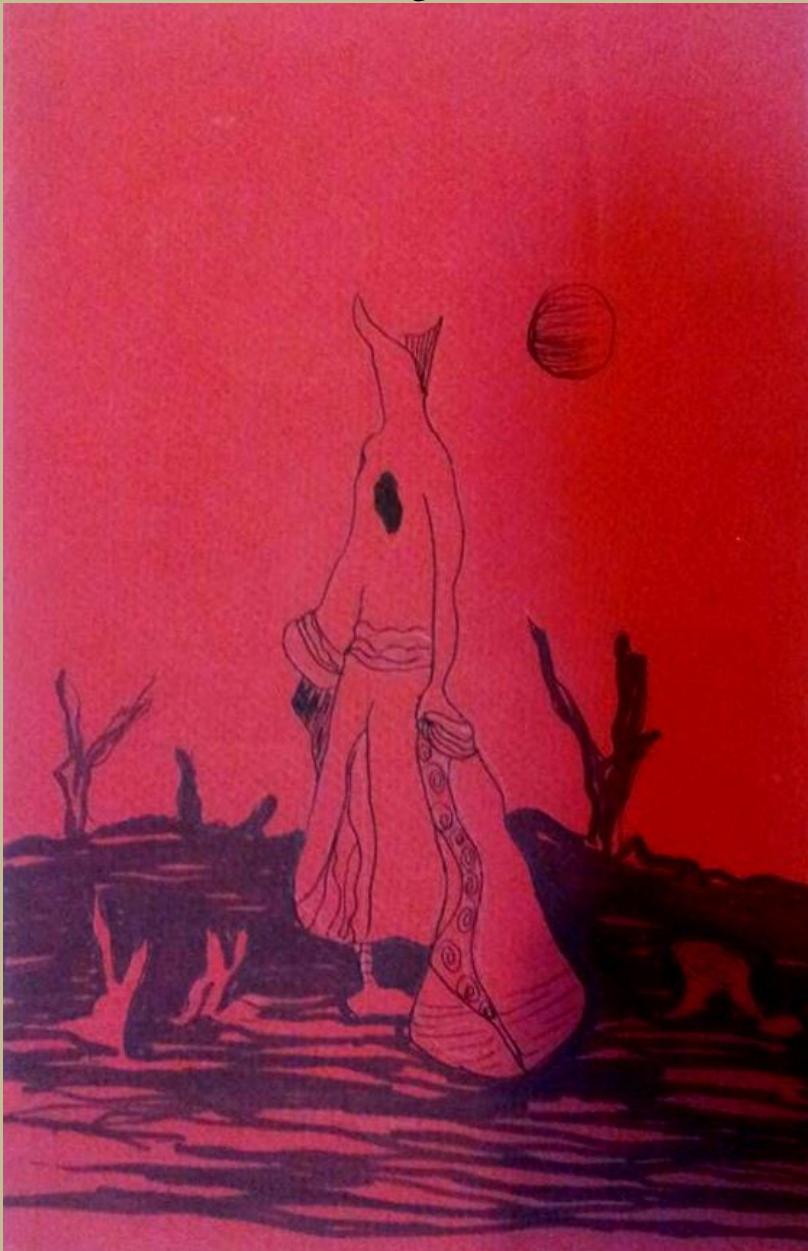

کانیاو بهختیار

کانیاو بهختیار

- پیمانگای هونمر جوانه‌کانی سلیمانی تهواو کردوه (۲۰۰۴-۲۰۰۳).
- بهشداری زیاتر له ۲۰ پیشانگای هاو بهشی کردوه له ناو کورستان.
- ئەندامى سەندىكاي هونمر مەندان و ماموستايانه له سلیمانى.
- ئىستا خويندكارى قۇناغى ۱ سکولى هونمر يىه.

کیمیابانی هله‌بجه‌یه

صابر ئالكھي

- ناو: صابر صالح مەلا (صابر ئالكھي)
- شوینى له دايىبۇون: دەقەرى بارزان - گوندى ئالكا.
- مەوالىد: ۱۹۷۵
- دەستپېتىكى كارى هونھريم وە كۆ حەز ۱۹۸۳ يە.
- سالى ۱۹۸۳ دەستم بەكارى رەنگ كردووه و زياتر رەنگى زەيتى بەكاردىم.
- پلەمى خويندەوارى شەمشى ئامادەيى.
- باوكم له گەملەھشت هەزار پىاواي بارزانى جىنۋسايدىكراوه.
- كارى هونھريم خورسکە و هە تائىستا شەمشى پىشانگام كردووتەوه.
- سى خولى قىربۇونى شىۋەكارىم بىرىيەبردووه.
- شىۋازى كاركردنم رىاليزمىه (واقعى).

گوره به کومه له کانی بارزانیه کان له بیابانه کانی باشوروی عیراق

من و نه و دایکه جهرگ سوتاوه، من واقعی و نه و دایکه شن خهیال، له سه ر دیوار درووستکراوه

جینو سایدی بارزانیه کان

له چاوه راوانی هینانه وه روفاتی که سوکاریان

له همانکاتدا نهم تابلویه و هی دواتریش کراوه نهته بمرگی کتیک به ناوی
(شهیده بی ناسنامه کان) له نووسینی (ریبوار رهمه زان بارزانی).

فارس بیبانی

ناڤی من فارس شهیدین نیسماعیل و ژدایک بوویی ۱۹۷۱ خه لکی گوندی بیبانی سه رب ناحیا ئه لقوش، ناڤی من یئ هونه‌ری (فارس بیبانی) یمه ئه ز نهاده‌نامی تیبا ڈازادی یا هونه‌ری مه ل قه زا شیخان، من ۲۲ پیشانگه‌هیت شیوه‌کاری بیت قهکرین ژبلی کارین دیواری ل قهزا شیخان و گمله‌ک ده‌قمرین دی پتریا تابلویین من ل سه رب مافی ئا فرهتینه ژبلی پشکداریا من دن‌اهنگ و ھه لکه فتین نه‌تمویدا و چمندین دیدارین تلفزیونی و روزناما تیدا پشکدار بویمه.

ده ستپیکا من یا هونه‌ری ل سالا ۱۹۸۳ ده می ئمز قوتابی ل قوناغا سهره‌تایی دوی ده میدا من پشکداری د پیشانگه‌هیت قوتابیاندا کر و ئمز بومه یئ ئیکی ل سهر قوتابخانین ده‌قمری.

تاوانا شنگالی

ماده: بویاغا زهیتی / قمباره: ۱۰۰ به ۷۰ سم

به هیزه کان بئ هیزه کان له ناو ئەبەن (القوى يأكل الضعيف)

ماده: بویاغا زهیتی / قمباره: ۱۰۰ به ۷۰ سم

شرین باران

شرين باران

أقخر بكورديتي لعدة أسباب مهمة جداً وليس هذه عنصرية ولكن الحقيقة تقال:

- الكوردي شجاع وشهم ومغامر .. والدليل على ذلك الذخيم الكبير من الشخصيات الكوردية عبر التاريخ وبعيداً عن العصبية القبلية أو دينية أو قومية ... هذا أو لاً

- الكورد مميزون بالاخلاص في مجال العمل والتعامل لدرجة ربما يظنهما الآخرون بأنهم أغبياء ... ولكن اسميهما حب العمل وأحترام الذات ... فإذا عملت عملاً فافقه ... هذا ثانياً

- الكورد شعب محب للسلام ومتسامح ينسى بسرعة الأذية ... ولا يريدها لأحد كونه ذاق الأمريرن عبر تاريخ حافل بالجرائم الإنسانية ضده ... ولكن مازال مؤمن بالأنسانية ... ومؤمن بالعدالة والمساواة والعيش بسلام أنطلاقاً من حبه لأقرب جار ... هذا ثالثاً

- الكورد ما هرون في الحرف اليدوية أنطلاقاً بصناعة البروکار (بروکار هو أغلى الأقمشة بالعالم ونادر جداً مصنوع من الحرير والقصب المطلي بالذهب) ... ماعدا الأحترافية وجمالية الفكيلور من الموسيقا والشعر وغيرها فقد تميز بغناه الحضاري ليتمتد لدول المجاورة تستحصل من موسيقاها ومفرداتها اللغوية العميقه ... هذا رابعاً

- الكورد شعب حضاري يتقدم بسرعة ويحافظ على توازنه أيضاً فأينما حل يصنع الحياة ... فإن كان مسلماً فأسلامه متوازن وعميق الأيمان وليس تصنيع فهو مؤمن بالبناء والمثال على ذلك تجربة كورستان العراق ... فرغم الظروف القاهرة الصعبة فهو ما زال يبني وبيني ولا يحطم وهذا هو قمة الحضارة ... هذا خامساً

- الكورد شعب أصيل متمسك بالعادات والتقاليد واللغة والتزاوج فيما بينهم لأنه مؤمن بالبقاء ... رغم صعوبة أبقاء ذلك لشعب عانى الأمريرن وخلطه مع المجتمعات الأخرى وقمعه لعدم حلول ذلك ... وخاصة عندما مجرد أن تفك بأربع مئة سنة ... فهي كانت كافية بأن تفنيه من الوجود ... هذا سادساً وسابعاً وثامناً وووإذا أحببتم أن تضييفوا أشياء أخرى... ومن يحب قوميته وشعبه لابد أن يحترم القوميات والشعوب الآخرة ...

اليوم حصلت على دبلوم عقد الاندماج في المجتمع الفرنسي هذا الدبلوم هو أحد خطوات الجنسية وليس هذا هو حديثي ....

وسط الحاضرين من العرب المغرب والجزائر وأحدهم من إسرائيل وأخرى من أفريقيا والهند ... الكل لهم دولة وعلم ...

طلبوا من كل واحد منا أن نريهم علمنا وشرح ماذا يعني
وهنا كنت أمام حيرة أحدها بأنني سورية والجميع كانوا بانتظاري والعلم
السوري

ولكن الحقيقة هي بأن العلم هو الشعور القومي الذي يمتلك وعموماً لم أرى
علمي بين تلك الأعلام

فصارت للأنترنت وخرجت علمي وشرحت لهم ماذا يعني علمي هو أجمل
علم وشعبي هو شعب السلام وله كيان وأرض ولكن أبداً عاش محتل وذليل ولا
أحد أتعرف به وبالعكس نعتنا بالخونة ونحن لم نحن أنها أرضنا وأرض أجدادنا
من قبل والمحتل عاش فيما لدينا لدرجة أن نخشى أن نظهر علمنا

وعندما خرجت علمي الكل أنصدم وأصفرت بعض الوجوه كانوا ينتظرون
العلم السوري

وعندما خرجت علمي سألتني ماذا العلم ولأي دولة ... فقلت لها هذا علم الكورد
والكورد بلا دولة

وشرحت لها بالقصيل ماذا تعني كل لون منها فبدت أتعجبها بعلمي لأن كل
شي فيه جميل وذو معنى إنساني ...

الحرية

الحرية كانت جميلة كحلم وردي ... لو كنا نستحقها .... نحن شعب حفة عراة
... ومشتتين

اتوق لهطول المطر ولكن ربما الظروف منعها ولكن سيهطل يا صديقتي
وسيشرق قوس قزح في روحنا باللونها الكوردية ... اعرف تلك الوحدة القاسية
لاننا في بلدنا أغраб وفي الغربة مثقلين بالجراح ... ليتني كنت طير اطير اليك
واغني لك وازيل عنك الهموم ولكن انتي تستطعين المجي وانا في انتظارك.

الوحدة الكوردية

هذه اللوحة رسمتها قبل ثمانية سنوات كنت ارسم عن الوضع الكوردي ومازال الوضع مستمر على نفس الصورة ومازال الامل موجود في الوحدة الكوردية.

my work is name kurdistan yan neman
size 80 x100

اربعة نساء واحدهم تحلق في السماء فترقص والاخرى كسرت القيد وذهبت لتحقق والاخرى تود ان تتحق بهم ولكنها مقيدة والآخرة مقيدة تماما والرقص هنا بمعنى الحرية وطبعا كلهم يرتدون الزي الكردي وهم اربع نساء ؟؟؟؟ هذه اللوحة رسمتها بـ ٢٠٠٦ بمشروع تخرجى وايضاً كرتتها مرة اخرى فالكردي يعشق الحرية منذ نعومة اظافره .

الحرية

الشهید

هم باقون ولو أخذوا الجسد ... فالجسد فاني والروح باقية ...
لوحة أسمها (الشهيد) رسمتها في دمشق ٢٠٠٥ ..

السلام العالم

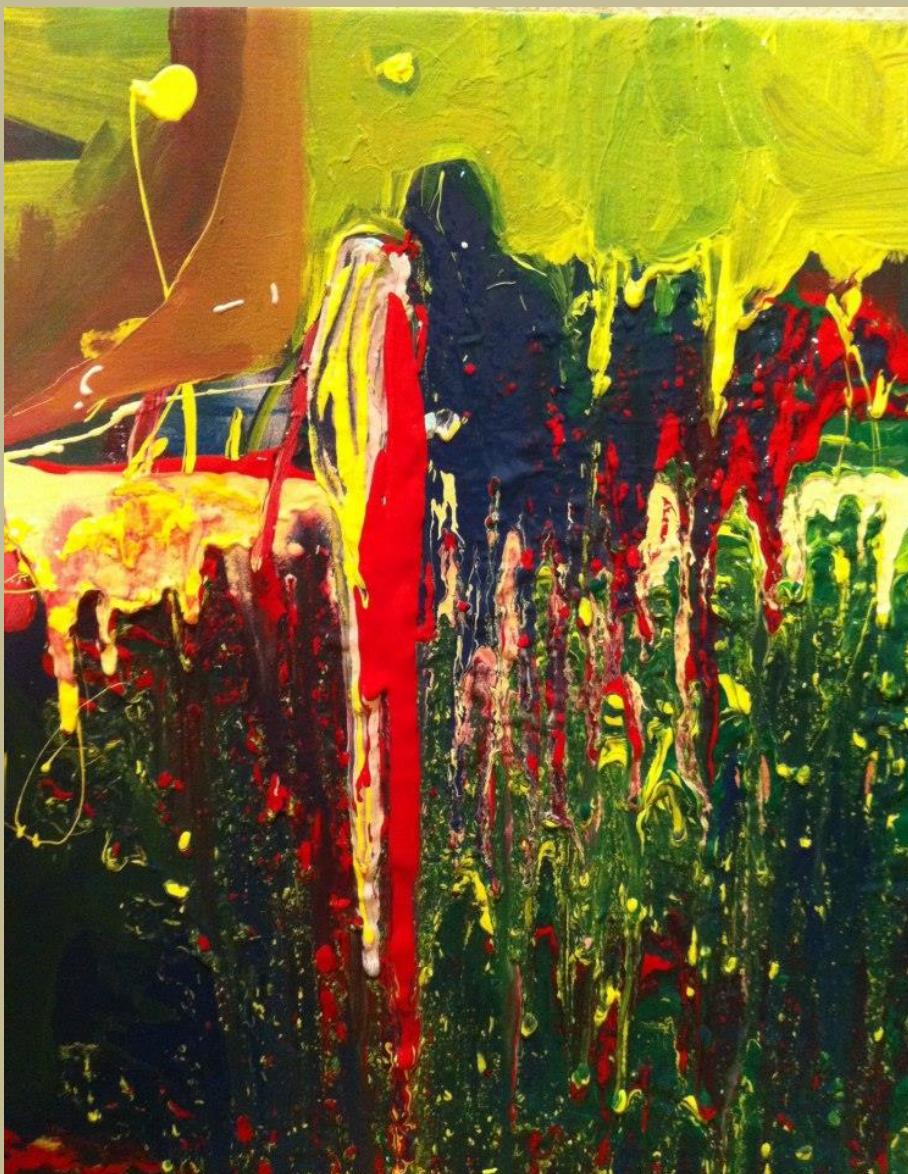
هذه اللوحة عن السلام العالم وحماية الطفولة والتخلص من الاستبداد متعلقة بأمنا كورستان.

عندما رسمت هذه اللوحة كنت أرسم عن شنكال وأزین الألم بألوان
 قژحیة تلیق بشنكال
 والیوم أرى بأنني كنت على صواب عندما تحررت شنكال من قذارة
 همج العصر
 مبروك للشعب الكوردي أنتصاراته وعاشت البيشمركة البواسل بكل
 فصائلهم وعاش القائد العظيم سروک مسعود بربانی.

عرس الشهید
لوحة بعنوان (عرس الشهيد) قياس اللوحة ٦٠*٧٠ سم

صباح محي الدين زهاوي

ئەنفال - ژيان لە ئەشكەوتەكان

قەبارە: ٥٠ سم × ٥٠ سم - رەنگ: زەيتى

الفنان التشكيلي

صباح محي الدين

ئەنفال - ژیان له ئەشکەوته‌کان

قەباره: ۵۰ سم × ۵۰ سم

رەنگ: زەيتى

الفنان التشكيلي
صباح محي الدين

تیراھیم زوراب

تیراھیم زوراب

سالی لهدایکبون: ۱۹۸۱

شوین: همله‌بجه - کوردستان

در چوی کولیزی هونمر - زانکوی سلیمانی سالی (۲۰۰۵ - ۲۰۰۶) دهستهی دامهر زینه‌ری پیمانگای هونمر جوانه‌کانی همله‌بجه سالی (۲۰۰۷-۲۰۰۶). نهندامی کارای سنه‌نیکای هونمر مهندانی کوردستان، خاوه‌نی هرسنی لوگوی (زانکوی همله‌بجه - یانه‌ی ورزشی همله‌بجه - قوتا بخانه‌ی توپی پیشی همله‌بجه).

خاوه‌نی دوو پیشانکای تاییمه‌تی سالانی (۲۰۰۳ و ۲۰۰۰) به‌شدارتی (۱۸) پیشانگای هاویه‌شی کردوده. به‌شدارتی پرروزه‌ی خوری رهشیپوش بو (۱۲۴) شیوه‌کاری هم‌چوار پارچه‌ی کوردستان (۲۰۰۵) له سلیمانی کردوده. به‌شدارتی پرروزه‌ی بمنگاربونه‌هی توندو تیزی دژی ژنان له سالی (۲۰۰۸) له همله‌بجه کردوده. به‌شدارتی پیشانکای شاهش شیوه‌کاری همله‌بجه لبه‌غداد سالی (۲۰۱۰) کردوده. نیستاش ماموقتای بهشی شیوه‌کاریه له پیمانگای هونره جوانه‌کانی همله‌بجه.

ئەم تابلويانە، قىبارھيان ٦٠ سم × ٧٠ سم
 كەرسىتەمى بەكارھاتوو بۇ سەرجەمەيان رەنگى روونى لە سەر كانفاس
 بەلام تابلوكان هيچ ناوىكىان نىيە.

سیروان عزیز

مندالیکی کوردی به جیماوی ئەنفال و کیمیابارانی کوردستان رەنگی روونی له سەر قوماش

شەھید لیلی قاسم؛ شەھید نامریت له دلی مللەتا دەژیت
 تیکستی سرروودی (ئەرەقیب) م تیدا نوسیوو، هەروەھا بەوردى وىنەی
 ئەنفال و جینۋاسايدم تیدا كردووه.
 رەنگى روونى و ئەکرولىك لە سەر قوماش

پرنت له‌سهر قوماش دهربیرینی ناره‌زایی دژ به‌نه‌نفال و جینو‌ساید و کوشتنی

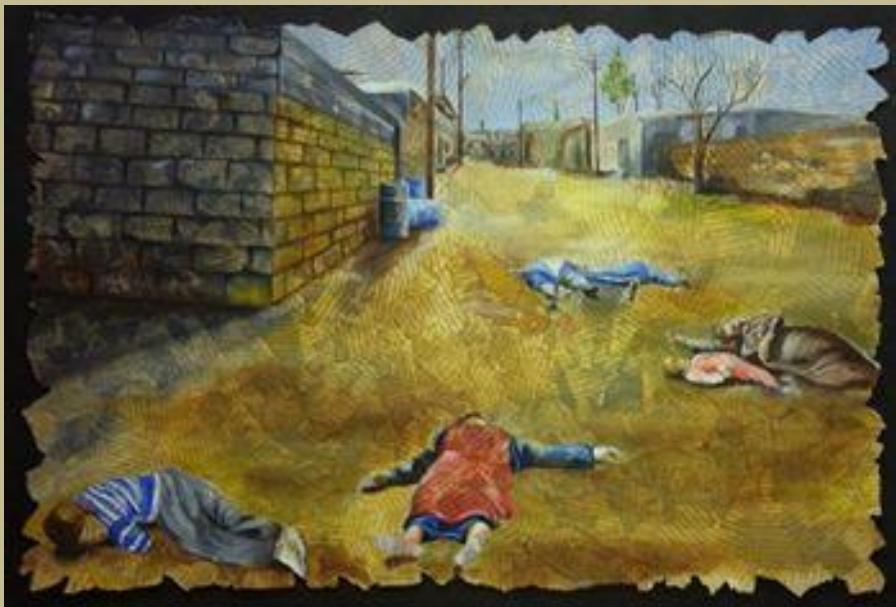
میله‌ت

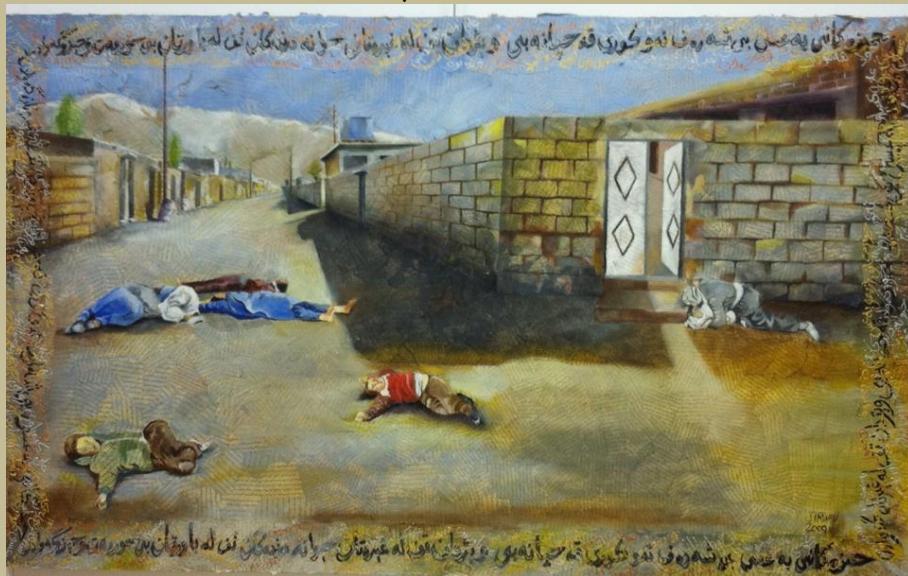

چەند تابلویەك لە سەر ھەلەبجە و کیمیابارانى گەلى كورد و كوردىستان ڕەنگى روونى لەسەر تەختە، بەكارھینانى ڕۆزئامەي كوردى كەلمەسەر ئەم تووانە نوسراوه وەك تىكستىك بخاتە نىيۇ تابلوکە، واتە تابلوکە وەك چىرۇكىك دەتوانىن بىخويىنەوە.

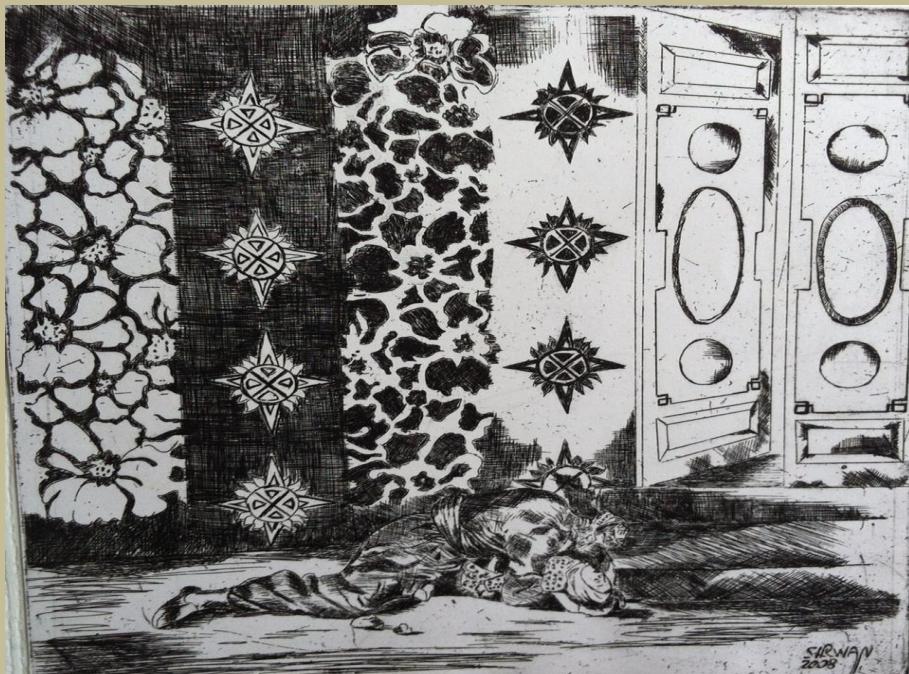

رنگی روونی لاهسر تهختمو به کارهینانی روزنامه

کۆشتنی بەکۆمەل - ئەنفال - کورد و کوشتنی ھاولاتیانی کورد.
جۆری ئەنتاکلیو پرنت لەسەر لایپرە

نوروز شهاب

نهادیمیای هونمه جوانه‌کان بهشی وینه‌کیشانی (سالی ۲۰۱۳ - همولیر) نهندامی کارای سهندیکای هونمرمه‌ندانی کوردستان، تا نیستا (۶) پیشانگای تایبهمتیم کرد و ته و زیاتر له (۱۰) پیشانگای هاو بهشیش بهشدارم.

تابلوی (نهفان) ای ۱۹۸۸ له لایهن رژیمی به عسموه، که پیکهاتووه له گرتن و کوشتن و نازاردان و نهفان کردنی کورده کان...
ئم تابلویه به رهندگی رونی لمسمر خام کیشراوه، لمسمر ستایلی ریالیزمی ئهکادیمی، به قیباره ۲۵۰ سم × ۱۵۰ سم.

(هلهبه) هاواري ئاسمان و بانگي دهريا...
بهرهندگي رونی لمسمر كانفاس کیشراوه، لمسمر ستایلی ریالیزمی ئهکادیمی..
به قیباره ۵۰ سم × ۳۰ سم.

(گهران به دوای روحه وون بووهکان) گوره به کومه‌له‌کان
بپرنه‌نگی رونی لمه‌مر خام کیشراوه، لمه‌مر ستایلی ریالیزمی ئه‌کادیمی، به
قىمىاره‌ى ١٥٥ سم × ٨٥ سم

Newroz Shahab

دایه گیان مهگری ... تکایه روحی شه‌هید نازار مهده ... شه‌هیده‌کان لەم دیو
ژیانی خواوه‌ندوه نارامتر و ئاسوده‌تر دەزین.

دهستیک له ناو گوری به کومه‌ل
به چنگی رونی له سمر کانفاس، له سمر ستایلی ریالیزمی ئەکاديمی.
به قەبارە ٥٠ سم × ٣٠ سم

ئەقىن كاكىمى

لە دايىكبووی شارى كەركوکە لە سالى (١٩٧٩) قۇناغى خويىندى ئامادەيى لە شارى كەركوک تە واو كردووه لە كوتايى سالى (١٩٩٨). لە سالى (١٩٩٨) ھاوسەرگىرى پىكمەھ بەستووه لە گەل شيوەكار كاكىمى و چووهتە ھەندەران لە ولاتى بەلجىكا نىشته جى بۇوه. لە بنەماڵەمەكى ھونەركارە پەر وەرددە بۇوه و سال بە سال خۆلىيائى دونىيائى ھونەر بۇوه. چەندىن سالە كارى ھونەرى دەكەت و چالاکى ھەممە جۆرى ھەببۇوه.

نهفال و گوری به‌کومه‌ل

له گوره به‌کومه‌ل‌ه کانه‌وه

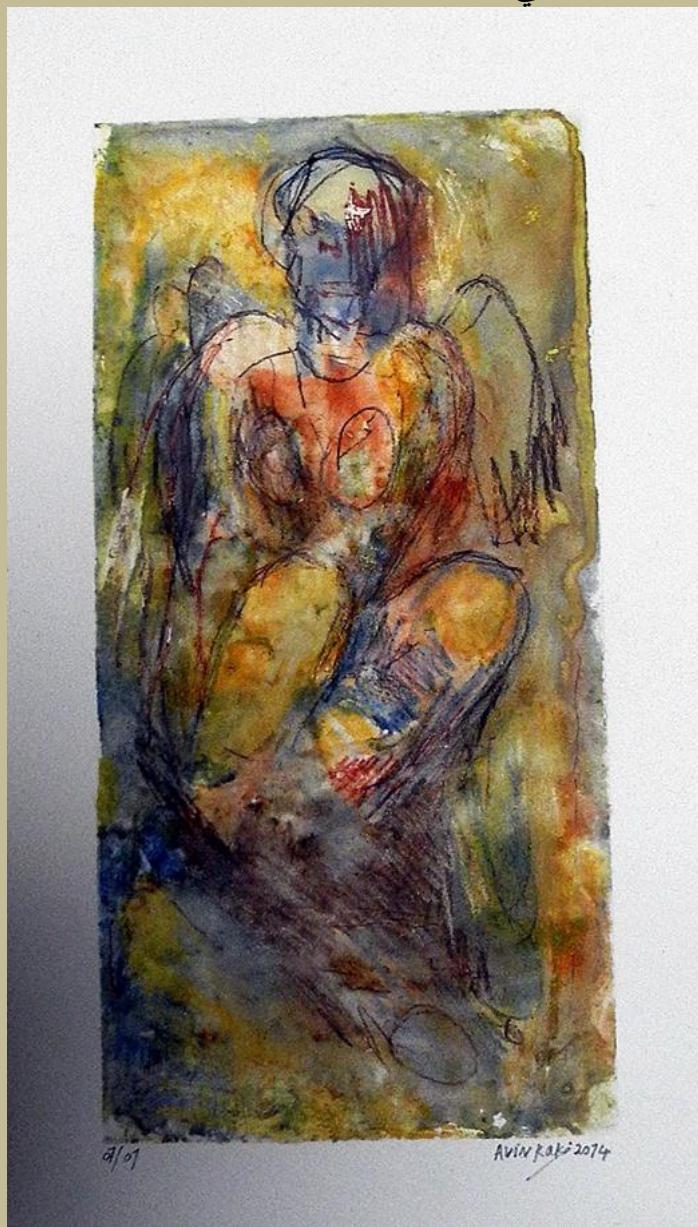

تکنیکی گرافیک ۳۰ به ۴۰ سم

مقتل الملائكة في الانفال ٤٠ X ٣٠ MONO PRINT

soft ground etching the masa graves of the kurdish ٤٠ X ٣٠
vichtms by anfal genosids by sadam

07/05

AVIN LAKI 2014

الانفال ٤٠ X ٣٠ mono print de anfal

7/1

AVIN LAKI 2014

ژیان ویسی

من ژیان ویسی خەلکى گوندى شاندەرم لە دەقەرى بارزان، لە شارى ھەولیر لەدایك بۇومە، بە لام لە ئاوارەيى لە ئىران گەورە بۇومەو ھەر لە ئىرانىش دواناوندىم تە واو كردىيە. لە گلاسگو - سکاتلەند، ھونەرم خۇيندۇوە (ئىچ ئىن سى)م وەرگرتىيە. HNC Art & Design ئىستادانىشتۇرى ھولەندام، بۇ ئىشەكانم زۆر جار ئىلەمام لە ژیانى خۆمان وەك كورد وەرگرتىيە... خەممە كانمان، ئەو زۆلمانەي لېمان كرايە و دەكىيەت، بەلام ھەموو ئىشەكانم تارىك و غەممىگىن نىنەو تابلوى روناک و شادىش م ھەمەيە.

ناوی تابلو / title : ژیان / life

ئەندازه / size : A2

کولازی کاغذی / paper collage

چون دەبیت ناوی تابلو، "ژیان" بیت بەلام پر بیت لە کاپول و داپوشرا بیت
بەخوین؟ !!

بۇ ئە کولازی، ئىلھامم وەرگرتوه لە ژیانی خۆمان، ژیانی کورد ...
ئىمە وەک کورد، ھېچ کات دور نەبوبىنە لەمردن.

كەمنالماں دەچىتە كۆلان يارى بکات، نازانىن ئایا دېتەوە مال بۇ خواردى
نيوھرو، يان كىمياباران دەكريت و هەر لەكۆلان دەمىنیت؟

كەكور و كچەكانمان دەرونە زانکو، ئایا بۇ پشۇ دېنەوە مال سەرمان لىدەن
يانيش بەتاوانى كوردبوون، دەيانبەنە زىندان و لەسىدارەيان دەدەن؟؟؟

كە عەسکەرى بەعس، باوكمان، باپيرمان، مام و خال و برا و ئاموزامان
دەبات و دەستىگىريان دەكتات، ئایا دووبارە بە دېتىيان شاد دەبىنەوە يان
بەزىندۇوېي لەگۈر يان دەنин؟؟؟

ئىمە كوردىن، مردن لە پشت سەرمانە، مردن لەبىر امبىرمانە، مردن لە
تەنىشىمانە، مردن لەگەلمانە، ئىمە كوردىن، ژيانمان ئالوودىيە بە مردن.
نووسىنەكەى دەستى چەپ لەسەرەوە لايپرەيەك لەفەرەمنىگى ئىنگلىزى يە،
واتاي وشهى life / ژیانى شىكىردووتەوە.

لە دەستى راست لە خوارەوە، لايپرەيەك لەفەرەمنىگى ئىنگلىزى كە واتاي
وشهى death / مردن شىدەكتاتوھ.

كچەكەى ناو ئە تابلویە، بريندار نىيە، ئەگەر باش سەميرى كەن، دلۋپە
خويىنەكان ھى كچەكە نىيە، دلۋپە خويىنەكان لە لا بە لاي نووسىنەكان، واتە لە
لا بە لاي واتاي وشهى ژيان دەچىتە سەر كچەكە، ژيانى پر لەخوينى ئىمە.

بەلام كەتو ھەممۇ خوشەويىتەكانت لەدەست دا، چون دەتوانى بىزى؟
كە خوشەويىتەرەن كەسانت، جىڭەرگۈشەكانت بەزىندۇوېي چالكىران، تو چون
دە ژى؟ كە خوشەويىتەكانت لە دەست دا، بەشىك لە توش دەملىت ...

ئىمە كوردىن، ژيانمان ئالوودىيە بەمردن.
تىبىنى: لە دوو جىگاي ئە تابلویە ئىلەكتىرۇكار دىيۈگەم بەكار ھېتاوه تابلىم
تەننیا لەبىر ئەوهى دلت ئىش دەكتات، ماناي ئەوهنىيە تو زىندۇوى .

ناوی تابلو - خمبات، نهندازه A4: size struggle :title paper collage کاغذی

ناو title : مردن – death –، نهنداره size : A 4، کولازی کاغذی

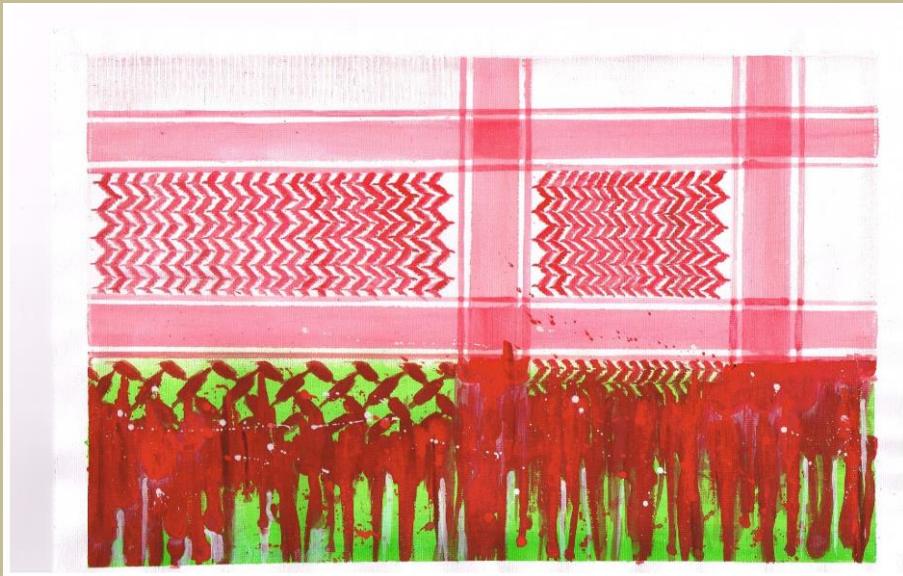

فهمت بارزانی

فهمت رفعت فقی
له دایکبووی سالى ۱۹۸۸ دانىشتتۇرى دەقەمىرى بارزانە، بروانامەی
بەكالۇریۆس له ياساو رامىيارى-بەشى رامىيارى، بۇ سالى (۲۰۱۰-۲۰۱۱) بە
دەست ھىناوه، لەسالى ۲۰۱۳ لەبەریۆبەرايەتى كاروبارى شەھيدان و
ئەنفالكاروانى بارزان خزمەتى كەسوکارى شەھيدان و جىنۋىسايدىكراوانى
دەقەمىرى بارزان دەكات.

جینو سایدی بارزانیه کان

بارزان سهرگورستانی بارزانیه جینو سایدکراوه کان، له چاوه روانی کور و باوک و هاوسمه جینو سایدکراوه کمیدا، کام روفات هی که سوکاریه تی ئایا ئەمانهن ياخود ئىسکەکانیان ھېشتان له بیابانی باشورى عىراقدان؟

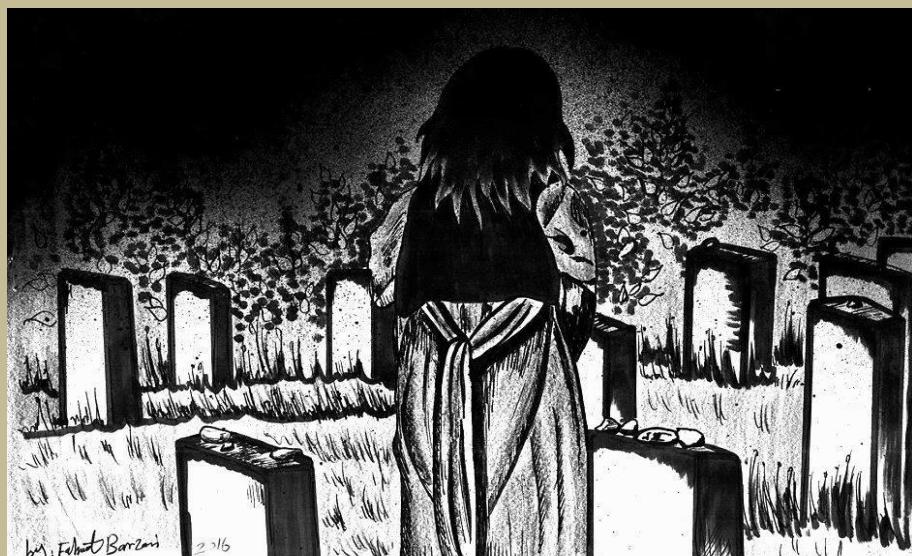

وینه‌ی دوو مندالی نئزیدی له دهروازه‌ی پیشخابور لمه‌کاتی روزکاربون له دهستی تیروستانی (داعش) داواه‌ی گه‌مارودانیان بؤماوه‌ی زیاتر له (۱۰) رۆژ له چیای شنگال به بئی نان و ئاو خواردن و خوراک.

دایکان له چاوه‌روانیدا – جینو ساییدی بارزانیه‌کان

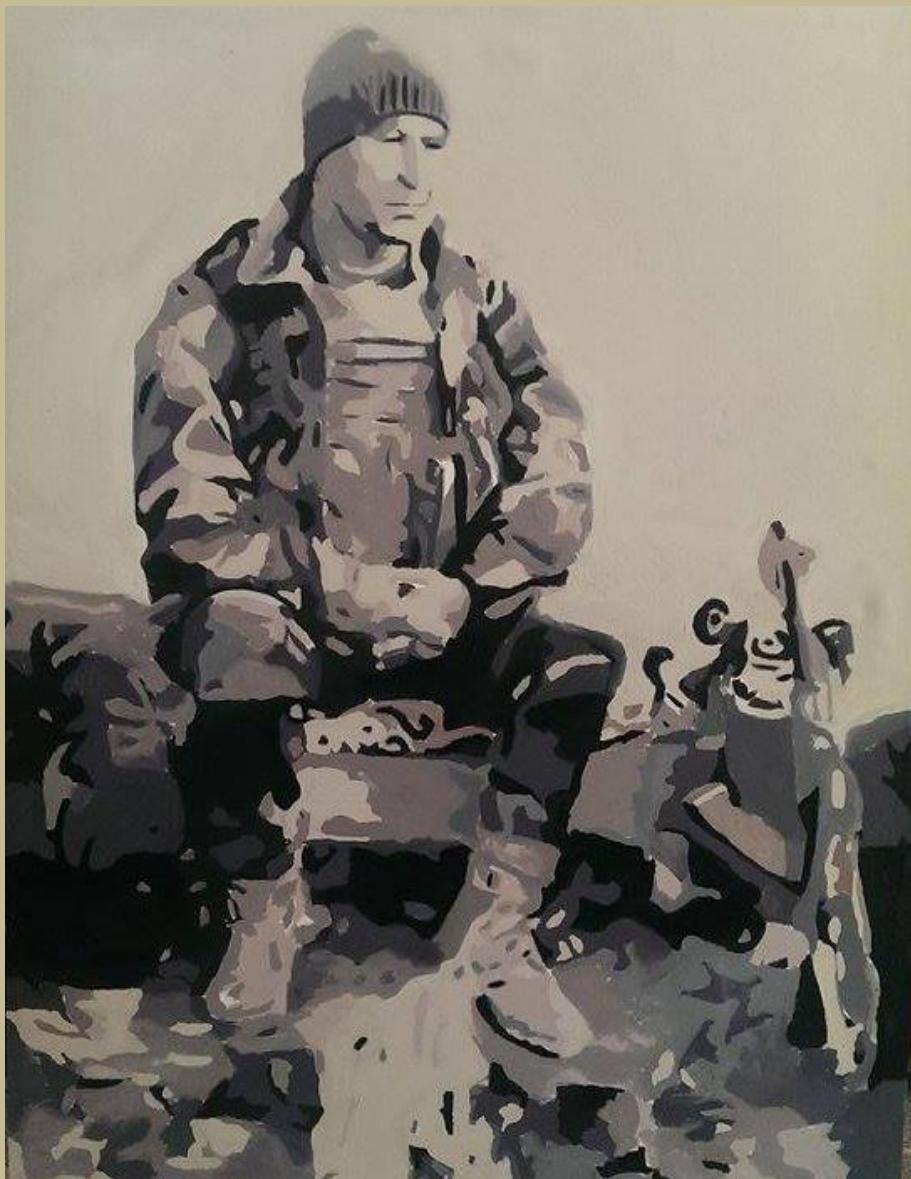

جیهان شیمال

جیهان شیمال نیبراهیم له دایکبووی سالى ۱۹۹۴ پارینزگای دهوك
دەرچووی پەيمانگاي ھونھەرە جوانەکانى دهوك.
له سەر خەبات و بەرگرى و خۇراڭرى پېشەرگە پېشانگايەكى تايىەتمەن
كردەووه.

ناوی تابلو: پیشمه‌رگه له جیاتی ههموو جیهان ریگری له جینوساید و
تیرور دهکات. قهباره (۱۰۰ × ۱۲۰) - پیکاهاته: رنگی زهیتی

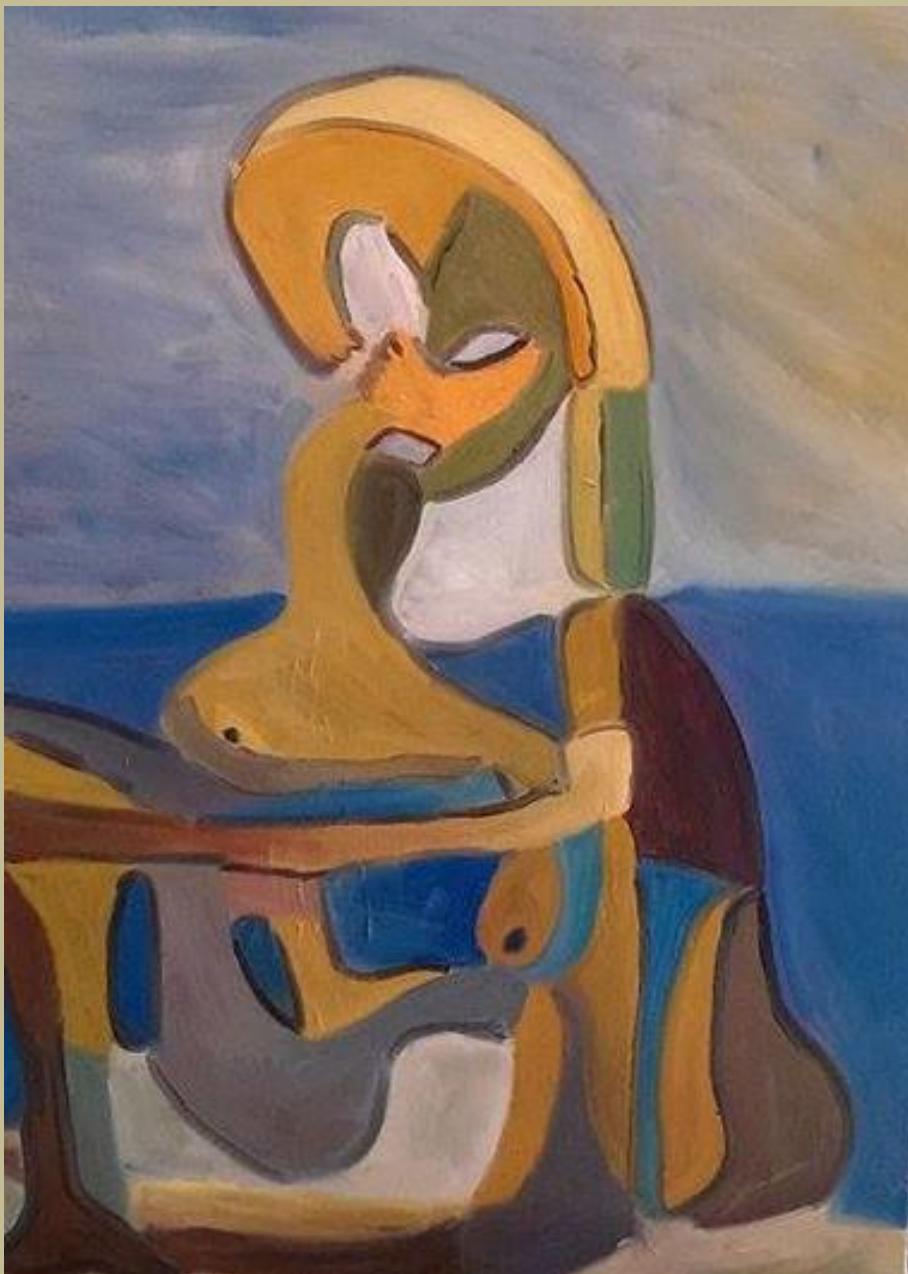

ناوی تابلو: شهید نامن (شهیدی قاره‌مان مه‌غدید هرکی)

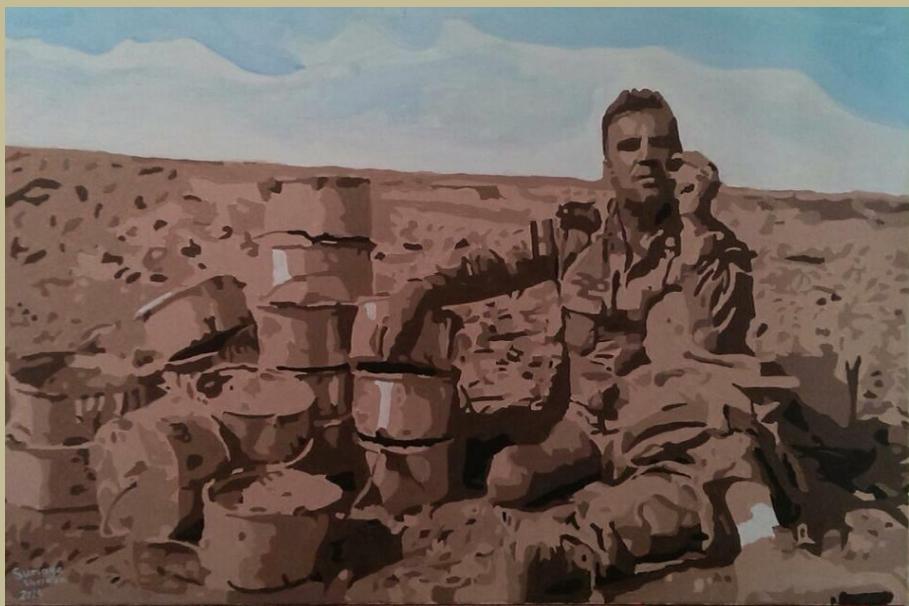

سمیه شیروان محمد طه
له دایکبووی سالی ۱۹۹۷ دانیشتووی شاری دهوك
دەرچووی پەيمانگای ھونمرە جوانەكانى دهوك.
پىشەرگە و بەرگەردن لە خاڭ و نىشتمان

پیشمرگه و بهرگریکردن له خاک و نیشتمان

جینو سایدی سده‌ی بیست و یه‌کم

مریم بارزانی

ناوی تابلو: تراژیدیای جینو‌سایدی شنگال

ناوی تابلو: جینو‌سایدی بارزانیه‌کان

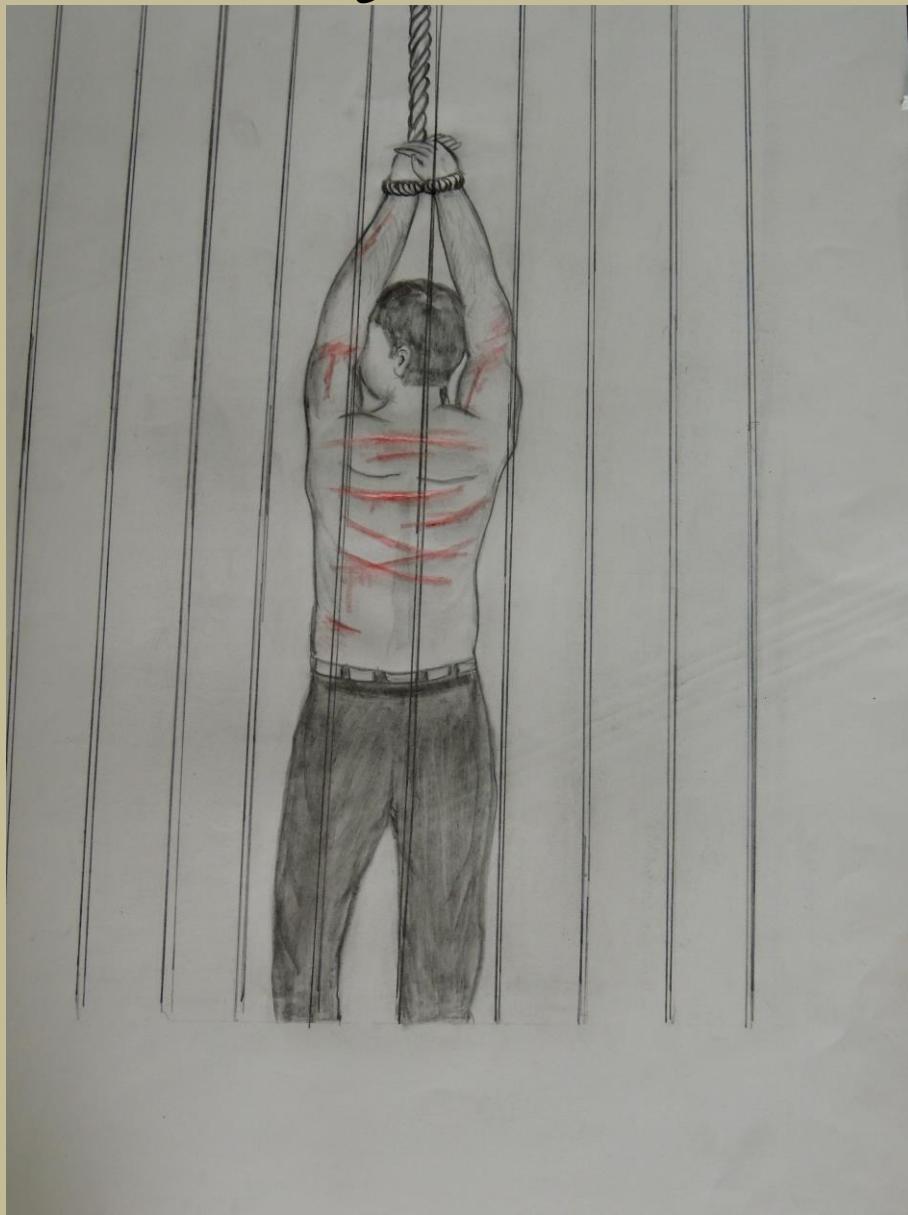
ناوی تابلو: شهید هوجام و تیروستانی داعش

ناوی تابلو: ژیان له ژیر سایه‌ی پیشمهرگهدا

ناوی تابلو: ئەشكەنجه‌دان لە زیندانەكانى به عس دا

ناوی تابلو: داعش و به کویله‌کردنی ئافره‌تانی ئىزىدى

ناوی تابلو: داعش و دستدریزی کردن سهر ئافره‌تان

ناوی تابلو: هله‌بجه و ژیانه‌وه

ناوی تابلو: له سیداره‌دانی ئافره‌تان

ریزان محمد

ریزان محمد له دایکبوی شاری هله‌بجم، ده رچوی پهیمانگای هونمره جوانه‌کانی سلیمانیم، له چهندین پیشانگا به‌شداربوومه له سلیمانی و همولیر... له‌مان کاتیشدا شاعیرم و چه ندین کوری شیعریم بُو کراوه چهند دیداریکی تایبه‌تیشم بُو کراوه، له که‌نال و راگ‌میاندن‌کان و له چهند گوفاریکیش چاو پیکه‌وتنم بُو کراوه ئیستا له همولیر داده‌نیشم ماموستای بنهره‌تیم.

بهناز

بهناز شفیق رحیم، دهرچوی پهیمانگای هونه‌ره جوانه‌کان بهشی وینه‌کیشان، دانیشتولوی شاری سلیمانی.

جیهان سعید محمد
سال‌دادایک بونی: ۱۹۹۵
دهر چوویا پهیمانگه‌ها هونمرین جوان دهوك

رویدا حسین

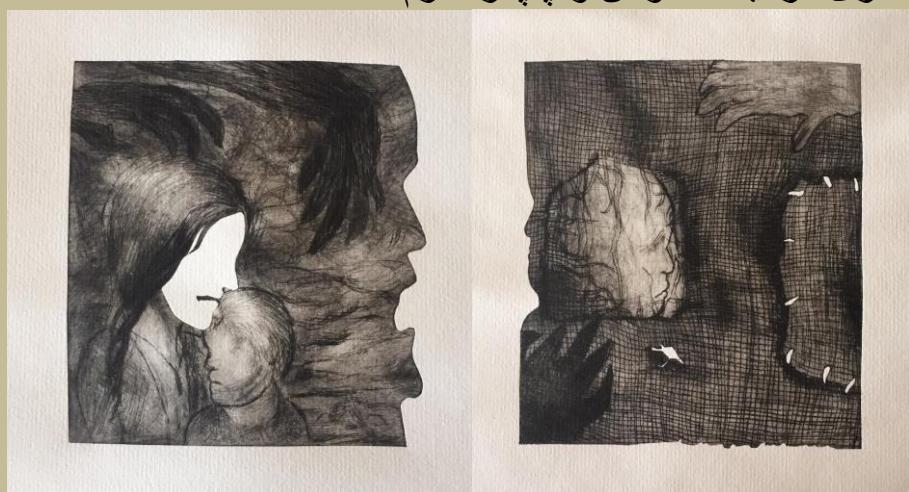
رویدا حسین، تهممن ۲۲ سال دانیشتووی شاری دهوك دهچووی پهیمانگاى هونهره جوانهکانی دهوك.

کۆرھوی کوردان

کارئ گرافیک - گولان و چاپکرنا نزم

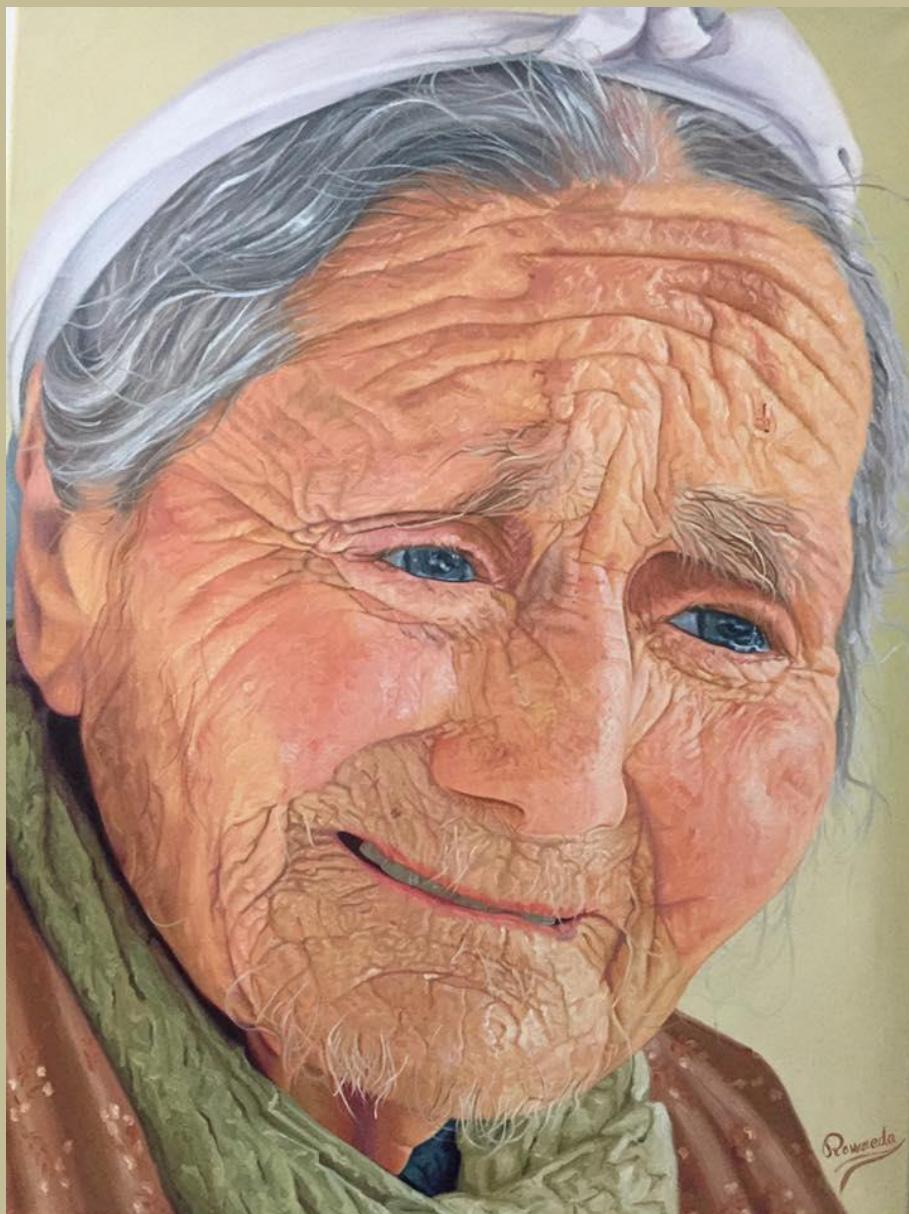
هونمرمهندی شیوه‌کار رویدا و دروستکردنی وینه‌ی پاپای فاتیکان

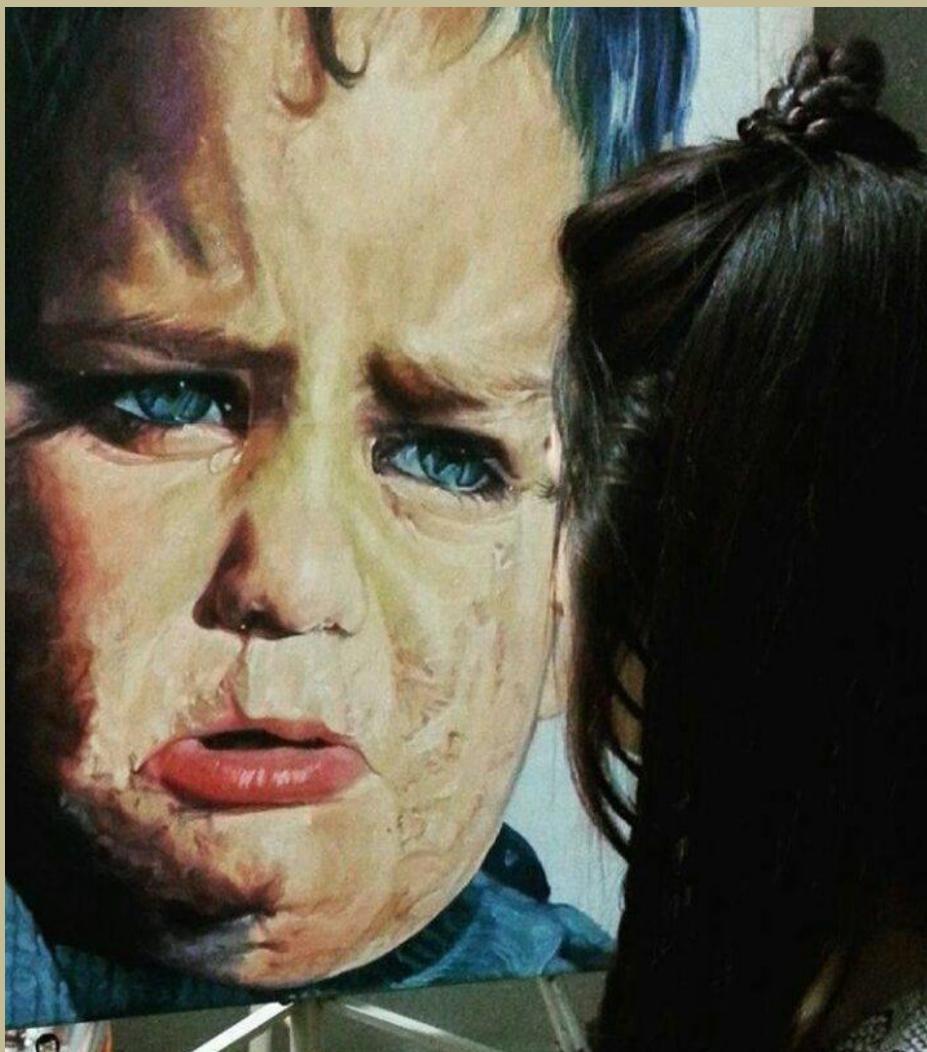

دایکیکی جهرگ سوتاو – ئىزىدى

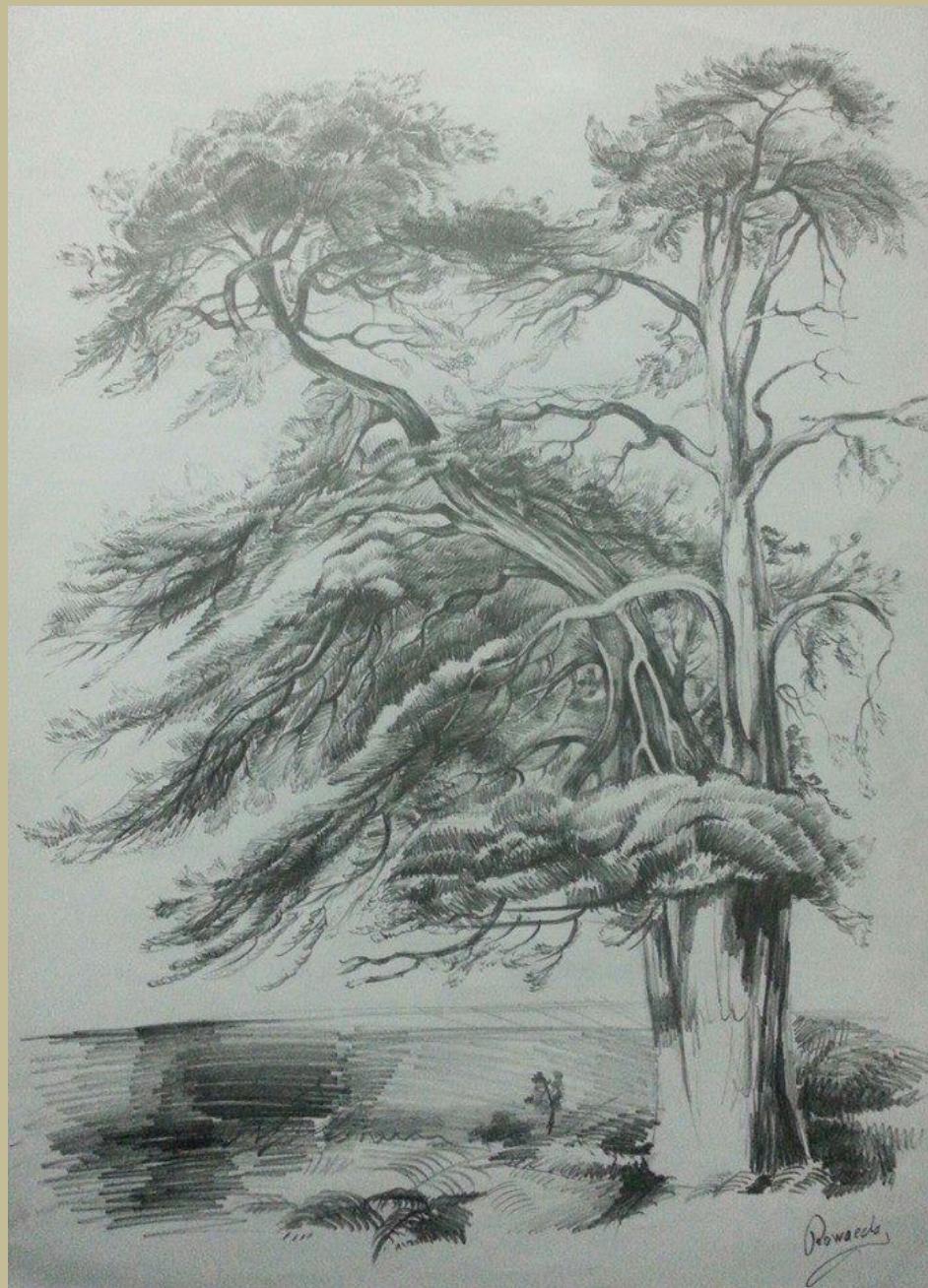

ئافرهت و قوربانی

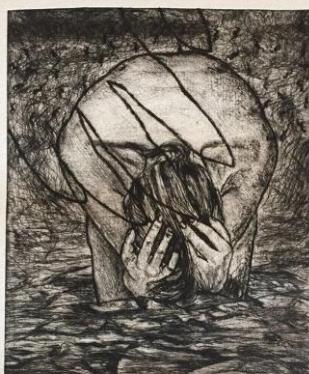

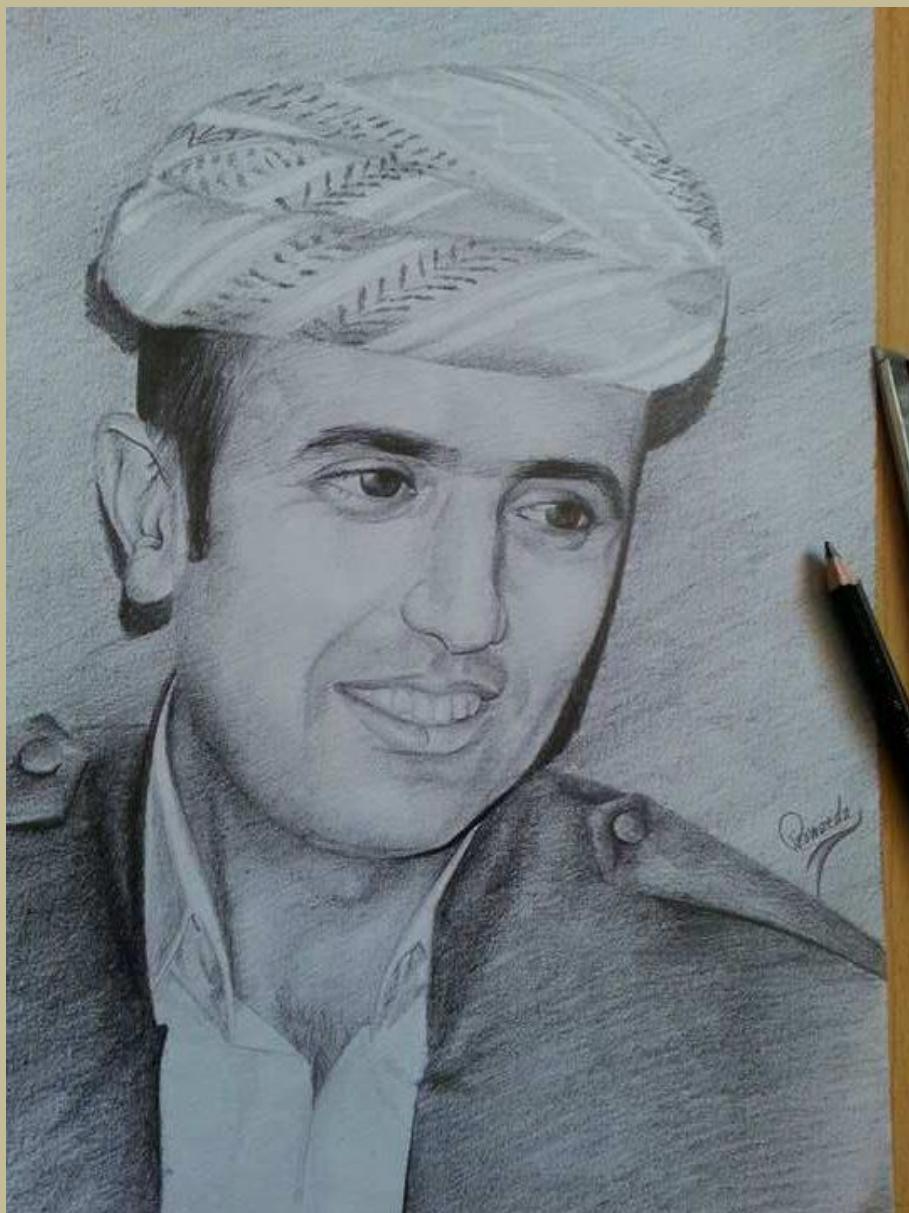
۴/۵

J. D. Rossetto

Rezvane

دروستکردنی وینه ئاماده‌کاری کتیب (ریبوار) له لایه‌ن
هونه‌رمه‌ندی شیوه‌کار رویدا حسین

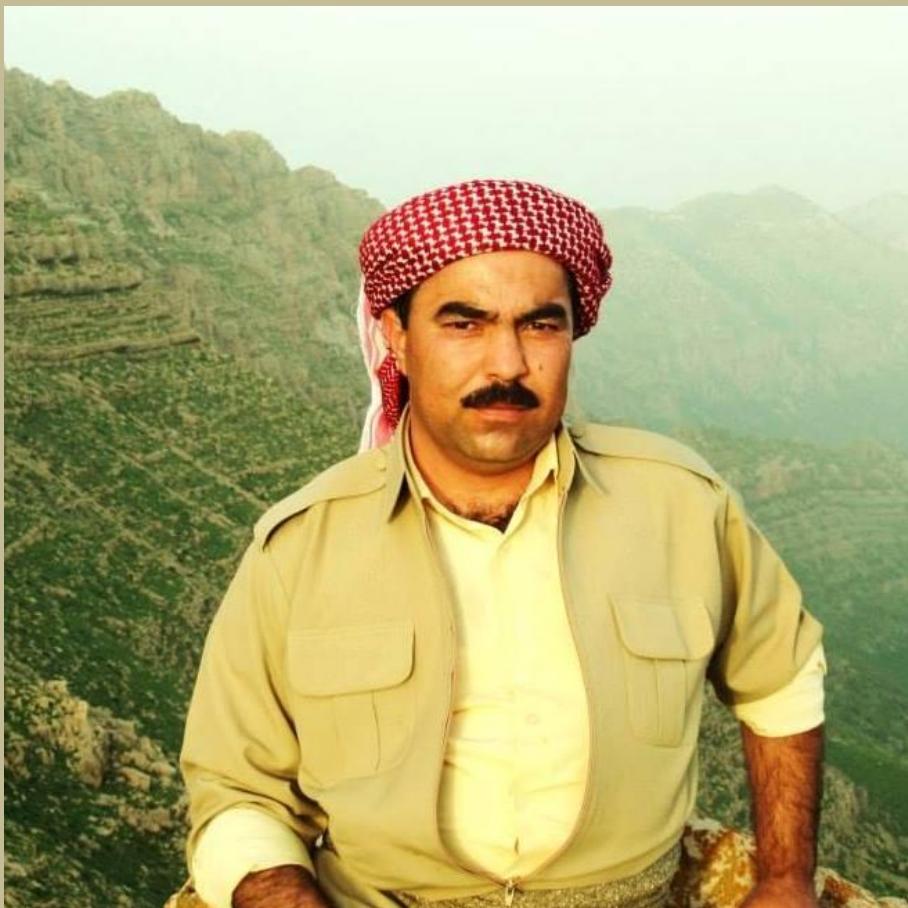
عادل حسنا – بارزانی

جینوسایدی بارزانیه‌کان

دایکانی جمرگ سوتاو له دیداری ئیسک و كهل و پهلى بارزانیه
جینوسایدکراوه‌کان، دواى ۳۱ سال، هینانه‌مهیان له گوره به
کومله‌کاندا

کیچان بارزانی (حجه‌ی هوستانی)

جینو سایدی بارزانیه کان

سەیرى روخسارى ئەم شىرە ژنه بىمن لە چاوه‌كانى روھى سەدان مەۋقۇ
جینو سایدكراوى بارزانى لە چاوه‌روانى دا بەدىدەكىرىت، دايىك لە چاوه‌روانى
کورەكمىدا روخسارى ماندوو شەكەتە...

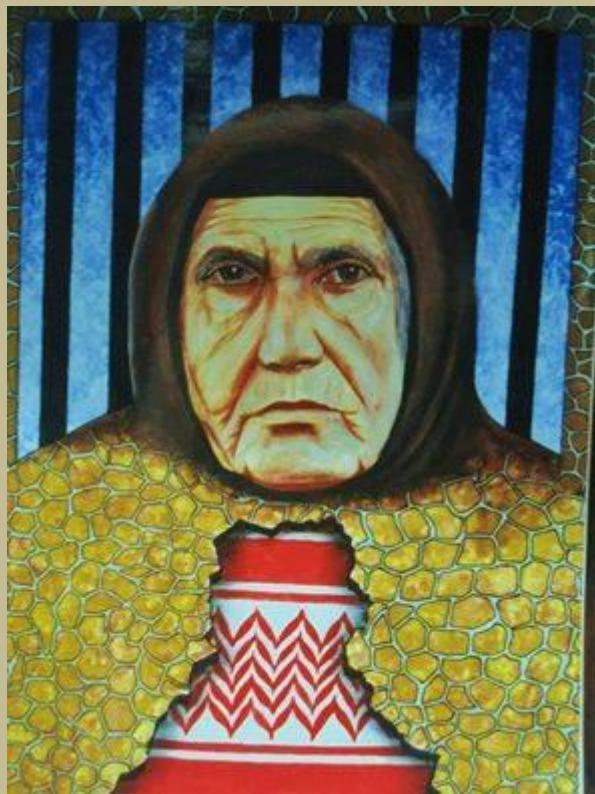
ئەم وىنەمە تەواوى ژيانى كەسوکارى بارزانى جینو سایدكراوەكانمان بۇ
دەخوپىنىتەمە دەمان باتەمە ئەم سەردەمە كە ئىمەمە كور و كچ و كەسوکارى
جینو سایدی بارزانيان ئىستاشى لە گەلدا بېت بە دواي رامان و وىنەمە باوكمان
دا دەگەپىن .

چرچو لوچی دهم چاوی پیمان دهليت: سهردهمانیک له بهرچاوی خهلك و
خوداوه مرؤشي بارزانی جينوسايد و كومهلكوز کراون.
له زمانی شيوه‌كارمه (كیفان بارزانی)
دایک و بناغه‌ی ژيان

ههشت شيش له پشت رو خسار هکمه به واتای جينوسايدکردنی ههشت همزار
مرؤشي بارزانی.

سينگی دايکه‌كه و رو خاني ديواره‌كه، رو خاري مروق‌يکي جينوسايدکراو به
لا تهنيشته‌وه نيشان دهدا.

سمرو مل و جامانه‌ی سورى بارزانیه جينوسايدکراو هكان
ملی دايکه‌keh ديواره
دایک پهنجره‌هه له چاوه روانیدا

ئەنفال - بەدار دروستکراوه

باوکی روھی نەتھوھی کورد بارزانی نەمر

سەروان عیسی گەردى
پىشەرگە و ھونەرمەندى پەيکەرتاش

دوای ئوهی دوامان له هونمرمهندی شیوه‌کار و دهست رهنگین و پهیکه‌رتاش (سهروان عیسی گهردی) کرد که ئوردوگایمه‌کی زۆرمەلی بارزانیه‌کان له دوای پروسه‌ی جینو‌ساید و نازا و مهینه‌تیه‌کانی ئافره‌تان و مندالان و ئەم دەرده سەريانه‌ی به‌سەريان هاتوون دروست بکات و بیروکەی و شیوازى ئوردوگایمه‌کەمان بۇ رەونکردنەوە، ئەم گەنچه بارزانیه دهست رهنگیه بە شیوازیکى زۆر نایاب ھەستا بە دروستکردنی ئەم ئوردوگایه. ئەمەش بە مەبەستى زیاتر ناساندى جینو‌ساید و نازارەکانی رزگاربۇوان.

سوپاسى دەكەين کە پېشکەشى كردىن و ئىستاش له مۆنومېنتى بارزانیه جینو‌سایدكراوەکان دانراوه.

ئەم وېنانەی خوارەوە چەند نموونەيەكىن لەم كارە، ھەر ھەمموسى بە دهست و كەرسەتى بىناسازى دروستکراوه، بە ورده‌كارى زورەوە.

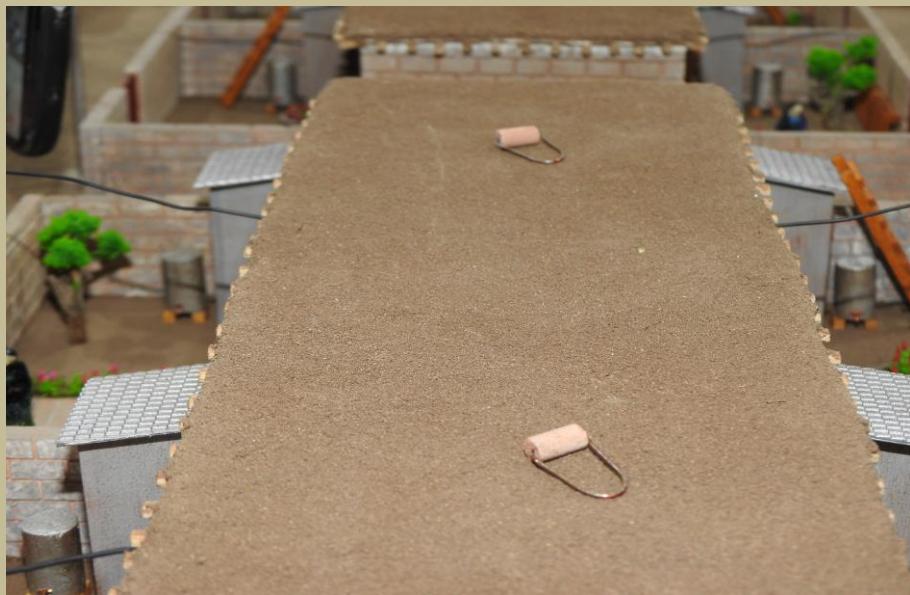

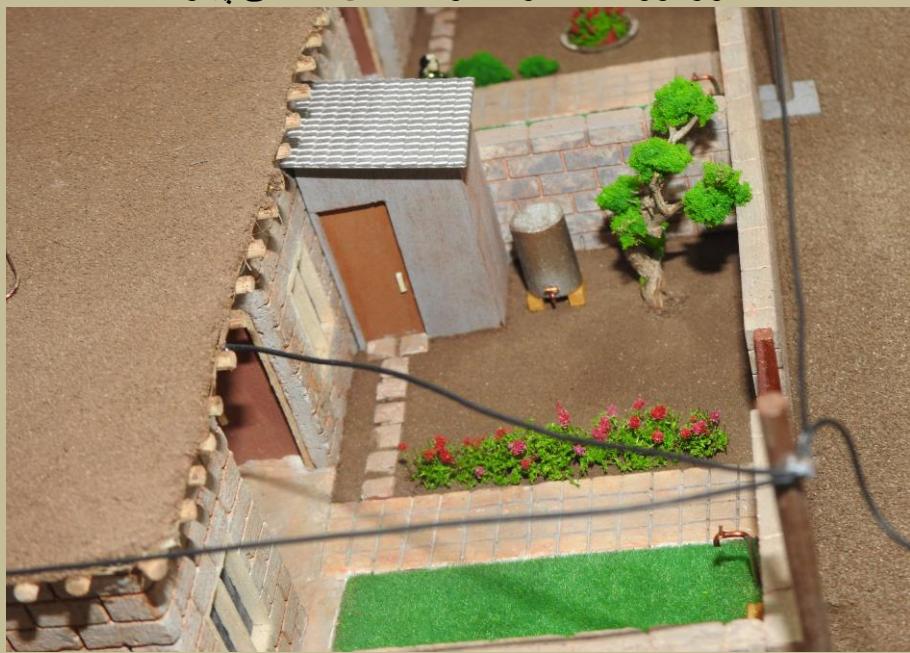

دیرگای مزگمه‌کانیش داخران

ئوردووگای ئافرهت و مندالان، بە بى پىاو

دربگاه قوتابخانه کانیش داخل ران له دوای جینوسایدی بارزانیه کان

شیوه‌کارو پهیکه‌تاش و کوره باوک جینو سایدکراو (سهوری مستهفا شیروانی)

تەسبىحى هەشت ھەزار بارزانى جىنۇسايدىكراو

ئەممە کارى دەستى ھونەرمەندىكى دەستەنگىن و كوره باوك جىنۇسايدىكراو ئىكى بارزانىيە، ھەمووى كارى دەستى يە لە دار قەزوانى دەقەرى بارزان دروستكراوه. لە ھەۋزىكى وەك گۈلداڭدا دانراوه مەبەست لى بارزان تەرىقەتە و مىللەتمۇ ھەۋزىكى گەمورەيە و چەند تىر و ھۆز و عەشىرەت لە خۇ دەگەرتى.

حەوت كۈپال بەمەبەستى يەككىرنى ئارەزوومەندانەي حەوت عەشىرەت و ھۆزى ھاپەيمانە، كە مىللەتى بارزانىيان پېكەيناوە ئەمانىش بىرىتىن لە:) بەرۋىزى، نزارى، شىروانى، دۆلەمەرى، مزورى، گەردى وھەركى بىنەجى). هەشت ھەزار دەنكە قەمزوان بە دەست نەخشىنراوه و كونكراوه، بە واتاي جىنۇسايدىكىردىن ھەشت ھەزار پىاواي بارزانى لە سالى ۱۹۸۳ و ھەروەها دەنگە قەمزوانەكان گەمورە و بچوڭ و جوراوجورن بە واتاي دەستىگىركردىن ھەرەمەكىيانەي رەگەزى نىرى بارزانىيەكان. لە چوارچىوهى جامانەي سور، بەواتاي رەمز و كەرامەتى بارزان و بارزانىيەكان و ھەر بەھۆى ئەم جامانە سور ھە ھەشت ھەزار مرۇققى بارزانى بۇونە قوربانى.

وينەي تەسبىحەكە لە مۇنۇمىنىتى بارزانىيە جىنۇسايدىكراو مەكان - ئامادەكارى كتىب (رېبىوار)

تمسیحی هشت هزار بارزانی جینوسایدکراو

وینهی تحسیحه‌که و ئاماده‌کاری ئەم کتیبه (ریبوار)

هونه‌مهندی شیوه‌کار و پهیکه‌راتش ئیحسان سلیم

ئەم وىنەمە لە دار دەھىنراوە، بە وردىكارى زۆرەوە وىنەمە ئامادەكارى كتىب (رېبوار) و باوكى جىنۋىسايدىكراوى (رەممەزان عبد الله ياسىن).

وينهی هەرسى شەھيدى شەرى دژ بە داعش، كورەكانى دايىكە عائىشە، كەناسناؤى دايىكى شەھيدانى پى بەخسرا، ئەم هەرسى شەھيدە لە يەك شوين و لە يەك چركە ساتدا شەھيد بۇون. ئەم وينامەش لە دار دەرھىزراون بە ھونھىرىكى جياواز و دەست رەنگىنېكى زۇرھو.

نووسهر (ریبوار رهمهزان بارزانی)

نووسر و پرۆژه‌ی ناساندن و به دیکومینتکردنی جینو‌سایدی کورد و کوردستان

• پرۆژه‌ی ناساندن و به دیکومینتکردنی جینو‌سایدی کورد و کوردستان، بیرۆکمیه‌که له لایه‌ن تویزه‌رهوه له چوار چیوه‌ی تویزینه‌وه و نوسین و کار و چالاکی و پیشکشمکردنی بملگه و دیکومینت و وینه... له بواری ناساندنی جینو‌ساید و به دیکومینتکردنی.

• همو‌لدانی تویزه‌ر بز ناساندن و به نمکادیمکردن و به دیکومینتکردنی توانه‌یهک له دوا یهکه‌کانن که به سمر کورد و کوردستاندا هاتونن له (راگواستن و بوردوومنکردن و ئاواره‌بون و کومملکوژی و ئەنفال و له سیداردان و سوتاندنی ژینگه و جینو‌ساید به هممو جۆر‌هکانیه‌وه).

• همممو ئهو کتیب و تویزینه‌وه و بملگه و وینانه‌ی تویزه‌ر به خوارایی و به بئ بەرامبەرن. ئەم بەرھەم و بیرۆکانه‌ی تویزه‌ر، ئوانه‌ی بلاکراونتەوه و ئوانه‌ی له داھاتوودا ئەگەر خوا یاوه‌ر بیت بلاو دەکرینه‌وه کرین و فروشتنیان له سمر نیه، پیشکمەش بە کەسوکاری قوربانیان.

• تویزه‌ر، به ئەرك و ماندووبون و شەونخۇنى و ھەمۇل و تىكوشانى خوى، ئەم پرۆژه‌ی پىنگەنباوه و بەریوه‌ی دەبات و بەردەوامىش دەبیت ئەگەر خوا یاوه‌ر بیت.

• تویزه‌ر خوى يەمکىکه له رزکاربوانى پرۆسەی جینو‌سايدى بارزانىه‌کان و له ئوردووگاى زۆرەملی قودس- قوشتمەپ له سالى ۱۹۸۲ له دايىکبۈرۈھ و ژيانى لەم ئوردووگايه و له نیو كەسوکارى قوربانیان بەسمر بىردووه، ئىستاش بەرنىوبەرى بەرتۇبەرايەتى كاروبارى شەھيدان و ئەنفالكراوەكانى بارزانه، سمر بە وزارەتى كاروبارى شەھيدان و ئەنفالكراوەكانى هەرىتىمى كوردستان، رۆزانه خزمەتى كەسوکارى شەھيدان و جینو‌سايدىكراوان دەكات هەروەها سەرىپەرشىيارى گورستانى بارزانىه جینو‌سايدىكراوەكان و ئەم كەلۋىپەم و جل و بەرگانه‌ی له گۇر بەكۆملەكان ھىنراونتەوه، (مۇنۇمۇنى بارزانىه جینو‌سايدىكراوەكان) .^۵

• دەرچۈرى زانکۈي سەلاحىدىن كۆلىزى ئەدەبیات، بەشى كۆملەناسى يە.

ڇاپيارى كەسى

۱- ناوى چوارى: رىبوار رمضان عبدالله ياسين

۲- رىكەوتى له دايىكبۇون: ۱۹۸۲/۷/۲۴

۳- شوينى له دايىكبۇون: ئوردووگاى زۆرەملی قودس له قوشتمەپ سەربە پارىزگاى ھەولىر. باوكم و هەردوو باپىرە و دوو مام و دوو خال و ۱۵۰ كەسى تر له گوندەكەم لەگەن ھەشت ھەزار پىاوى بارزانى له سالى ۱۹۸۳ جینو‌سايدىكراوان.

شوينى نىشته جىبۈونى ئىستا: گوندى بازى - ناحيەي بارزان - قەزاي مىرگەسۈر - پارىزگاى ھەولىر.

۴- بروانامە: بە كالۇریۆس

- ۵- دەرچووی: كۆلۈزى ئاداب زانكۆي سەلاحەدين بەشى كۆمەئىسى - سالى (٢٠٠٦ - ٢٠٠٧).
- ٦- پىپۇرى و شۇين و پلهى كاركردنى ئىستا:
- بەرييەدەرى بەرييەدەرى ئەنفالكاروانى بارزان، (لە سالى ٢٠٠٧ تا ٢٠٠٨) .
  - سەرپەرشتىيارى مۇنۇمېتت و كۆرسانى بارزانىيە جىنۇسايدىكراوهەكان، لە سالى (٢٠١١ تا ٢٠١٣) .
  - نووسەر
  - توپىزەرى كۆمەلایەتى (پىشىكمۇتوو).
- ٧- بارى خىزىندارى: خىزىندار، خاودەن ٤ منداڭ و لەگەل خىزىن و دايىم دەزىيم و تاقانەم لە برا.
- ٨- موبایيل: +٧٥٠٤٤٧٢٢٧١
- ٩- بوارى داهىئنان و پىپۇرى و كاره خۇبىيە خشىيەكان:
- شارەزاو جالاكوان لە بوارى جىنۇسايدى گەلى كورد و كوردىستان بە گشتى و بارزانىيەكان بە تايىبەتى و ئەنفال و كۆمەلگۈزى و راگواستن و قوربانيانى جىنۇسايد و شەھىدان، بوارەكانى مافەكانى مروۋ و كاركردىنى مەيدانى لەسەر بەئەرشىفىكىردن و رزگاربوان و بەجىّماوانى تاوانەكانى جىنۇسايد و تاوانەكانى جەنگ و تاوانە دژ بەمروۋقايەتىيەكان و كەيسە نەتەوەيىيەكان و نىشتمانىيەكان. هەرودە شارەزا لە بوارى بەدىكومىيەتكىردن و بەئەرشىفىكىردن.
  - خاودەن (٢٢) بىيىت و دوو كىتىبى چاپكراوم، كە تايىبەتن بە جىنۇسايد و ئەنفال و راگواستن و كۆمەلگۈزى و تاوانە دژ بەمروۋقايەتىيەكان بەگشتى. هەرودەها (٦) شەش كىتىبى ترىيش ئامادەي چاپن. جىڭلە لەمانەش دەيان توپىزىنەوەي مەيدانى و ئەكادىمىي و زانستىم ئەنجامداون لە شىيەدەپرسى و فورم، دواتر وەك توپىزىنەوەي (مەيدانى و تىيۈرى) داتا و ئامارەكان سودىيان لى بىنراوه و بلاوكراونەتمەو، ئەمە جىڭ لە سەدان بابهەت و وقارى رۆژنامەوانى.

- دوو کتیب له بیست و دوو کتیبه چاپکراوانه له منهجه‌جی خویندنی حکومه‌تی هرهیمی کوردستان به کارهاتون و سوودیان لیینراوه و ئیستا له قوناغه‌کانی خویندن (له پولی دهیمه‌می زانستی و ویژه‌ی و خویندنی پیشه‌ی و پهیمانگایه‌کان) ده خویندریت.
- خاوهنی زیاتر له (۴۵۰۰) به لگه‌ی جوراو جوری تایبەتن به تاوانی دژ به مروفایه‌تیه‌کان و ئەنفال و جینوسایدی کورد و کوردستان که به شیوازی نهیتی و ئاشکرا له لایه‌ن حکومه‌تی عیراق و چهندین ولاتی تر نووسراون.
- خاوهنی زیاتر له (۶۰۰۰) وینه‌ی جوراو جوری تایبەت بهو تاوان و نه‌هامه‌تیانه‌ی به سه‌ر گه‌لی کوردو کوردستاندا هاتون.
- خاوهنی زیاتر له (۱۸۰۰) چاپیکه‌وتی چپ و تیر و تمسل له سه‌ر به جیماوان و رزگاربیوانی جینوساید و ئەنفال و که‌سوکاری شهیدان و فوربانیانی جهنگ و تاوانه دژبه مروفایه‌تیه‌کان.
- سودیکی زور له به لگه و وینه و کتیبه‌کانم بینراوه (له داگادی بالای تاوانه‌کانی عیراق دژ به تاوانبارانی ناو قەفه‌س له که‌یسی جینوسایدی بارزانیه‌کان) هەروهه ئەندام بووم له که‌یسی جینوسایدی بارزانیه‌کان و کاری سه‌رپه‌رشتیکردن و ریکخستن و دەستنیشانکردنی گه‌واهیدران و شایه‌دحال مان ئەنجامددا.
- تا ئىستا ھاوكاری زیاتر له (۸۰) قوتابیم له سرانسەری کوردستان (له زاخو تا هەلەبجە) کردووه به مەبەستی (دەستنیشانکردنی گرفت و باس و بەرنامه و پلانی بە حس تخرج) له بواره‌کانی جینوساید و ئەنفال و جور و قوناغه‌کانیان، بە پیشکەشکردنی زانیاری و وینه‌و به لگه و کتیب، هاندانیان.
- له مۇنومىتت و گۆستەنی بارزانیه جینوسایدکراوه‌کان پیشوازیمان له زیاتر له (۷۵۰۰) حەوتاوا پىنج هەزار کەس کردووه، له نزیکەوە له شىوه‌ی سىمتار و شىكىرنەوە و رافه‌کردنی راگواستن و ئەنفال و جینوساید و جۈرۈ قوناغه‌کانی و نه‌هامه‌تی و ئازارو ئەشكەنجه‌کانی دواي جینوسایدی بارزانیه‌کان بە میوانان و مروفدۇستان و پیشکەشکردنی به لگه و کتیب و زانیاری پیویست، میوانانی ناوخۇ و

دەرەوەی ولات ھەندىيەك لەوانەي پىشوازىمان لىكىردون لە ناو خوى ولات: (سەروكى ھەرىم و سەروكى حۆكمەتى ھەرىم و وزیران و ئەندام پەرلەمانان و رۆژنامەنوسان و قوتابى و ھاولاتيان و كەنالەكانى راگەياندن ... هتد)، ئەوانەي دەرەوەي ولاتىش: (چەندىن قونسۇل و بالىوز و وەفدى ستابى بىانى و ئەندام پەرلەمان و شاندى قوتابيان و رۆژنامەنوسان و كەنالەكانى راگەياندن).

ئەمەجگە لە چاوبىيەكتۈن باسکىرىنى ئەم نەھاماتىانەو و زانىار و راپەكىرىنى ئەم تاوانانە بۇ راپورتى رۆژنامەوانى و كەنالەكانى راگەياندى بىانى، لەچەندىن بەلگە فلم و راپورتدا بەشداربۇومە، كە بەمەبەست ناساندىنى ئەم تاوانانەيە، بەگشتى ئەم مۇنۇمىيىتە وەك پەريدىكى ناساندىنى جىنۇسايدى بارزانىيەكان بە دەرەوەي ولاتى ليھاتووه.

١٠- ئەو پەرۆزانى داهىيەراون:

- دواي ئەوەي چەندىن بەلگە و ويئە و دىكۈمىت و جل و بەرگ و كەرسەتى ئەنفالكراوان - بارزانىيە جىنۇسايدىكراوهەكانم پېشكەش بە وزارتى كاروباري شەھيدان و ئەنفالكراوان كرد و موزەخانە و مۇنۇمىيىتى بارزانىيە جىنۇسايدىكراوهەكانى لى بەرھەم ھات. دواتر جل و بەرگ و كەلو پەلى گۇرە بەكۆمەلەكانىش لەم ھولاتمدا دانران و لەو كاتەوه واتا سالى ٢٠١١ تا ئىيستا بە بەردهوامى رۆزانە لەپىشوازى مىوانان و ئازىزاندaiين. بۇودتە موزەخانەيەكى نىشتمانى و پەريدىكى ناساندىن.

- لە سالى ٢٠١٧ موزەخانەي (لە شەھيدانى رىيگاي نىشتمانەو) كە پىكھاتووه لە كەرسەتى و جل و بەرگ و يادكارى شەھيدانى شەرى دز بە داعش، پېشكەشم بە بەرىۋەبەرايەتى كاروباري شەھيدان و ئەنفالكراوانى بارزان كرد. وەك موزەخانە لە ھولى ئەم بەرىۋەبەرايەتىيە دانراون و لە پىشوازى ئازىزاندaiين.

شايەنى باسە ئەم ھەموو كەرسەتى و بەلگە و دىكۈمىت و جل و بەرگانە بەرھەمى كىتىبەكانمۇن و چونكە كاتىك كىتىب يان توپىزىنەوەيەك ئەنجام دەددەم جىگە لە نۇوسىن كەرسەتىو كەلو پەلى قوربانىيام لە خانەوادى شەھيدان وەرددەگرت و وەرددەگرم.

- لە مالەوەش موزەخانەیەکی تاييەت به جينۆسايد و ئەنفال و يادگارى و جل و بەرگ و بەلگە و هەروەھا موزەخانەیەکی كولتورى و كەلهپوريم داناوه و لەپىشوازى قوتابيان و میوانان و نووسەران و گەنجانداین.
- جگەلەمانە ھەموو كتبەكانم به ديارى پىشكەش به خويىنەران كردۇوه و هەروەھا وىنە و بەلگە و دىكۈمىيەتكان، واتا وەك كاريىكى خۇبەخشى بۇ ھەموو ئەو پەروزە و كارانە كەباسمان كردن.
- ۱۱-ئەو بوارانەي پىشتر خەلات و رېزلىنان و سوپاسنامەم بە دەستەيىناوه:
  - لە بوارى توپىزىنەوەي ئەكاديمى لە چوارچىوھى كتىب.
  - لە بوارى جينۆسايدى گەلى كورد و كوردىستان.
  - وەك تۈزۈھەر كۆمەلايەتى.
  - وەك بەرىۋەدەرىتى سەركەوتتوو.
  - وەك ھاولاتىيەكى خۇبەخش.
  - وەك نووسەر و چالاكوانىيەك.
- بە دەيان سوپاسنامە و رېزلىنان، خەلات و رېزلىنان و سوپاسنامەكان لە لايەن (سەرۆكى ھەرىم و سەرۆكى حۆكمەت و گشت و وزيرەكانى شەھيدان لە سالى ۲۰۰۷ تا ئىستا و رېكخراو و فەرمانگە حۆكمى و حزبى ناخۆكمىيەكان و رېزلىنانى كەسوکارى شەھيدان و چەندىن زانکوى ھەرىمى كوردىستان ... سوپاسنامەكان ناخۆبى و بىيانىن).
- ھەروەھا چەندىن توپىزىنەوە و سىمنارم بۇ زانکو پەيمانگايەكانى كوردىستان و رېكخراو و سەنتەرەكان و ھاولاتىان و كەسوکارى قوربانىان ئەنجامداوه بە تاييەت لە ياد و مەراسىيمەكانى تاييەت بە پرسە نەتهوەيەكان و جينۆسايد و ئەنفال. جگە لە چەندىن پىشانگاڭى جوراۋ و جورى تاييەت بەم بوارە. ھەروەھا بۇ چەندىن رېكخراو كارم كردۇوه و ئەندام بۇومە تىياياندا.

پرتووکه چاپکاراوهکانی نووسمر و تویزه‌ری کومه‌لایه‌تی ریبوار رهمه زان بارزانی

کتبیه‌یه‌کام

۱- رهه‌نده کومه‌لایه‌تیه‌کانی سیاستی راگو استنی بارزانیه‌کان بق باشوروی عیراق له سرده‌می به عسا، چاپی یه‌کام، چاپخانه‌ی مnarه، هه‌ولیر، ۲۰۰۹ تویزینه‌میه‌کی میزه‌وی و سوسيو‌لوجی و تیوری و پراکتیکیه به قمه‌باره‌ی/ وزاری - ۱۶,۵ سم × ۲۲ سم له (۱۹۳) لایه‌ره پیکه‌هاتووه. ژماره‌ی سپاردن: (۲۱۰۹) له بمریو بمرايته‌ی گشتی کتیخانه‌کان سالی ۲۰۰۹ در اووه‌تی.

ناوه‌رۆکی ئەم کتبیه/ باس له سیاستی راگو استنی بارزانیه‌کان دهکات، له سالی ۱۹۷۵ بدداوه و راگو استنیان به چمند قوناغیک بق نوردووگا زوره‌ملئیه‌کانی دووره‌وو بمری شار مکان و بیابانه‌کانی باشوروی عیراق و نیشته‌جینکردنیان له نوردووگا زوره‌ملئیه‌کانی تاییت به بارزانیه‌کان و مکو ((دیانا و حریر و بحرکه و گوره‌قتو و قوشتیپه - قدس و قادریه-)) به بیانووی پیشینه‌ی ئەمینی له سمر سنوره‌کان و دروستکردنی نوردووگا کشتوکالی هاوچه‌رخ و ... هموه‌ها کونترؤلکرنی گوندشینیان و دواتر ویرانکردن و تهقاندنه‌می گوندکان و راگه‌باندنی ئهو ناوچانه به ناوچه‌ی قده‌هکراو، سرینه‌میه‌زیان به همموو ره‌گمزه زیندوو مکانه‌وه لەم گوندانه. دواتر دهستگیرکردنی نیزینه بارزانیه‌کان و جینو سایدکردنیان له نوردووگا زوره‌ملئیانه، بەم شتوویه سەرەتا (بارزانیه‌کان دهستشانکراون، پاشان کۆکراونه‌تهوه له نوردووگا زوره‌ملئیه‌کان، دواتر دهستگیرکراون و زیندبه‌چالکراون) وەک هەمان ریباز و بیرۆکەی نازیبیه‌کان له سرده‌می هینلەر له نمۇونەی هۆلۈكىست.

له بەشىکى پىشەکى ئەم کتبیه‌دا هاتووه: راگو استنی بارزانیه‌کانیش له سالی ۱۹۷۵ بق باشوروی عیراق بەشىک بوبو له پرۆسەی جینو سایدکردنی گەلی كورد كە به بەرnamامیه‌کی چرو توکمە پلانیان بو دارشتبوو. ئەمەش تەنها گواستنەوه نېبوبو له شوینىكەوه بق شوینىكى تز، بەلكو زیاتر له ماناو رەھەندىك لە خودمگریت، باكگراوندیکی سیاسى و كەلتورى و كومه‌لایه‌تى و ئابورى له پشت ئەم پرۆسەمیوه بوبو.

له هەمانكاتدا تویزینه‌میه‌کی مەيدانیبە له چوار چىوھى فورمەنکى راپرسى له نېو كەسوکارى بارزانیه راگویزراو و ئەنفالکراوه‌کان كە (۱۰۰) كەس وەك نمۇونە وەركىراون.

له پاشکۆی ئەم کتبیه‌ش كومەلئیك بەلگە و وينەت تايیت بەم پرۆسەمیھەوپىچ كراون.

كتبيه دووەم

۲- بارۋىلى له ناوبردنی بارزانیه‌کان، دەزگاى چاپ و بلاوکردنەمە ئاراس، چاپی یه‌کام، هه‌ولير ۲۰۱۰

تویزینه‌هیه کی تیوری و پراکتیکی و میزروبی و سوپیولوچیه به قباره‌ی وزاری - ۱۶,۵ سم × ۲۲ سم له (۲۹۶) لایه‌ه پنکهاتووه. ژماره‌ی سپاردن: (۷۹۲) له بمریوہ‌برایته گشتی کتیخانه گشته‌ه کان (سالی ۲۰۱۰) پندر اووه.

ناومرۆکی ئەم کتیهه/ تویزینه‌هیه کی میدانیه له تیو کامسوكاری بارزانیه جینوسایدکراو مکان له سه‌رانسری کوردستان ئەمو شوینانه‌ی بارزانیه کان ائی جینوسایدکراون و بمحیماوی بارزانیه کان تیایدا نیسته‌جین، كه (۱۲۵) کس وەک نموونه و مرگیراون و تویزینه‌ه له سەر کامسوكاریان به شیوه‌هیه کی ئەمکادیمی کراوه، رەھمندە کۆمەلایته‌ی و دەروننیه کانیان نیشاندراون، کۆمەلیک ئەنجام و راسپارده خراونته رooo. لەم کتیمدا چۈنیه‌تى دەستگىرکردن و قۇناغەکانی ئەففالکردنى گەلی كورد له كورده فەیلیه کان و بارزانیه کان و ئەنفالى (۱۹۸۸-۱۹۸۷) و كیمیاباران و ... هتد رونکراونه‌تەوە، قۇناغەکانی جینوسایدکردنی بارزانیه کان له سالی (۱۹۸۳) خراوته رooo، كۆمەلیک بەلگە و وینەئی تاييەت بهم تاوانه تویزینه‌ه میان له سەر ئەنجام دراوه. له بەشىکى پېشەکى ئەم کتیمدا هاتووه:

ئەمو بارزانیه کۆمەلکۈزكرا ان ھەمموویان خەلکى بى تاوان و سقىل و بى چەك بۇون ھېچيان له حۆممەت نەدمویست، به لایانوھ گرنگ نابوو كارهبا و ئاو و رىگاى قىرتاوا... دەگاتە ئوردوگا زۇرەملەنیه کانیان ياخود نا؟ بەردهام خەریکی كەنکارى و كارکردنى رۆزانەی خۇيان بۇون.

ھەروههه بەشىکه له نامەی بەکالوریوس پېشەکش به زانکۆ سەلاح‌ددىن كۆلىزى/ تەددىبات/بېشى كۆمەلناسى كراوه، بەسەرپەرشتى م/یوسف دەزھىي و ھەلسەنگاندىنلى له لايەن م/ رىبوار سیوهیلى و م/ مراد حكيم...

كتىي سىنەم

۳- میزرووی جینوسایدکردنی بارزانیه کان له سەدەی بىستەمدا، به بەراورد له گەل رىكەمۇتنامە ناوخۆيى و نىودەولەتتىيەکان، چاپى يەكمەم، چاپخانەيى منارە، ھەولىر، ۲۰۱۱ تویزینه‌هیه کی میزروبی و سوپیولوچى و بەراوردکارى و دىكۆمەننەتارىيە به قباره‌ی وزاری - ۱۶,۵ سم × ۲۲ سم له (۸۶۴) لایه‌ه پنکهاتووه.

ژماره‌ی سپاردن: (۷۹۳) له بمریوہ‌برایته گشتی کتیخانه کان سالی (۲۰۱۱) ئى دراونتى ناومرۆکی ئەم کتیهه/ تویزینه‌هیه کی میزروبی دىكۆمەننەتارى بەراوردکارىيە، بەراوردى پەيماننامە نىوخۆيى و نىودەولەتتىيەکان لەگەل ئەمو تاوان و رووداوانە بەسەر بارزانیه کان هاتوون له سەدەی بىستەمدا، له ويزانكردن و راگواستن و بۆردوومانکردن و جینوسایدکردنی بارزانیه کان، ھەروهه زۇر به چەپپەرى پاڭراماى ئەم كارەستانە لە بەسەر بارزانیه کاندا هاتوون خراونتە رooo، بەراوردکراون له گەل ئەم رىكەمۇتنامە لە سەردەمی شىخ عبدالسلام موه تاكو كۆرەوي سالى (۱۹۹۱)، زىاتر له (۸۰) بەلگەننامە تىدايە لە سەردەمە جىاجىاكانى سەدەی بىستەم، كه له لايەن چەندىن ولات و به پلانى

چندین ولاتی تر ب برنامه و پلان بو له نیوبردنی بارزانیه‌کان داریزراون. جگه لەمانش کۆملەنیک وینه‌ی جوراو جوزری سەردەمی توانه‌کان وەک شایتحال هاوپیچ کراون... لە بەشیکی یەکیک له پیشەکیبەکانی ئەم کتىيەدا هاتووه:

بۇردوو مانکردن، سوتاندن، بەمینکردن، لەناوبردن، کوشتنی بە کومەل، ئاوارمبوون، راگوستن، جىنۋىسايدىرىن، كىيمىباران، وېرانكىردن، رۆخاندىنى گوند، خانوو، مزگەوت و قوتاپخانە و ... هتد، ئەمانە ھەممۇسى وەلامى حکوومەتە يەك له دوا يەكمەكانى عىراق بۇون بەرامبىر بارزان و بارزانیه‌کان، تەنبا لە بىر ئەمەدی داواي ماف و ئەرك و سەربەخۇبى خۇيان دەمگەد وەلامى راپەرىيowan بىرىتى بۇو له زىندايىكىردن و له سىدارەدان و زىنده‌بەچالكىردن و بە کومەل کوشتن بەمى جىاوازى لە نیوان كەر و لآل و كويىر و كەم ئەمقل و پىر و نەخۇش و كەم ئەندام و مندال و ئافرتى سكىپ ... هتد، بۇو.

كتىيچە جوارەم

٤- لە شەھیدانى رېگاى نىشتمانەوە، چوار ئەفسەرى قارەمان، چاپى يەكمەم، چاپخانەي رۆشنېبىرى-ھولىرى/ ٢٠١١

تۆيىزىنەوەكى مىزۈوبىي و دىكۆمەنتارىيە

بە قىمارەي/ ١٦ سەم × ٢٢,٥ سەم لە (٢٧٢) لايپەرە پېكھاتووه.

ژمارە سپاردن: (٢٤٥٠) لە بەرپۇھەرایتى گشتى كتبخانەكان سالى (٢٠١١) ئى دراومتى

ناوەرۆكى ئەم کتىيە/ باس لە سەردەمی سالانى (١٩٤٣-١٩٤٧) دەكات واتە شۇرۇشى دووهەمى بارزان و ئاوارمبوون و بەشدارمبوونى بارزانىيەکان و ئەفسەرە كوردەkan لە دامەزراڭنى كۆمارى مەباباد و لە وزارەتى پېشەمەرگە (جەنگ) ئەم كۆمارە و لە ژىر فەرماندەمى ھىزى بارزانيان و ژيان و بەسەرهات و خەباتى قوربانىدان ھەرچوار ئەفسەر (عىزىت عبدالعزىز و خىرالله عبدالكريم و محمد محمود قودسى و مستەفا خۇشناو) ئازايىتى و قارەمانىيەتىان... چەندىن بەلگە و دىكۆمەنتى تايىەت بەم چوار ئەفسەرانە تۆيىزىنەوەيان لە سەر كراوه له دووتوئى ئەم کتىيەدا...

لە بەشىكى پىشەكى ئەم کتىيەدا هاتووه:

لەم تۆيىزىنەوەيەدا كەسايىتى و بىرل و قارەمانىيەتى ھەرچوار ئەفسەر خراوەتە رۇو، ھەر يەكمىيان سەرمىرای قارەمانىيەتىان وەك ئەفسەر، بە ديوھىكى تردا ئارەز و ئۆمىد و خزمەتكىرنىيان لە بوارەكانى ترى ژياندا باسکراوه، بۇ نەمۇونە، محمد مەممۇد قودسى زىاتر وەك رۆشنېبىر و رۆژنامەوانىك، جىگە لە شارەزايى لە بوارەكانى جەنگدا، كە چون بە پىنوسەكەمى بەرگرى لە خاك و نىشتمانەكەمى كردووه، خەپروللا عبدولكەريم، خۇشى و ژيان و تەنانەت ئەلقەمى دەزگىرانيتى و سۆز و مىھەربانى دايىكى، فيدائى خاك و نىشتمانەكەمى كرد، مستەفا خۇشناو لە ھەردوو رووھو وەك ئەفسەرييکى شارەزا و لىھاتوو، عىزىت عبدولعەزىز وەك ئەفسەرييکى خانەشىنكراؤ و سىاسەتمەدارىيکى پايە بەرز، لە دانوستان و كەفتۇگوھەكاندا.

کتبی پنجم

۵- جینتوسایدکردی بارزانیه کان له چهند بهلگه نامه هیکدا، به هرسی زمانی کوردی - عربی - ئینگلیزی. چاپی به کم، چاپخانه روزه هلات، ۲۰۱۲ تویزینو میمه کی دیکومینتاریه

به قمهاره / ۱۵ سم × ۲۱,۵ سم ل (۴۸) لاپره پیکهاتووه

ژماره سپاردن: (۹۸۷) له بمریوبه رایتی کشته کتیخانه کان سالی (۲۰۱۲) در اوختی ناو مرۆکی / تایبەتە به چهند دیکومینتیک له لایمن حکومتی به عسی عترافی له سالی ۱۹۸۳ و جینتوسایدکردی نیرینه بارزانیه کان له نوردووگا زوره ملیتیه کان و دەستگیرکردن و به کومەلکوشتنیان، و مرگیرانیان بۇ سەر زمانی ئینگلیزی و هاوپیچکردنی کۆپیمکی دەقە ئەصلیمکە به زمانی عەربى... يەك بامش.

له بەشیکی پیشەکی ئەم کتیبەدا هاتووه:

قوربانیه کان بارزانیه گوندنشین و جوتیار و نازەدار مکان بۇون، بکەرى تاوانەکەمش حکومتی عترافە به پلە يەك، تەنبا و تەنبا له بەر ئەمە خۆدای گەورە به كورد و به بارزانی خولقاندوونیتى، ئېنجا كە وەك هەر مروقىکى ترى سەر ئەم زەمینە داواي نەتمەو و خاڭ و ئاين و زمان و بۇونى خۆيانیان كردووه.

بەرھەمی ئەم نامىلکەمە و کتىبەکانى ترم (كە لە يادگارى و كەملۈپەل و بەلگە و وىنەمی جینتوسايدکراوان پىكەھەت) بۇون بە بەرھەمی پرۇزەمەك پىشکەشم كردن بە حکومتى هەریمی كورستان - وزارەتى كاروبارى شەھیدان و ئەنفالكارا مکان - بەریوبه رایتی كاروبارى شەھیدان و ئەنفالكارا مکانى بارزان، كە بىكەاتوون لە زىاتر لە شەش هەزار وىنەمی جۆراوجۆرى تاييەت بە جینتوسايدى بارزانىمکان و زىاتر لە چوار هەزار و پىنج سەد بەلگە و نامە و دیکومینتى جۆراوجۆرى تاييەت بە بارزانیه کان و كومەلیك كتىب و باپەت و تویزىنەمو فلمى دیکومینتارى، بى بەرامبەر و خۆبەخشانە پىشکەش كران بە روحى پاكى جینتوسايدکراوان و كەسوکارى قوربانیان و تویزەران و مروقەدۇستان و نەمەکانى داھاتووه...

خوشبەختانە ئەو بەشە ئەم پرۇزەمە لە لایمن وزارەتى كاروبارى شەھیدانەمە پىشوازى لىكراول له سالى ۲۰۰۸ له لایمن وزيرى كاروبارى شەھیدان و ئەنفالكاراوانى ئەمەكتە خاتوو (چنار سعد عبدالله) بەردى بناغەمە دانراو چەند ھولىڭ بۇ ئەم مەبەستە دروستكran، له سالى ۲۰۱۲ ش لە لایمن وزيرى كاروبارى شەھیدان و ئەنفالكارا مکانى ئەمەكتە بەریز (م. ئارام) بەرز نرخىندرە و چەندىن پىداویسىتى و كەل و يەلى پىویست بۇ ھۆلەمکان دابىن كران و كرايە دەزگايەمە كەمىسى بە ناوى ((زۇورى ناساندىن و بە دیکومینتىكەنى جینتوسايدى بارزانىمکان - مۇنۇمینتى بارزانىمە جینتوسايدکراوان مکان)) بۇ بە بەشىك سەر بە بەریوبه رایتى كاروبارى شەھیدان و ئەنفالكاراوانى بارزان - وزارەتى كاروبارى شەھیدان و ئەنفالكاراوان، لە رېكەمۇتى ۲۰۱۲/۱۰/۱۷ بەرمسى كرايموه، كە ئەم رۇزەش ھاوكاتە بە سالرۇزى ھىناوهى رۇفاتى (۵۰۳) لە جینتوسايدکراوان بۇ شوينى رەسمى

خویان له بارزان که له ریکمتوتی ۲۰۰۵/۱۰/۱۷ هینزابونهوه، ئەمەدی شایانی باسه و جىڭىاي شانازىبىه بۇمن كە له رىكىمتوتى ۲۰۱۴/۳/۶ دواى ئەمەدی روفاتى (۹۳) كەسى تر له بارزانىي جىنۋاسايدىكراوەكان لە گۈرمەكەمەكانى باشىورى عىراق و له بىبايانە پان و بەرىنەمەكە سەماوه و له سىكۈچەكە سنورى نىوان (عىراق - سعودىه و عىراق - كۆيت) هىنزاوه بارزان و له هەمان گۇرسەتلىنى تايىھت نىزراوه و كەلپىل و جلوپىگى جىنۋاسايدىكراوەنىش لم شويىنه و لم مۇنۇمىتىنە دانران و بېبىردمامى كەسوكارى شەھيدان و ھاولاتيان و رۇزئىنامەنوسان و قوتايان ... هتد و له سەر ئاستى ناخوخ (بەرىز سەرەتكى ھەرىمەي كوردىستان و سەرەتكى حکومەت و ئەندام پەرلەمانان و زوربەي ھەرە زۆرى دام و دەزگا حکومى و حزبى و مەدەنیيەكانى كوردىستان ھاتۇن له نزىكمە ئاشنای جىنۋاسايدى بارزانەكەن بۇونە، له سەر ئاستى دەرەوش بە دەيان بالىز و كۆنسول و ئەندام پەرلەمانان و رۇزئىنامەنوس و قوتايان و مرۆقۇستان سەرەدانى ئەم شويىنەيان كەدووه و دەمكەن. جىگە لمەمش لە سالى ۲۰۱۶ من و ستافىكى فەرمانبەرانى بەرنىوبەرایەتنى كاروبارى شەھيدان و ئەنفالكاروانى بارزان بۇ ئەم ژۇورە ئەم شويىنە دەستىشانكراين سەرەتارى كارەكانان و رۇزانە له بەيانىمە تا ئىوارە له خزمەت و پېشوازى میوانانداين به رۇزە پېشوه و ھېنىيەكانيشمه.

ئەمەدی من دلخوش دەكتە ئەمەدی كە ئەم پرۇزەيە بەرەممى نۇوسىن و كەتىيەكانىم بۇوه ئىستا بۇوهتە مولىكىي نىشتمانى و نەتەمەدەيى، بۇمن وەك كورە شەھيدىك جىڭىاي شانازىبىه.

كتىيە شەشم

٦- شەھيدە بى ناسنامەكان، بەرگى يەكمەم، چاپخانەي كارو، كەركوڭ، بۇ يادى بىست و پېنج سالىمى.

جىنۋاسايدى گەللى كورد، له دووبەرگدا / ۲۰۱۳

تۈزۈنەمەكى سۆسىيەلۆجى و دىمۇگەرافى و مىزۇوېي و تېۋرىي و پراكتىكىيە بە قەمبارى / ۱۶ سم × ۲۲,۵ سم لە (۵۰۵) لايپەر بېكھاتورو

ناوەرۆكى ئەم كەتىيە: تۈزۈنەمەكى مەيدانىيە لە نىوان (۵۰۰) شەھيد و نزىكەى (۱۸۰۰) بەجىنماوانىيان واتە (خىزان و ھاوسىر، دايىك و باوڭ، كچ و كور، خوشك و برا) تۈزۈنەمەيان لە سەر ئەنچامدراروه.

لە بەشىكى پېشەكى ئەم كەتىيەدا ھاتۇوه:

تىشك دەخاتە سەر لايەنە ون و شار او مەكانى كۆمەلەك مەرقۇ، ئەمەد قانەي كە ھەندىكىيان لە ماوهى نىوان دوو سەددەدا ژياون و ھەندىكىيان نزىكەى ھەشتا سال ژياون و ھەندىكىيان نيو سەددە ژياون و ھەندىكىيان كەمتر لە سالىن ژياون، بەلام بە درىزىايى ئەم ماوهى بى ناو و بى ناسنامە بۇون، ھەرگىز بۇيان نەرخسا لە سەر خاك و نىشتمانى خویان ناسنامەمەكىيان ھەمبىت، وەك ھەر ھاولاتىمەكى تر كە بچوكتىن مافى بىندانى ناسنامەمەكە، زورىنەيان تا دوا دلۇپى خوپىيان بۇيان نەبوو بە ئازادى لە سەر خاكى خویان بېزىن و بىگەرىن...

ئەم مروقە کوردانه زۆربەی هەرە زۆريان لە شوينە جىا جىا و گوند و شار و شارۆچكە و ئەشكەوت و چىاكانى ولاتانى دراوسى تىزروان..

ئەم توپۇزىنەمەن بۇ دەخانە رۇو ئايا رەموايدە مروقۇيىك بەم ھەموراز و نشيويانە ژيانى گۈزەرانىبىت و ئەملىق ناسنامە و خېباتى ون بىت، بەلئى، ئەمانەن پېشىمرگە و نەكان، ئافرەتە و نەكان، مەنالە و نەكان...

لەم توپۇزىنەمەدا ئەمە خراوەتە رۇو كە تاكو ئىستا بىرمان لى نەكردووەتمەو ياخود نەمازىنىيۇوە ياخود نەمان توانيۇوە.

ئەويش ناسنامەي بارى كەسى و وينەي تومارى شەھيدانمانە، ئەو شەھيدانەي جىگە لە خېبات و بەرگىرىكىدن لە خاك و ولات ھەرگىز بىريان لەمە نەكردووەتمەو ٻۆزىيىك لە رۆزان ناسنامەي كيان ھەمبىت.

كەمسوکار و بە جىماوى شەھيدان جىنۇسايدىكراوان دووجارى كۆملەيىك كىشە و گرفت بۇونە لە ئەنجمامى نېبۈونى ناسنامە و بەلگەنامە ياسايمەكاني باوك و كەمسوکارە شەھيدەكانيان، واي لىيەتتۈۋە تا چەند سالى تر حاشا لە بۇون و خېبات و قوربانىداني ئەم شەھيدانە دەكريت.

ھەولداوه بىرىتە پۆزىيەك پېشىمش بە حکومەتى ھەريمى كوردىستان بىرىت بە مەبىستى رىتىگا چارە بۇ ئەم حالتە.

لە لاين توپۇزەرەوە ھەولداوه بە گەرانەمە ناسنامەي بارى كەسى بۇ شەھيدە بى ناسنامەكان بە شىوهى فەخرى...

لە كۆتابىيادا چەندىن ئەنچام و راسپاردە خراونەتە رۇو...
لە (٢٠١٠) لايپرە پېكھاتۇۋە لە دووتوى دوو بەرگا بۇ بەرگى دواترىش بە ھەمان شىوه، واتە(كتىبىي حەفتەم)

كتىبىي حەفتەم

٧- شەھيدە بى ناسنامەكان، بەرگى دووەم، چاپخانەي كارق، كەركوك، بۇ يادى بىست و پېتىج سالەي جىنۇسايدى گەللى كورد، لە دووبەرگا / ٢٠١٣
توپۇزىنەمەكى سۆسیولۆجي و دىمۆگرافىي و مىزۇوېي و تىپىرى و پراكتىكىيە بە قەبارى / ١٦ سم × ٢٢,٥ سم لە (٤٩٦) لايپرە پېكھاتۇۋە
واتە ھەردوو بەرگەكان (٢٠٢٠) لايپرە

كتىبىي ھەشتەم

٨- پانوراماىي جىنۇسايدىكىدنى بارزانىيەكان لە سەددەي بىستەمدا، چاپى يەكمەم، چاپخانەي خانى، دەھوك، بە ھەرسى زمانى (كوردى و عمرەبى و ئىنگلەيزى) ٢٠١٣
توپۇزىنەمەكى سۆسیولۆجي و مىزۇوېي.
بە قەبارى / ١٦ سم × ٢٢,٥ سم لە (٢٥٠) لايپرە پېكھاتۇۋە
زىمارەي سپاردن: (٢١٩٤) لە بەرپۇوبەرایتى گىشتى كەنگەن سالى (٢٠١٣) دراوهتى

ناوەرۆکی ئەم کتىيە: باس له مىژووی جينوسايدىكىرىنى بارزانىيەكان و خەبات و قوربانىدانىان له سەدەي بىستەمدا دەكات، به ھەرسى زمانى كوردى - عمرەبى - ئىنگلىزى. لە بەشىكى پېشەكى ئەم کتىيەدا ھاتووه:

ئەمە كاتىكە كە مرۆفەكان مرۇقايدەتى و ويژدان و ئابىن و رەھۋەت و ھەممۇ بەھا بەرزاپەرۇزەكائىان لە دەستەدەن و دەپىن بە دەرنەدە و دەست دەكەن بە خۇين مژىيە خەلکى بى گۇناح و سقىل و مندال و تەنانەت ژىنگە بەھەممۇ ۋەگەمە زىندۇو مەكانىيەوه.

كتىيە نويەم

٩- بەخىرىنىي ھەلۇي بەرزمەفرى بارزانەكەم، چاپى يەكمەم، چاپخانەي خانى، بە زمانەكانى كوردى و عمرەبى و ئىنگلىزى و فارسى و تۈركى) ٢٠١٤
بە قەبارەي / ١٦ سەم × ٢٢,٥ سەم لە (٩٦) لايپرە پېكەتەتۆه
ژمارەي سپاردن: (٢٧٨) لە بەرپەپەرايدەتى كىشتى كتىيەخانەكان سالى (٢٠١٤) دراوەتى
ناوەرۆکى ئەم کتىيە: تاييەتە بە شعرىكى حەمامسى گەرم بۇ مەلا مستەفاى بارزانى، لە لاپەن
سەدرى قازى بىرای پېشەوا قازى محمدە.
لە بەشىكى پېشەكى ئەم کتىيەدا ھاتووه:

- تاوانەكانى سەدرى قازى" يان ئىبۇلاقاسم سەدرى قازى" كە بە نوينەرى دەرمەھى (١٤) ئى
مەجلس شۇارى مەللىي ئىران لە لاپەن خەلکى كوردەوە لە بەشى مەھاباد و دەھروپېشى ئەم
شارە ھەلبىزىردرابۇو:
- ١- نووسىنى شىعرىكى حەمامسى گەرم بۇ مەلا مستەفا بارزانى، بەھو شىعرە بەخىر ھىنان و
پېنھەلۇتى و مەكورەمىزى پېرۇزى گەللى كورد.
- ٢- ھاوكارىكىرىدى قازى محمدە و وزيرانى كۆمارى كوردىستان و حکومەتدارى لە
مەھاباد.
- ٣- نووسىنى نامەيمەك بۇ قازى محمدە كە تىيىدا نووسىيەتى: خۇتان ڕاگىن تا لە دەرمەھ
كۆمەكتان پېدەكەت.
- ٤- ھاندانى خەلک لە دىرى حکومەتى ئىران و دەلىنياكارىدى بەرپەسانى كۆمارى كوردىستان لە
مەھاباد، بەھو كە تازە دولەتى ئىران ناتوانى شەر لە گەل كۆمارى كوردىستاندا بکات.

كتىيە دەيمەم

١٠- كەرين و فرۇشتى ئافەتان - جينوسايدى كوردانى ئىزىدى، چاپى يەكمەم،
لېبلاؤكر اوەكانى دەزگاى رۇشنىبىرى جەمال عيرفان، سەليمانى، ٢٠١٥
بە قەبارەي / ١٦ سەم × ٢٢,٥ سەم لە (٩٦) لايپرە پېكەتەتۆه
ژمارەي سپاردن: (١٣١٧) لە بەرپەپەرايدەتى كىشتى كتىيەخانەكان سالى (٢٠١٥) دراوەتى
ناوەرۆكى ئەم کتىيە: تاييەت بە ئافەتانە كەتوونەتە دەست چەكدارانى داعش(دولەتى
ئىسلامى لە عىراق و شام)، كەرين و فرۇشتىيان بېوەكر اوە و دەستدرېزى سېكىيان كراوەتە
سەر، تا ئاماذهەكەن و چاپكىرىدى ئەم كتىيەش ئەم تاوانە قىزەونە بەرەھوام بۇو و بە

هزاران ژن و کچی کورد له ژیر دهستی چهکدارانی داعش‌ابوون، بؤیه ئەم پەرتۆکە ئاماریکی تھاوی رفیندراوان له خۇناڭرىت و لەھەمانكاتىشدا دىبارنې چارەنوسى دىلمەکان و كچ و ژنه فروشراومكان به كوى دەگات، ناخو چەندىن ئافرەتى تر رزگاريان دەبىت، چونكە رۇۋانە هوالى رزگاربۇون و كېنى چەند كېچىك بلاودەكىرىتىمۇ، ئەمە سەرەرای خۇكۇشتى چەندىن ئافرەتى ترى كوردى ئىزىدى و قىول نەكىرىنى ئەم تاوانه درندىيە. ئەمە يەكمەن كىتىبە لەم بارەيمە بلاودەكىرىتىمۇ و زىاتر پېشىمان بە كېرەنەوهى چىرۇكە پىر لە ترازىدياپەكەنلىكى ئەمە رزگاربۇونەكان و بابەت و راپورتى كەنالەمەكەنلىكى راگەمىاندن(بىنراو بىسلىراو خويىنراو) وەرگەرنووه له زارى ئەوانۇنوه راستىمەكان گۈيزراونەتىمۇ.

لە بەشىكى پېشەكى ئەم كىتىبەدا هاتووه:

بىنگومانى لەمەنلىكى خويىنراو چاوى بە ناونىشانى ئەم كىتىبە دەكمەنلىكى شۆك دايىدەكىرىت، چونكە له سەدەي بېسىت و يەكدا ئەڭمەر مەرۆڤەت و مەرۇقايەتى بېرى لە ھەر تاوان و كەرەنەوهى كېزەھەن كەرىپەتىمۇ بېرى لەم جۈرى تاوانه نەكەردووەتىمۇ. رەفتارى و مەشىگەرانە و نامەردانە دەولەتى ئىسلامى لە عىراق و شام (داعش) بەرامبەر كچان و ژنانى ئىزىدى ھەممۇ سەنورەكەنلىكى زەمىن و ئاسمانلى بەزىاندووه. شەرعىيەتدان بە كۆيلەكەن و دەستىرىزى كەردنە كچان و ژنانى كوردى ئىزىدى، دىيارترىنى ئەم بەنەمايانەن كە داعش لە خەلافەتكەمىدا بۇ ئەندامانى حەلآلى كەردن و مەكۇ بەنەما و ستراتېتىك دەقى بۇ دەركەردد، ئەم خەلافەتە ئىستا لە پال كوشتنى بى پاساو، بە سېكىسبازى و جىهادى نىكاح دەناسرىتىمۇ.

داعش بە راکىشانى سەدان گەنچى برسى بە سېكىس لە دونىيى عەرمەبى و ئىسلامىيەمۇ بە تايىيت بە ھۆى ئەم ئافرەتەنەمى بە سەمبىبى و كۆيلەمان كەردوون جەگە لە خۇ بەھېزكەردن و زىادكەردى ژمارەي چەكدارانى، نەركىشى بۇ كەرىن و فرۇشتى ئافرەتەكەن بە پېتى تەممەن، جوانى، لەش و لار دىيارى كەردووه، ئەممەش كېرەنەوهى مەرۇقايەتىيە بۇ سەدان سال لەممۇ پېش و قىزەمەنلىكىن بەرگانىكەردنە بە مەرۇقەمۇ.

كتىبى يازدەھەم

۱۱- جىتوسایىدى باوكان، چاپى يەكمەم، چاپخانە دارا، ۲۰۱۶ تۆيىزىنەمەكى تىورى پەراكتىكىي و مىزۇوبىي و بەرۋاردىكارىي و سۆسىيۇلوجى يە بە قەبارە/ ۱۶ سم × ۲۲,۵ سم لە(۳۶۸) لەپەرە پېكەتاتووه ژمارەي سپاردن: (۲۰۰۵) لە بەریوەبەرایەتى كىشتى كەنچەكەن سالى (۲۰۱۶) دراوەتى ئەم تۆيىزىنەمەكە لە دوو قۇناغى جىاوازدا ئەنجامداۋا، تۆيىزىنەمەكى يەكمەميان لە سالى ۲۰۰۷ دەستىپېكەر و لە چوارچىوهى كىتىبىكدا بە ناونىشانى (بارۇقى لە ناوبىردى بارزانىيەكەن) لە سالى ۲۰۱۰ چاپكرا، دووەمەيىان ھەمان كىتىبە بەلام بە گۇرانىكارى زۇر و بە ئەنجامداۋەنەمەكە دووبارە راپرسى و تۆيىزىنەمەكە لە سەر ھەمان نەمۇنەئى تۆيىزىنەمەكە دوای (۸) سال و اانا سالى ۲۰۱۵ لە ھەردوو لايمەنەكە (تىورى و مەيدانى) گۇرانىكارى بەسەردا هاتووه، لە لايمەنە تىورى بەش و بابەتى تر زىاتر كراون و لايمەنە مەيدانەكەمەش

بهر اور دکاریه‌کی تمواو له هممومو خشته‌کاندا کراوه و داتا و ئاماری جیاواز له تویژینمه‌وهی پیشتو بدهسته‌اتوون.

له بهشیکی پیشمه‌کی ئەم کتیبه‌دا هاتووه:

سەر مرای دەیان سال ئاواره‌بوون، راگو استن، وېرانکردنی دىھانه‌کان، سوتاندنی ژینگە، بەمینکردن و جىتوسايدىكىردنى دەقەرى بارزان و بارزانىيەكان له لايەن حۆكمەتە يەك له دوا يەكمەكانى عىراق، له سالى ١٩٨٣ درنەدى شۇقىنىيەتى رژىيەمى بەعس گەيشتە چەپقۇپە و تاوانى له ناوبىردەنی (٨٠٠٠) هەشت ھەزار نېرىنەي سەروى (٧) حەوت سالى بارزانىيەكان ئەنجامدرا، ئەم تاوانە جىگە لەھەدى ھىزى بەرھەمھەنەرى مەۋىبى بارزانىيەكانى لە ناوبىرد، دەیان ھەزار ژن و مندالى لە نۆردووگا زۇرمەلىيەكاندا بىن ھاوسەر بى باوک بى كور و بى برا ھېشىتمەه.

كتىي دۇوازدەھەم

١٢ - لەشەھیدانى رېگاي نىشتمانەوه ١٨ پىشەرگەي قارەمان، چاپى يەكمەم، چاپخانەي سەنگەر، ٢٠١٧

تویژینمه‌هەکى تىۋىرى و مەيدانى يە

بە قەبارەي/ وزارى - ١٦,٥ سم × ٢٢ سم لە (٢٥٢) لايەرە پېتكەھاتووه.

ژمارەي سپاردن: (١٥٥) لە بەرئۇھەرایتى گشتى كتىيەخانەكان سالى ٢٠١٧ ئى دراوهتى. ئەم كتىيە باس له خەبات و تىكۈشان و قارەمانىيەتى ١٨ پىشەرگەي شەھىد دەكات، كە دواي ھاتنى تىرۇرستانى داعش بۇ سەر خاك و سۇرەمانى كوردىستان ئەم پىشەرگانه سنگى خۇيانى كرده قەلغان تا دوا دلۇپى خۇين مەرداھە دىز بە دۆزمن جەنگان.

دوا سات و دوا دىدار و دوا دىقسە و دوا پىصەندى و دوا خواردن و خوان و دوا جار و دوا ھەوال و دوا يادگارى ئامانجى سەرەكى ئەم كتىيەن.

ئەم كتىيەش وەك كتىيەكانى تر تەنبا بەرھەمەكەن نۇوسىن نەبۇو بۇ خۇينەران بەلکو بەرھەمەتىكى ترى يادگارىهەكانى شەھیدان بۇون كە له دوو موزەخانەدا جىڭىرگەران و نمايشىكراوان بۇ ئەھەدى نەھەدى نوى ئاشنائى خەبات و قارەمانىيەتى و قوربانىدانى پىشەرگەمکان بىت. كەل و پەلمەكان بەشىكىيان له موزەخانەي (لە شەھیدانى رېگاي نىشتمانەوه) لە بەرئۇھەرایتى كاروبارى شەھیدان و ئەنفالكراوانى بارزان دانراون و بەرپەر دەۋامى ھاولاتىيان سەردانى ئەم مۆزەخانەي دەكەن، بەشىكى ترىيان پېشىمەش بە موزەخانەي تايىيەتى كتىب كراون بەناوى (مۆزەخانەي مالھوم)، كە له مالھەمدا لە كتىيەكانى تايىيەتى كتىب كراون بەناوى (مۆزەخانەي مالھوم)، كە له مالھەمدا لە كوردىستانيان ھەمە، بەھەر دەۋامى قوتايىيان و تویژەرمان و ئازىزان سودى لى دەبىن.

له بەشىكى پىشەكى ئەم كتىيەدا هاتووه:

لەم تویژینمه‌ماندا ھەولماند اووه تویژینمه‌وه لەسەر جوانى و پاکى و راستگۇبى و مىھەربانى و قارەمانىيەتى پىشەرگە شەھیدەكان بەكەن.

کومه‌لیک پیشمرگه‌ی خباتگیر له خانه‌ادمه‌یه کی خباتگیر که مهیل و ریزایی کوردا بهتی و خوشبویستی نیشتمان و پیشمرگایه‌تی و هکو میراتیک بیان ماوته‌وه (کور له باوک و کور له باوک)، چهکی پیشمرگایه‌تی و شمره‌فیان هملگرتووه داوای نازادی و سهربه‌خوبی کورد و کوردستانیان کردوه و سنوره‌کانیان پار استوه.

ئەمانه ۱۸ هەزدە پالموان بەلام سەدان هەزار پالموانی ترى لەم جزرە ھەن و پیویسته ھەموومان ھەول بدمىن لاینه ون و شاراوه‌کان و خبات و تیکوشان و بەرخوانی ئەم شەھیده پیشمرگانه بخینه روو ئەوانەی بە شاهیدی ھەموو دونيا رولی بوئر و نەبردیان له کوتایه‌نائى مەترسى داعش بىنى و له جيانتى ھەموو دونيا ئەفسانەی چەتكانى داعشیان تىكشاند و بە خۆتى شەھیدان توماریک له سەروهرى بەدسته‌تىزرا.

كتىپى سىزدەھم

۱۳- جىنۇسايدى دويىنى و ئەمروق، چاپى يەكمەم، چاپخانەی سەنگەمر، ۲۰۱۸

تۈزىنەمەکى تىۋىرى و مىزۇوېي و بەراوردىكارىيە

بە قەبارى/ وزارى - ۱۶,۵ سم × ۲۲ سم

لەم توپىزىنەمەدا تىشكى خراوەتە سەر شالاوه‌کانى راگواستن و ئاوارەبۇون و لەناوبردن و كومەلگۈزى و جىنۇسايد و ئەنفالى كورد و كوردستانيان.

جىنۇسايدى دېرسم و جىنۇسايدى فەيلەکان و جىنۇسايدى بارزانىمەکان و كىميابارانى ھەلبەجە و ئەنفالى كورد و كوردستان بە بەراورد له گەل دوا جىنۇسايدى شىڭال و دەرورى و ئىزىديمەکان بەنمۇونە، بەشى يەكمى ئەم توپىزىنەوه بەم بەراوردىكارىيە دەست پىتەكەت، بەشى دووهمى ئەم توپىزىنەوه تەرخانکاراوه بىر ئەنفالكىرىنى ئىزىديمەکان دواى لېپەردنى گىشتى لە سالى ۱۹۸۸ لە سەردىمى حکومەتى عىراق و پۇلسى جىنۇسايد و پەزىمى بەعس و دارودەستەكەمى.

لە بەشىكى پىشەمکى ئەم كىتىپىدا ھاتۇوه:

دوينى سەدان هەزار مروقى بىن گوناح بۇونە قوربانى سىاسەتە چەتكانى حکومەتە يەك لە دوا يەكمەكانى ناوجەكە. ئەمروقش سەدان هەزار ھاولاتى سقىل بۇونە قوربانى دەستى تىرۇرستان.

دوينى سەدهى بىستەم بۇو له باکور و له باشۇور و له رۆزھەلات و له رۆز ئاوا، حکومەت و حزب و دەسەلاتدارانى ئەوكات مروقى كوردىان ئەشكەنجمداو راگواست و ئەنفال و جىنۇسايدىكەر، خاك و زەھى و مآل و گوند و شار و شاروچەكمەكانى كوردستانيان لە نىبىرد و سوتاندو وېرانكىردى، مروقەكانیان كىرده دەستكىمەت وەك كۈلە كېرىن و فرۇشتنىان پېتەمەكەر، ئەمروقش سەدهى بىست و يەكمەم مروقى كورد و خاكى كوردستان و گەل و ھاونىشتمانيان لە سەر خاك و مآل و گوند و شار و زىدى خۆيان دەرىدەركران و ئاوارەكەران و رەمەكەران و بەكمەل زىندىبەچالكەران و زىندانىكەران و ئەشكەنجمەران، كېرىن و فرۇشتن بەمال و مولڭ و مروف و جوانىمەكانى مروقەمەوه كرا، بەها بەرز و

پیروزهکان، ئاين و پهرستگاكان، مزگھوت و كلايسakan، گوري پىغەمبەران و گورستانەكان تەقىرەنەوە و خايەركاران له سەر دەستى دەولەتى ئىسلامى لە عىراق و شام (داعش).

کتبی چواردهم

- ۴- ترازی دیای چیای شنگال، چاپی یه کم، چاپخانه‌ی سمنگر، ۲۰۱۸
تویزینو میکی تیوری و میزووبی و دیکومینتاریه
به قبایه‌ی وزاری - ۱۶,۵ سم × ۲۲ سم

ناوەرکۆی ئەم کتىيە مەينەت و ئازار و ترازييدا و دەردەسەرى و كۆلەمەرگى خەلکى شىنگال و دەوروبەرى لەخۇ دەگرىت كە لە ٣ / ٨ / ٢٠١٤ دواي ھاتنى چەكدارانى تىرۈرستى داعش بۇ سەر شىنگال و دەوروبەرى روویدا، رىزگاربوان لە زارى خويانەو جىزىە كەمانيان گىز او ھەتمەه.

لہ پہنچ کے، بنسھے کے، ؎ہم کتبیہدا ہاتھوں ۵:

نهاده نیشتمانی یه کمی ناینی تیزیدیه کانه و دوا پهناگه هی نهانیشه، چیا یکه له سه رووی
تووانی باسکردنی مرز قوه دیه، شوینتیکی زور پیروزه لای تیزیدیه کان، همه شه کوردانی
تیزیدی و مک پهناگه هیک بق در بازار بیون له دوز منان روو لم چیا یه دمکن نهمجارتیان بق
رزگار بیون له چنگی تیرورستانی دولتی ئیسلامی له عیراق و شام (داعش) روویان کرده
نهاده چیا، نهوش چیا شنگاله و ٤٦٤ ۱۰۰ امتر بیز و ۱۰۰ اکلین متریش بانه.

به پیش باوری خلکی ناچه کهش دوای توفان کمشتیمه کمی نوح لمو چیایه گیر ساو همه و
زیان دهسته نیکر دو همه.^۵

له دامینی چیزکهدا چهندین ناوچه و گوندی ئاومدان هەلکەمتوو، كە دیار ترینیان شارۆچکەمی شىنگالە كە له رۆي ئىدار بىبە ناوەندى قىزى اى شىنگالە.

به لام دوای ۳ی ثابی ۲۰۱۴ بwoo به زهويه‌کي چول و به چوار دهوريدا تهرمي کوژراومکان بلاو بونهوه به رينگا كونه‌كانيدا سهدان نوتوميني له کارکه‌تووی خملکي شنگال به حتماون.

تیروستان ریگهایان به خویاندا گملنیک کوتایی پی بهین که هزاران ساله له نیشتمانی
نهکم، خویدا نیشه حته.

کتبی، یازدهم

- ۱۵ - له چیای مرگموه بو پردى ژیان، چاپی یمکهم، چاپخانه‌ی سنهنگمر، ۲۰۱۸
تویزینه‌یمه‌کی تیوری و میزووبی و دیکو-میتناریبه
به قمهاره‌ی وزاری - ۱۶,۵ سم × ۲۲ سم

ناواروکی ئەم كتىيە كىرائىوهى ئەو رووداوانىيە كە بىسمر ئاوارەكان هاتووه و بىنپۇيانە و تىزىدىيەكان بەنمۇونە وەرگىراون، دواي ئەمە لە ٢٠١٤ / ٨ / ٣ شىڭال و دەمۇر و بەرى لە لايەن تىۋىرەستانى داشىمە داگىرىكرا. دەستگىر كەن و رفاندن و بەكۆملەكۈشتى بەشىك

له خملکهکه و ئاوارهبوونى بەشىكى تر و خۆگەياندىيان به چياو و دواتر رزگاربۇون بۆ^٥
ناوچە ئارامەكانى هەريمى كوردىستان.
لە بەشىك، بىشىك، ئەم كىتىبىدا ھاتە و ھە:

نهوان له چیای مهرگمهوه دههاتن، چیایهک بتو هر ئاوارهیهک سەدان داستانی پىر لە مەینەتى و ئازار له خۇ دەگرىت، ئەوان بەرمۇ پىرىدى زيان دەهاتن، تا نەدەگەميشتنە سەر ئەم پىردى تىرس و دلەراوکىي چەكدارانىيان ھەر لە دل دا بۇو، بە گەميشتىيان بەم پىر دەئىز ئارام و ئاسوده دەبۈونەوە و پشۇويان دەدا، بەلام سەدان بېرمەھىر و چىرۇكى پىر لە ترازىدىييان لە مەيىشىكدا بەجىمابۇن، ئەوان ھەزار دىيمەنى جەرگ ھەۋىتىيان لەلابۇو، ھەر شىتىك كە بە ھۆز و خېلىي مەرقۇدا نايە، بەسەر ئەم ھاوا لەتىيە كورداندا ھاتۇرە.

کتابی شازده هم

۱۶- (ن) نوون، چاپی یهکم، چاپخانه‌ی سنهنگر، ۲۰۱۸
تویزینه‌یهکی تیوری و میزووبی و دیکومینتاریه
به قمباره‌ی وزاری - ۱۶,۵ سم $\times$ ۲۲ سم

له بهشیکی پیشکی نهم کتیبه‌دا هاتووه: کریستیانه‌کانی روزه‌هلاس کران به فیدای بهز جومندیه‌کانی دولته زلهیز مکان. بهداخموه، لمسر خاکی خوی، له لایهن ریکخراوه تیتر قرسته‌کانی ئیسلامی رادیکال، و مکو داعش، ئەملوسره و ئەلقاعده خەلک به دىلى ئەمگىن، بە زور ئائين و باورىمەکانيان ئەمگۇرن يان بە جەزىيە و باجىكى گەورە تالاندەكرىن. ئەم جوگرافىيابىه له کریستیانه‌کان چۆل دەكريت، ئىستا نهم خاکە لمسر لاشەي نەھەمانى خوی دەمگرى. روزه‌للاتى ناومراست له قۇوا لايى دلى خوييە دەكولى، ئەمگرى و ھواردەمکا. الىبەرمېبر ئۇ وەحشىيەت و درنەمەيە كە له عىراقدا دەگۈزەرى... تىكراي مەرقۇيەتى لالا. له روزه‌للاتى ناومراست خويىنى مەرۆق؛ له ئا، له نەوت ھەزانىنتره. ریکخراوى تیتر قرستى داعش له نەيەنۋا "موسى" بە ئىسىقانى مەۋھەكان خوين دەخواتمۇ.

له موسّل، مفترق پژوهیت‌گانی کریستینه‌کانی کاتولیک، کهنسیه و پرستگانی کلدانیه ناسوری و
ئئرمەنیه‌کان دەسۋوپتىزىن. ئەم مەرقۇانى کە دەشكۈزۈن، تەنھا يەك گوناھىان ھەمە
ئەمپۇش كەستىيانىبۇونىانە ئەم گەل و ئەم مەرقۇانە، لە مىزموھ وەكو قوربانى ھەللىزىرداون.
لە سالى ۱۹۱۵، ئەمەرىكا و ئەمۇروپا، ئەمەرۆپىش لە بەرامبەر ئەم كۆكۈزى و بىنېرىدىن
كەم و لآلە.

چهنهکانی داعش، نئیستاش بھریکای میدیاکانه موسل دمکا: یان بین به موسوامان یان تمرکی جنگاک شوینهکانتان بکمن. بو ئمو گەسانەی کە تمرکی موسل ناکمن فەتوای سەربرینیان بو دەركراوه. دواي ئەم فەتواو فەرمانە قىزىمەنە، ئاسورى- سريانى- كەدانىهەكان خاك و جىڭاگى خويان بەجىيەيشت. له دوا خالى كۆنترۇل پېشيان لىنگىرا و ھەممۇ پېداويسى ئىزىان و زىزى و دراو "پاره" و جلوبەرگ و كەرسەتە به مگارابەھاكانيان غەنميمەكران و ئىنجا ئازادىيان كردن كە تۈچ بکمن. مەسيحىكەكانى موسل ھەممۇو رائىمەن. لەبر ئەم و مەحشىئەنگەرىيەي کە له بەرامبەريان دەكرى. بولومەھەكان

هیزیان لبهر نهماهه، نرخ و بها پیروزیه‌کانی مرؤفایه‌تی له نزمترین ئاستدایه. مرؤفایه‌تی ژیرپی دهنرى و هەتك دەكرى و دونيائى مرؤفایه‌تى بىدەنگە لىنى

كتېيى حەقدەم

۱۷ - ئالاي كوماري كورستان، چاپى يەكمەم، چاپخانەي سەنگەمر، ۲۰۱۸ تۈزۈنۈھەكى تىورى و پراكتىكى و مىزۇوېي و بەراوردىكارى و سۆسييولوجىيە بە قەبارەي/ وزارى - ۱۶,۵ سم × ۲۲ سم

جىزىنى ئالاي موقعەسى كورستان له زار و نووسىنەكاني فيداكارانى ئەوساي كوماري كورستان له مەبابادوه زور باو بوبە، مەراسيم و رۆزى سەربەخۇبى و ھەلکردنى ئالاي كوماري كورستانيان بە جەزىنىكى نەتموھىي توماركردووه. ئىمەش بە گرنگمان زانى تۈزۈنۈھەكى تىرۇتسەلى تايىمت بە ئالاي حکومەتى مىللەي كورستان (كوماري مەباباد) ئەنجامدەين و مەراسيمى ئالا و جەزىنى سەربەخۇبى و چەند مەراسيم و كور و كوبۇنەوهى تر بخەينە روو له لايەنى تىورى ئەم تۈزۈنۈھەيدا. له سەرتادا چەند مەراسيمىك دەخەينە روو كە بە ئاھەنگ و جەزىنى نەتموھىي بەرىكراون، ئەم جىزىنانە له گۇفارى كورستان و رۇزىنامەي كورستان و چەند گۇفار و رۇزىنامە تر بلاڭكراونەتمەو بىمەش وەك خۆى بە هەمان نوسىن و زمان و رېتىسى ئەمكەت سوودمان لى بىنۇوه و بلاومانكى دوونەتمەو. له لايەنى مەيدانى ئەم تۈزۈنۈھەشدا ھەولمانداوه چەند نموونەمەك لەو كەسانەي بەشداربۇونە لەم مەراسيمانە وەركىرىن و ھەست و سۆز و بېر و بۆچۈنيان بخەينە روو بەرامبىر بە ئالاي كوماري كورستان. هەر چەند ئەمانە ژمارەشىyan كەمە بەلام له هەمان كاتدا گەنجىنەكى گەورەي زانست و زانىارىن. خەبات و خۇراغىرى و قارمانىيەتى پىر سەرەتلىكىن توماركردووه، له زارى ئۇماڭەن چەندىن زانىارىمان دەستكەنلىق.

كتېيى ھەزىدەم

۱۸ - فرمىسک و نازارى رەنگەكان، چاپى يەكمەم، چاپخانەي سەنگەمر، ۲۰۱۸ تۈزۈنۈھەكى سۆسييولوجىي و ھونھرى و نەتموھىيە بە قەبارەي/ وزارى - ۱۶,۵ سم × ۲۲ سم

مەبەستمان ئەمە نىيە لەسەر مىزۇوی ھونھرى كوردى و مىتۇدەكانى كارى ھونھرى شىۋەكارى و پەيكەرتاشى و كارىگەرەكەنەي بەسەر ھونھەوە بنووسىن. بەلکو ئەمانھۇ ئەست و سۆزى شىۋەكاران و پەيكەرتاشان له هەر چوار پارچەي دابەشكەراوى كورستان و كورستانيانى ھەندەران بخەينە روو، تىكەلاؤبۇونى فرمىسک و نازارى شىۋەكاران بە رەنگ و فلچەكانىانەوە، ئەنفال و جىتوسايد و كىمياباران و تاوانە دىز بە مرؤفایتىيەكانى تر له دىدو دىدگاى ھونھەندانى شىۋەكارەوە بىبىنەن و بىناسىن.

کتیبی نوزدهم

۱۹ - قرار محکمة الابادة الجماعية للبارزانيين، وثيقة قانونية.
 چاپی یهکم، چاپخانه سنه‌گمر، ۲۰۱۸
 تویزینه‌مهیه‌کی دیکومینتاریه
 به قمهارهی وزاری - ۱۶,۵ سم × ۲۲ سم
 ئەم کتیبە تایبەتە بە بريارى دادگای بالاى توانەکانى عىراق سەبارەت بە كەمیسى بارزانیه
 جینۋسايدىكراوەكان. بە زمانى عربى نۇوسراوە.

کتیبی بیستەم

۲۰ - جینۋسايدى ئىزىدېيەكان لە سەددەت و يەكمەدا، چاپی یهکم، چاپخانه سنه‌گمر،
 ۲۰۱۸

تویزینه‌مهیه‌کی ئامارى و دیکومینتارى
 به قمهارهی وزاری - ۱۶,۵ سم × ۲۲ سم
 لەم کتیبەدا ئامارەت زۆرىيەتىنەن زۆرىي رەقىندر اوان و بىسەر و شوينىڭر اوان و ئەوانەتىنەن
 مامەتلىكى كەرىن و فرۇشتىيان پېوەكراوه و وەك دىل و سەبايە و ئاومەكان لە خۇ دەگىرتىت،
 ھەروەھا نازار و نەمامەتى ئىزىدېيەكان لە سەددەت و يەكمەدا بە تایبەتى دواى ھاتنى
 تىرورستانى داعش و داگىركەننى شىنگال و دەوروبەرى. چەندىن چىروكى پەلەتەراثىدیلەو
 ئەم فەرمان و جینۋسايدانەتى بەدرىزىيەتى مىزۇو بەسەر ئىزىدېيەكاندا ھاتۇون...

کتیبی بیست و يەك

۲۱ - لەزارى ئەوانەتە كوردىستان و پىشىمەرگە و ئىزىدى، چاپی یهکم، چاپخانه سنه‌گمر،
 ۲۰۱۸

تویزینه‌مهیه‌کی دیکومینتارى
 به قمهارهی وزاری - ۱۶,۵ سم × ۲۲ سم

چاوى ھەممۇ جىهان لە كوردىستان و پىشىمەرگە و شىنگال و دەورۇي و بەرى و ئىزىدېيەكان
 بۇو، ھەر زوو جىهان ھاتە دەنگ سەرۋىكى ولايەتە يەكگەر تۈۋەكانى ئەمەرىكا ئەوكات
 (بارك ئوباما) و نەنتەمە يەكگەر تۈۋەكان و پاپاى ۋاتىكان و دەولەتە زەلەتىزەكان و تەماۋى
 راگەيانىنەكانى جىهان چاۋىيان لە ھاولاتىيانى سقىل و پىشىمەرگەبۇو، راپورت و بەياننامە
 و تارى رۇژنامەوانى و مانشىتى رۇژنامە و گۇفارەكان پېراو پېر بۇون لە باس و تاوان و
 درەندىھىي داعش بەرامبەر بە كوردىستان بە گىشتى. جینۋسايدى شىنگال و دەوروبەرى و
 كوردانى ئىزىدى، قارەمانىيەتى پىشىمەرگە كە لە جىاتى ھەممۇ جىهان دەز بە تىرورستانى
 داعش شەرى دەكىد. بويە بەگەرنم زانى ھەممۇ ئەم بابەت و تارانەتى بلاودەكىرىنەوە، لە
 دوو توى ئەم كتىبىدا وەك خويان بىلاو بەكىنەمۇ بۇ ئەمەت لە داھاتۇو سوودى لى بېيىرى...

بابته‌کان و رووداوه‌کانی ناو ئەم پەرتووکە باس لە تەممۇزى ۲۰۱۴ تا نۇرۇزى ۲۰۱۵ دەكەن.

كتىيى بىست و دوو

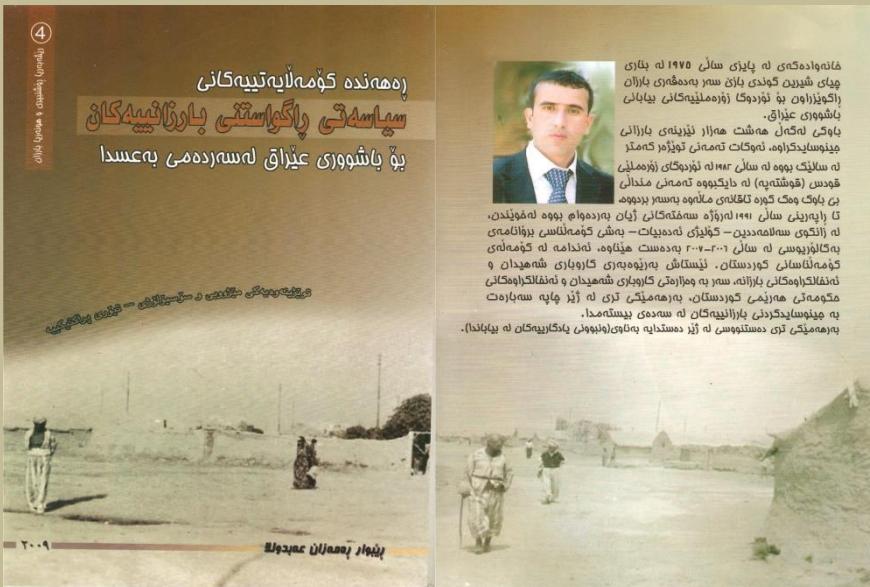
۲۲- گەرانھوھ لە گۆرى بە كۆملەھوھ، چاپى يەكمەم، چاپخانەسى سەنگەر، ۲۰۱۸ تۈزۈنۈمىھىكى دىكۈمىتىراپىيە
بە قەبارى/ وزارى - ۱۶,۵ سم × ۲۲ سم

(خەلەف خودىدا، ئىلىاس سالح، خدر حەسەن، سەفوان عەباس، سەعد موراد، موحىسىن ئەلىاس، زىياد ئىسماعىل، فەواز سەفوان، مەھدى مسەور، ئىزدىن ئەمەن، عەلى عەباس، نافز ھادى، سامح بسى، نەواف موراد، خالد موراد، ادرىس بشار، عيدۇ خدر، عەباس خدر سەلو و جەمال شقان عەممۇ...). لە بەرگ گەرانھوھ ئەوان لە بەرچاۋى خەلەك و خوداوه خرانە بەر دەستىزى گوللە، بەلام دەرفەتىكى ترى ژيانيان بۇ رەخسا و رىزگاريان بۇو، تا ئىستا خوين و ھندىك لە گۆشتى لاشەكانيان لە گۆرە بە كۆملەكەندا بە جىماوه، بە بەرچاۋىان براو باوک و كەسوکاريان گۆللە بار انكران.

ئىمە تەنبا لە زارى ئەوانھوھ بە سەرەتەكانيان وەك دىكۈمىتىت لىرەدا كۆكىردوو تەھو بۇ ئەمەن بەرگەن و نەھەن ئايىنە بىزانى لە سەددەي بىست و يەكمەدا ئەھى مەرقۇق و مەروۋاھىتى بېرى لى ئەمكىردوو تەھو بەرامبەر بەم ھاۋلاتىھ كور دانە ئەنچامدار اىمەن تاواننىك كە لە ھەشتايىھەكانى سەددەي بىستەميشىدا ئەنچامدرا و چەندىن پالھانى ترى كورد وەك بەلگەمەكى رەش بۇ تاوانەكانى حۆكمەتى بە عىراقى زىندۇرمانەھو و لە گۆرى بە كۆملە گەرانھوھ، ھەر دوو تاوانەكان بەناوى ئىسلامەھو ئەنچامدرا، بەلام ئەمچارەيان بکەرى تاوانەكە داعشه و قوربانىيەكانىش كور دە ئىزىدييەكان. گەرانھوھەكان ئەونە ترسناكن زۇر ئەستمەھ هىچ مەرقۇقىك بتوانى تاكۇتايىھەكە خۇرى رابگەرت.

ئەو دىيمانانەر رىزگاربۇوان باسى دەكەن، كە چۈن رىزگاريان بۇوە لە كۆملەكۈزىيەكان، زىاتر لە دىيمەكانى تىو فيلمىكى ھۆلىيۇد دەمچىت كە پالھانەكەمە ھەر لە سەرتاي فيلمەكمە بە كەمۇيىتە دەست باندىكى كوشتن، بەلام نايىت بەرىت تاۋەككى كۆتايى فيلمەكە.

ئەمانەي خوارەوە بەرگ و ناو و ناونىشانى چەند تۈزۈنۈمىھىكى تۈزۈرن، لە چوارچىوهى كۆتىپ بلاوکراونەتەھو.

- Li sala (1982)ye li kumelgeha zoremileya (quds-qusṭepre) li dayik bûve
- Li sala (2007)ye bewarnama bekalaroyse bî bînvê civaknasîyê (Sosyoziyî) bidesteşî inayê
- her di wê salîde bîve rîverberê rîverberayeyê karubarê sehidan û enfalikiriyê barzan
- Rehendîn civakîyen siyaseten veguhastina barzaniyan bo basûrê eragê li serdemde bî swan da yêke li berhemên bî

Barova jinavbirina barzanîyan

Rêbwar remezan ebdulla

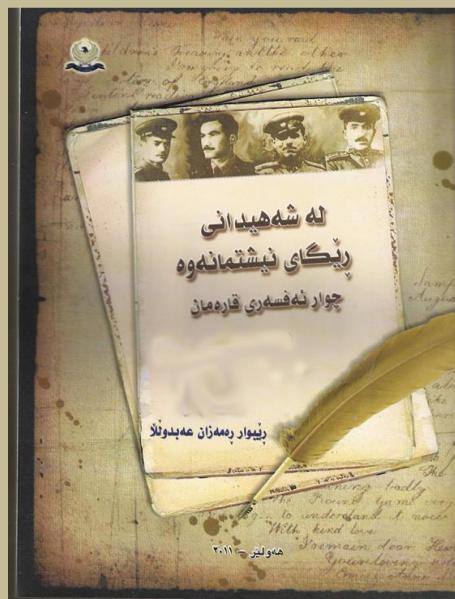
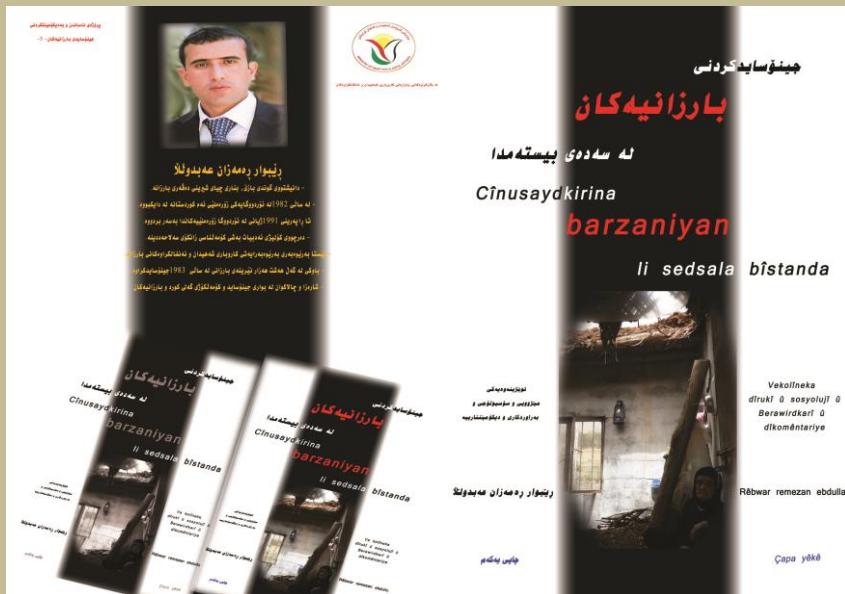

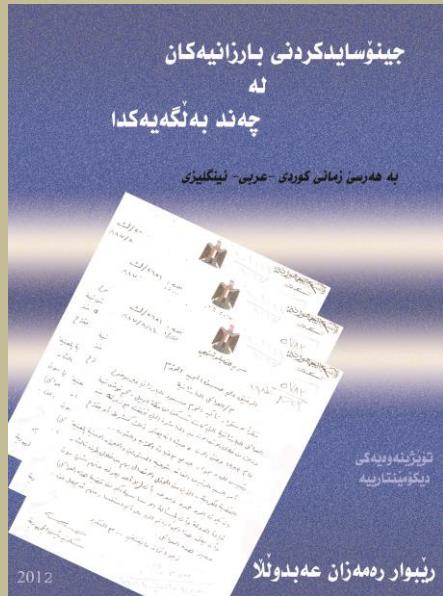
بازوچی له ناویردنی باردايمه کن

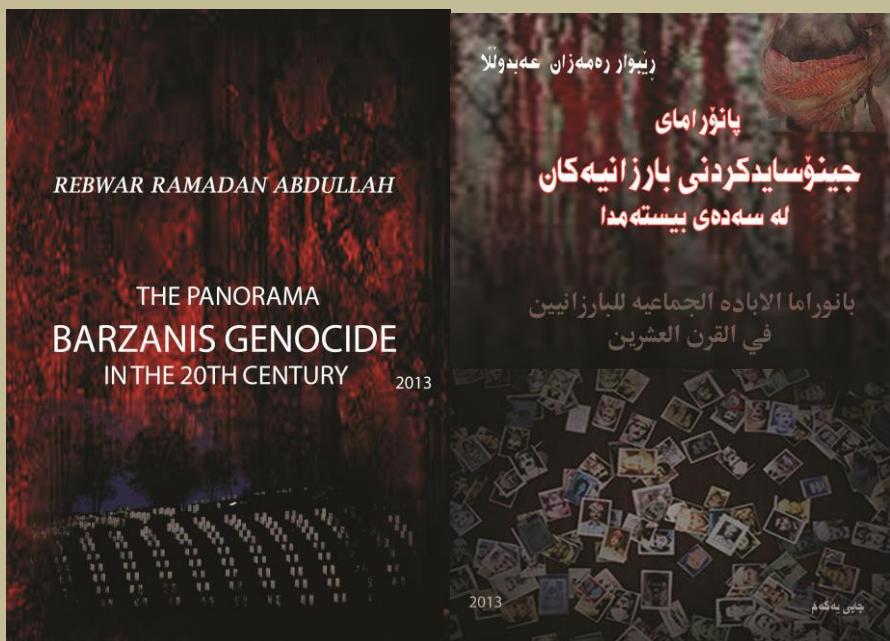
تئيزىزىنەۋەتكى، تىزىزى و باكىتكى، و مىڭۈزۈ، و سۈپىسىلەۋەتكى

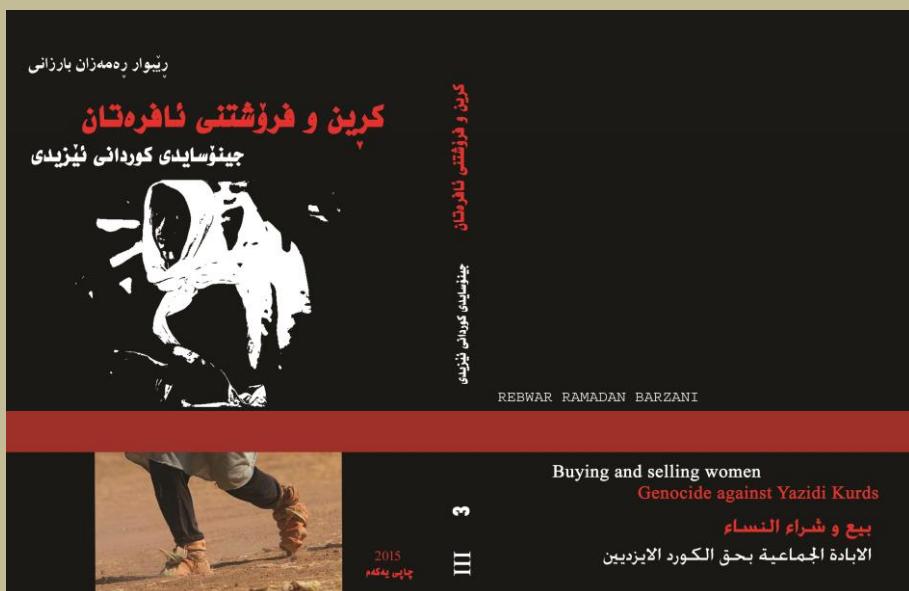
رئیس‌وار رده‌هه زان هه مدو تلا

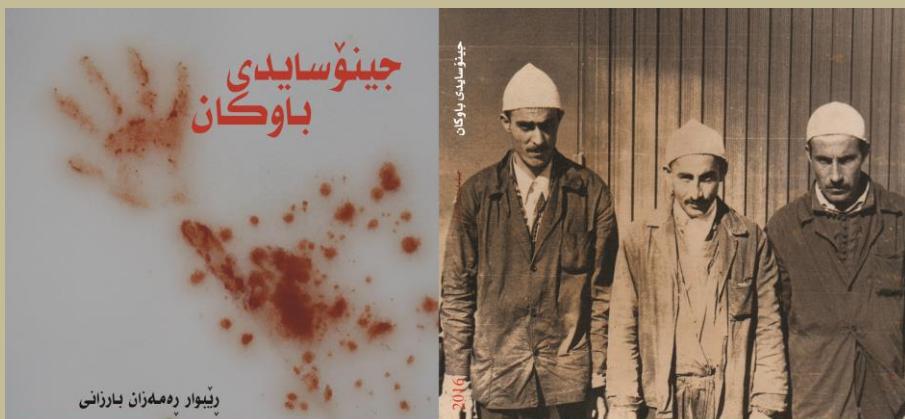

جینو سایدی باوکان

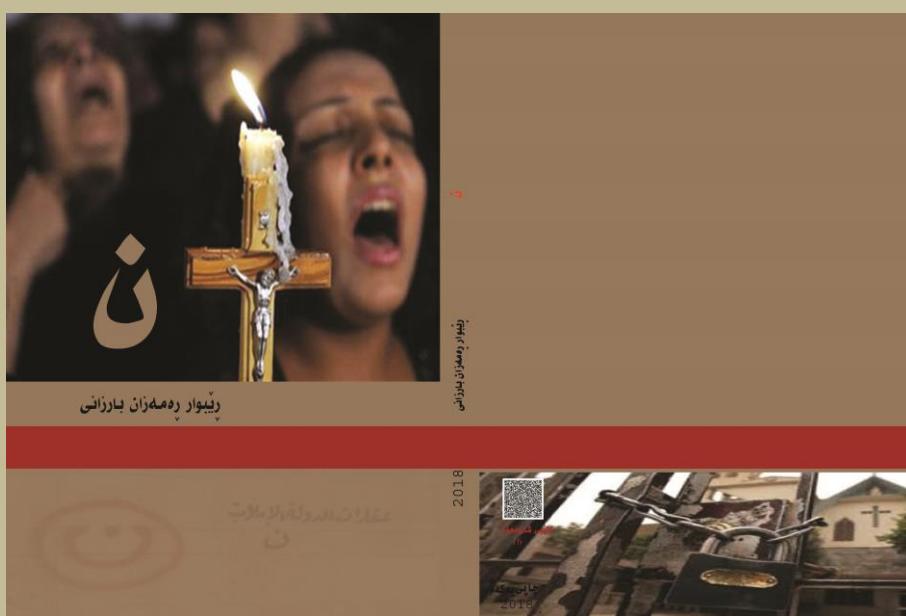

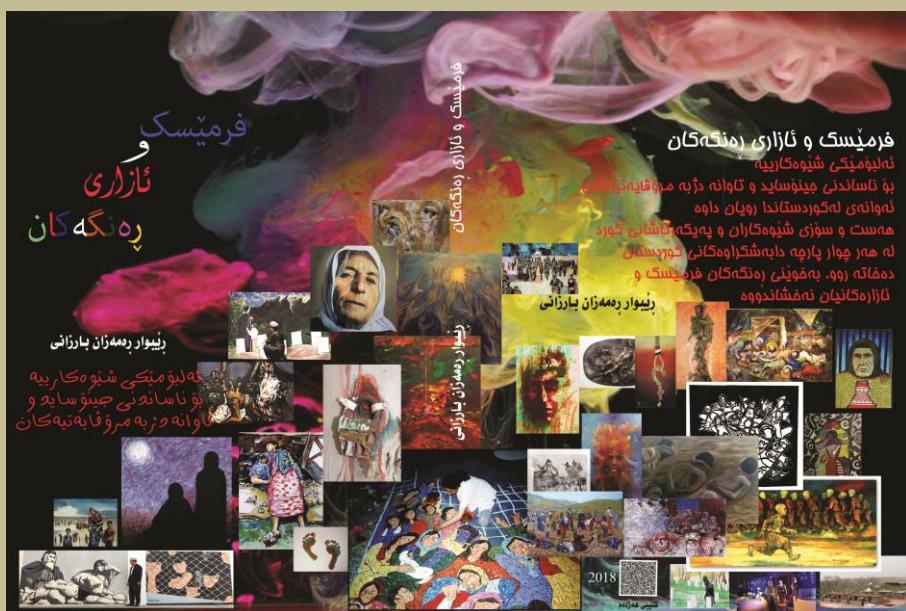
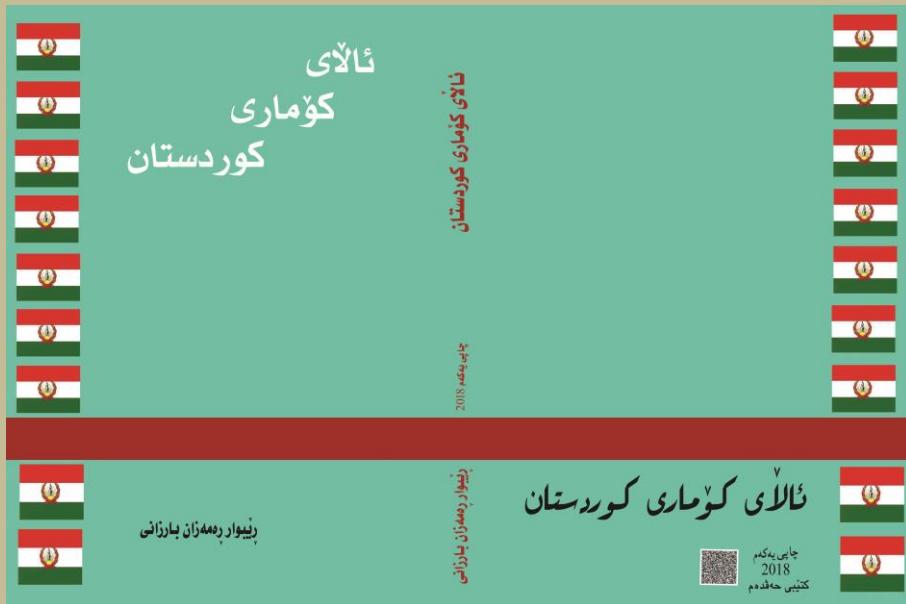
له شه هیدانی پیگای نیشتمانه وه

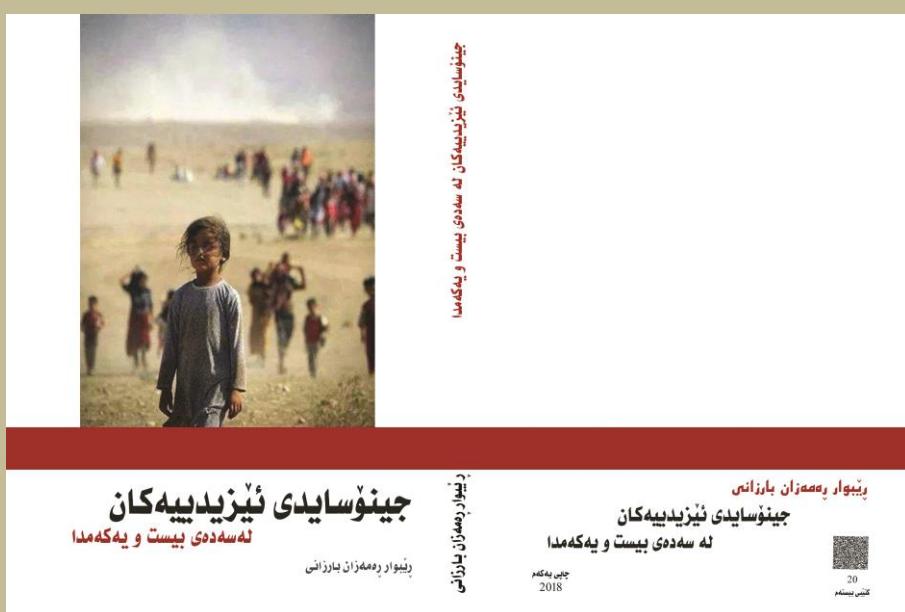
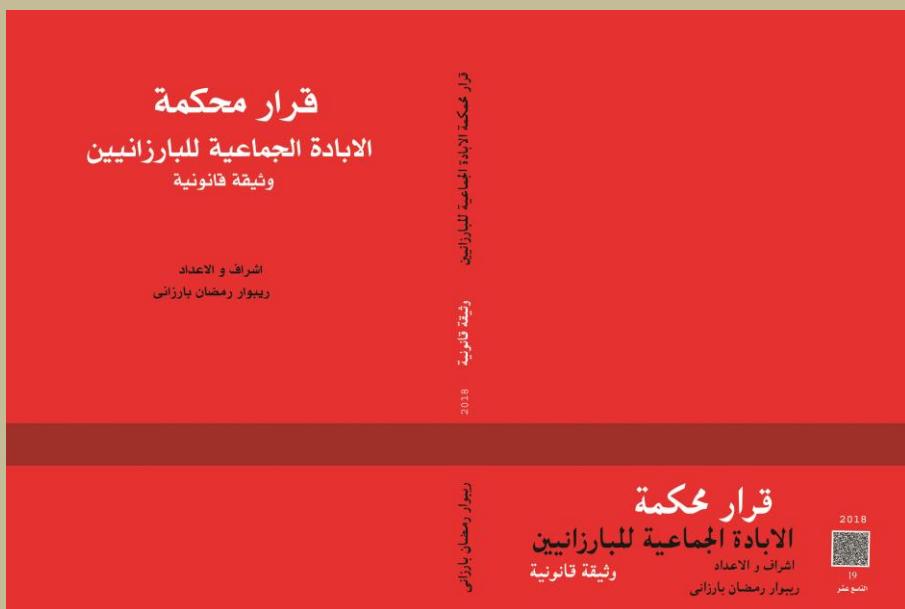
18 هه‌ژه پیشمه رگه‌ی قاره‌مان

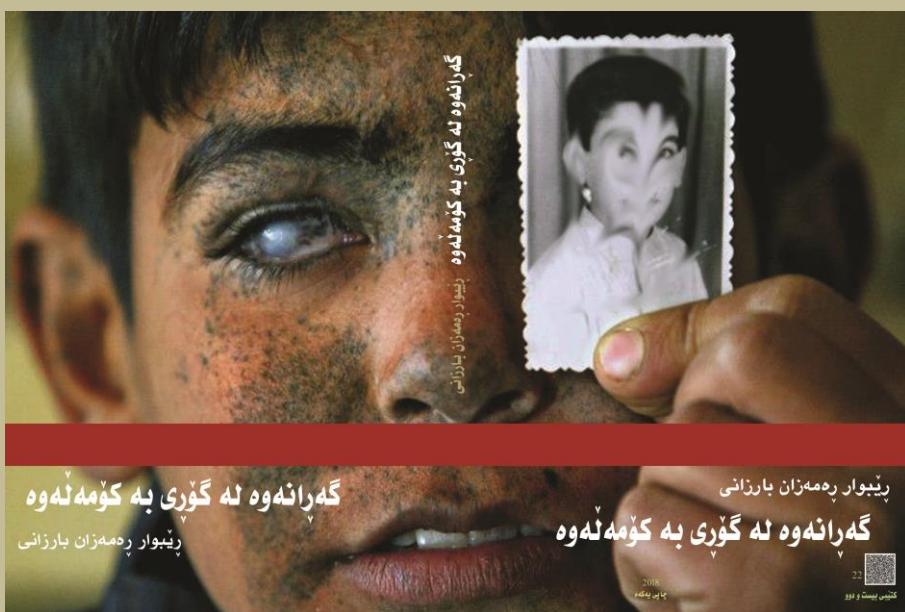
<p>نه شه هیدانی پیگای نیشتمانه وه</p> <p>18 هه‌ژه پیشمه رگه‌ی قاره‌مان</p> <p>ریسوار رده‌هان بارزانی</p> <p>چاپس یەکەم 2017</p> <p></p>	<p>نه شه هیدانی پیگای نیشتمانه وه</p> <p>18 هه‌ژه پیشمه رگه‌ی قاره‌مان</p> <p>ریسوار رده‌هان بارزانی</p> <p>چاپس یەکەم 2017</p> <p></p>	<p>نه شه هیدانی پیگای نیشتمانه وه</p> <p>18 هه‌ژه پیشمه رگه‌ی قاره‌مان</p> <p>ریسوار رده‌هان بارزانی</p> <p>چاپس یەکەم 2017</p> <p></p>
---	---	---

Dara Aram

Dara Aram A Proposal

Human Rights From Anfal to Now

In Anfal, a Toronto-based artist, Dara Aram portrays the devastation of war from his perspective as a contemporary artist. Dara seamlessly blends formal expression with political statement and embraces the importance of the aesthetic experience as a conveyor of a personal and political message, one of world peace and harmony.

Dara uses painting, photographs and text in his collages and constructions, to create dynamic works that examine the human devastation of the genocidal, Anfal campaigns in Kurdistan by the former Iraqi regime. One example of these campaigns was in 1988, in the town of Halabja, when 5000 innocent Kurds were brutally killed by chemical weapons. In this ongoing project, Aram's painting, in combination with the use of photographs, installations and sculpture, represents an integration of personal expression with a political and environmental message. There is no distance between his art and real life. It speaks to his own and the Kurdish people's experiences of war, death and torture. It also speaks to a people without acknowledged identity, and a country of their own.

Within the experience of war, reality becomes surreal. This complex dynamic is evidenced in the work of the proposed exhibition by

the artist which conveys his interpretation of his own experiences and the horrors of genocide within a global, sociopolitical perspective on war. This exhibition is also a tribute to the Jewish people, the Armenians and the peoples of Bosnia, Nagasaki, Rwanda, Darfur and Cambodia; whom have all suffered from genocide.

In addition to art installations, there will also be a panel discussion about genocide by Dr. Amir Hassanpour a Professor at the University of Toronto and a video presentation about the Anfal by Producer Brad Maaske and co producer Joano Rojbaini.

Hallabja

Halabja.

Anfal campaigns in Kurdistan by former Iraqi regime. One example of these campaigns was in 1988, in the town of Halabja, when 5000 innocent Kurds were brutally killed by chemical weapons. There is no distance between my art and real life. Within the experience of war, reality becomes surreal. This complex dynamic is evidenced in the work which conveys my interpretation of my own experience and the horrors of genocide within a global, sociopolitical perspective on war. This artwork is a tribute to the Jewish people, the Armenians, Bosnian, Hiroshima and Nagasaki, Rwanda, Darfur and Cambodia; to all those who have suffered from genocide. This is a tribute to hope and universal peace.

8000 Barzani

Sadam eliminated the entire adult male population, about 8000 of the Barzani kurds in a dessert border between Iraq and Saudi Arabia

Anfal

Anfal.90. Mixed Media 90x97 In.1

Hiding In Cave

Hiding In Cave. 2006

Mixed media on canvas 32"x36"

18 GirlsInAnfal

18 GirlsInAnfal. acrylic on canvas 32X36

HeadingToMountain

HeadingToMountain. Mixed Media on Playwood 97X97

Living InTents

Living InTents. Mixed Media on canvas 32X36

Rapring91

Rapring91. acrylix on canvas 52X58

Mourning Mixed Media on canvas 32X36

Serhad Bapir

Jiyannameya huneri ya Serhad Bapir

Serhad Bapir dî sala 1964 an da lî bakûra Kurdistanê, li bajarê Tetwanê hate dînê. Hê jî dîbistana navin beşdarê têkoşina rizgarixwaza netewi ya mîletê Kurd bû. Jî ber beşdarbûna vê têkoşina politik, dî sala 1983 yan da serê wi bî cunta Tîrka a wê demê ra kete belayê, lê geriyan.

Dî sala 1984 an da, wek penabereki politik, derbasê Yunanistanê bû. Jî bo xwendîna xweya zaninehê, jî sala 1985 a heta 1992 ya jî Enstituya Kurdiya Parisê bursê sîstand. Jî sala 1987 heta 1992 ya, beşa Nigar û Hunerên Pratik a Akademiya Hunerên Sîpehi ya Zanineha Aristotelis a Saloniki da, li atolyêni Prof. Vangelis Dimireas û Dimitris Kondos xwend. Disa jî sala 2001ê heta 2006 a, Beşa Grafikê a heman zaninehê da, li atoliya Prof. Ksenefon Sahinis da xwend. (Diploma dîduyan)

Jî sala 1995 a heta 1997 an li Navenda Kulturi ya Stavropolis a Salonikê da wek mamostê resim xebiti. Jî sala 1997 an vîr da dî dîbistana navinda dixebeite. Jî sala 1993 an vîr va endamê Komela Hunermendêni Nigarkari ya Bakûra Yunanistanê (K.H.N.B.Y.), jî sala 1994 an û pê va, endamê Yekitiya Hunerên Nigari ya Yunanistanê (Y.H.N.Y.) û jî sala 2005 an û vîr va ji endamê Yekitiya Grafikêkerên Yunan (YGY) e. Jî sala 1985 an vîr va li Salonikê dîji.

Berhemên wi, dî Galeri ya Şirketa Perwerdeyi ya Makedoni (Ş.P.M.), dî nav Civanbenda (Kolleksiyon) "TEXNİ" Şirketa Makedoni a Huneri Şaxê bajarê Kilkis, Civanbenda Enstituya Kurdi a Parisê, Civanbenda kovara Nûdemê lı Swedê, Civanbenda Sotiris Tsukalis û dî nav civanbendên hîn kesêñ din da hene.

Enfal

Enfal
2005

grafika li ser bleksiglas. 102x82 cm. □

Dê û zarok

Dê û zarok, 1989, pênum, 30x21 cm.

Dê û zarok

1999, grafika bi asit li ser metal, 17,5x12,5 cm

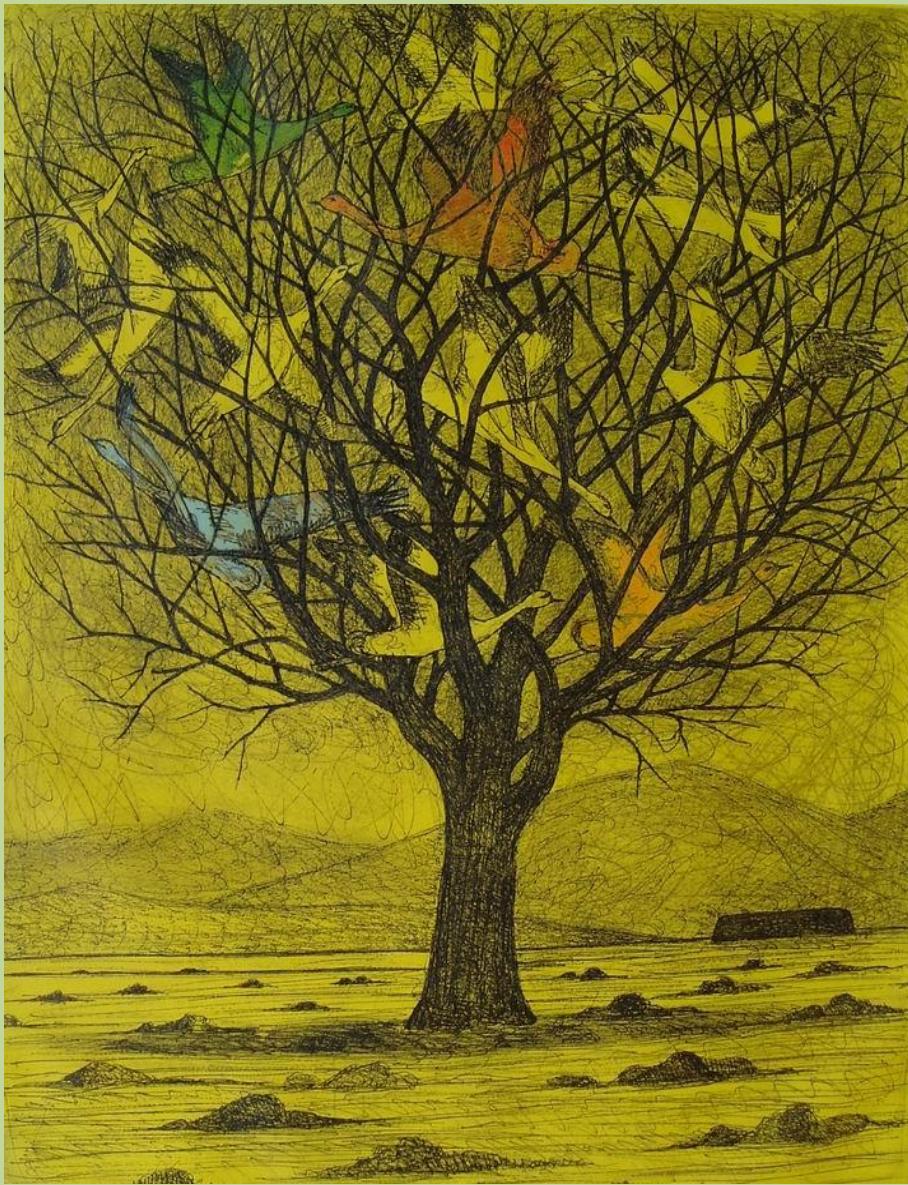
Dê û zarok

1998, grafika bi asit li ser metal, 25x16 ,5 cm

Bindesti

Bindesti, 2005, grafika li ser bleksiglas. 102x82 cm. □

Helebce

Helebce, 1990, grafika li ser linoliom, 16x20,5 cm. □

Helebce

Helebce, 1989, grafika li ser linolium, 12,5x22 cm.

Helebce

Helebce, 1990, grafika li ser linoliom ku hatiye bi reng kirin, 17x23 cm. □

Helebce

Helebce, 1991, garfiak rengin a li ser dar, 21x30,5 cm. □

Heviya ji Hezarsala nu

Heviya ji Hezarsala nu, 1999, boyaxen don u penus,
100x100cm.

Hewar

Hewar, 1989, grafika li ser linolium, 30x16,5 cm. □

Hewar

Hewar, 1990, grafika li ser dar, 24x16 cm.□

Kurdistan

Kurdistan, 1997, gafika li ser dar ku hatiye bi reng kirin,
20x22,5 cm.□

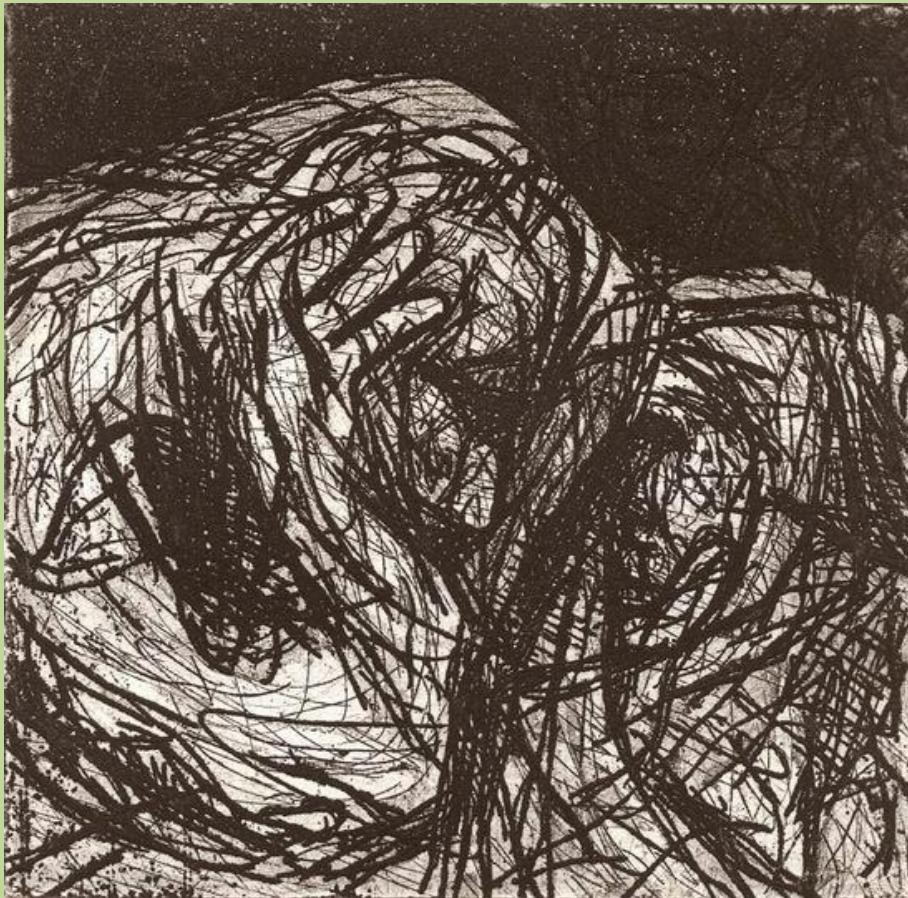
Penaber

Penaber, 1997, grafika li ser dar, 22,5x33 cm.□

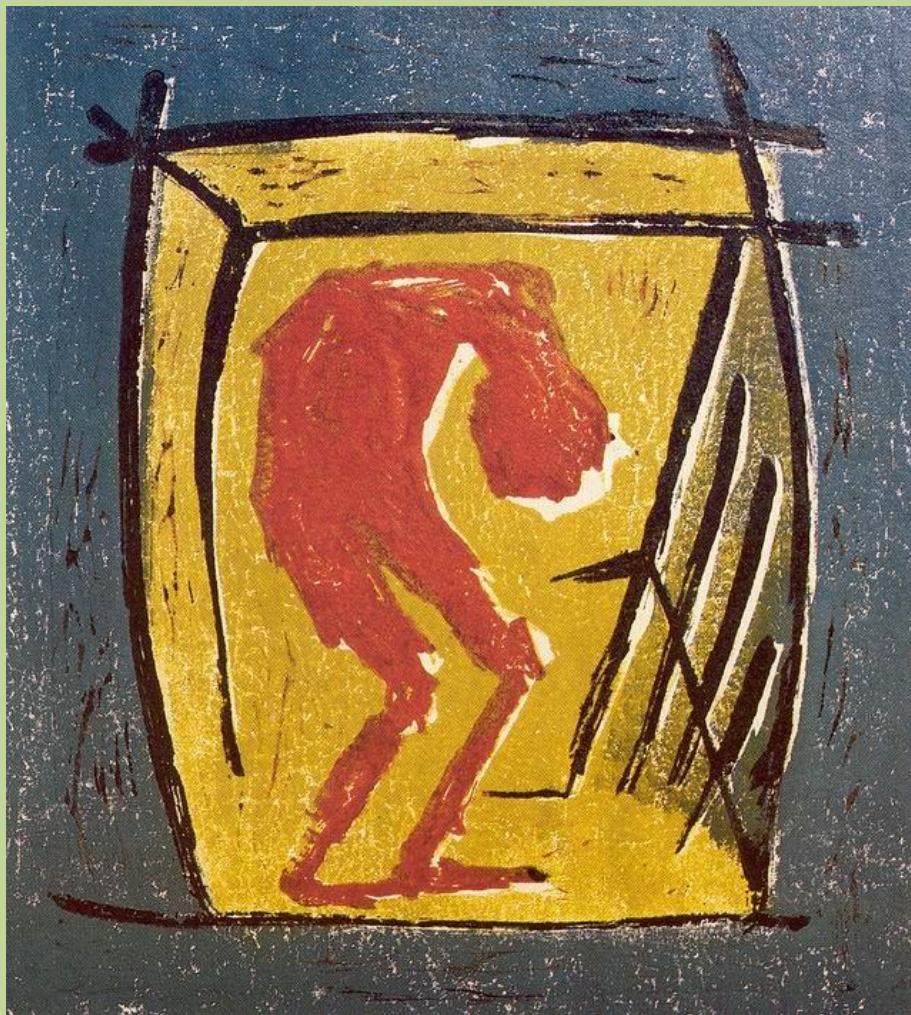
Pirsgirek

Pirsgirek, 2001, grafika bi asit, 10x10 cm. □

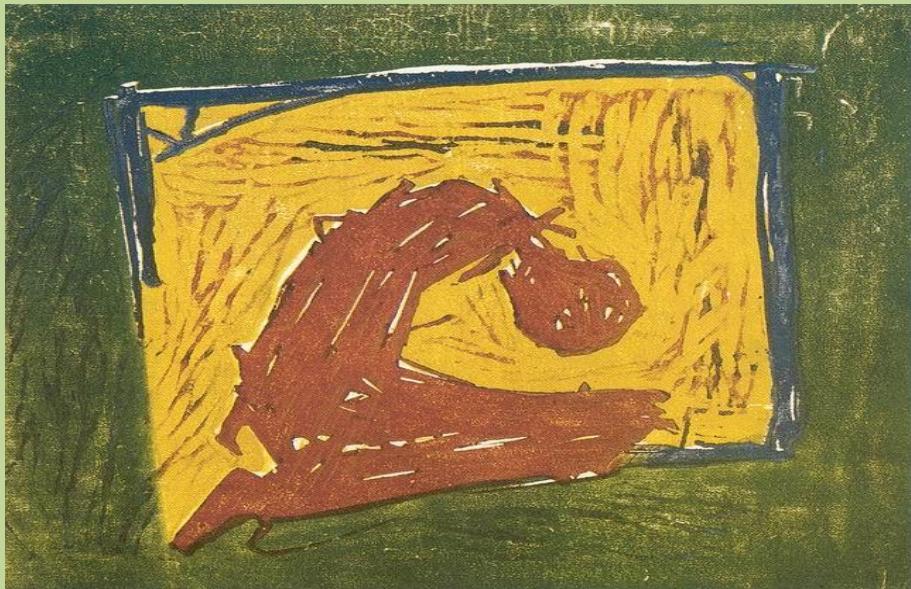
Tadeyi

Tadeyi, 1992, grafika rengin a li ser linolium, 28,5x25,5 cm.

Tadeyi

Tadeyi, 1992, grafika rengin a li ser yasenit, 26x33,5 cm.

Tadeyi 3, 1991, grafika rengin a li ser dar, 14,5x32,5 cm.

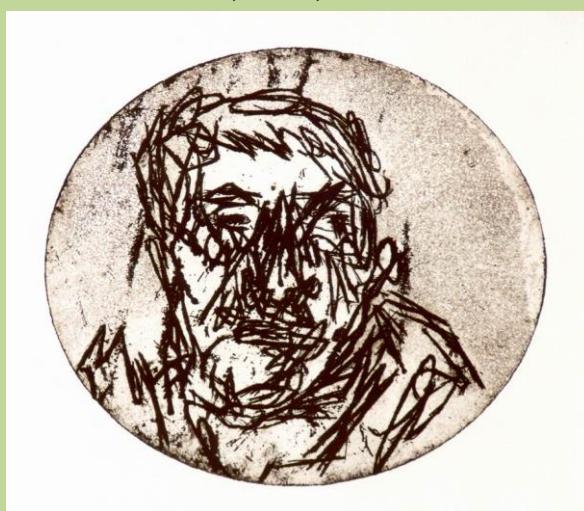
Yek ji 5000 an

Yek ji 5000 an, 1989, grafika bi asit li ser metal, 14,5x14 cm.

Zarokeki ji Helebce

Zarokeki ji Helebce, 1989, grafika bi asit li ser metal
14,5x14,5 cm.

Naz Hakim

Naz Hakim

Birth date: Nov. 01, 1984

E-Mail: nazhindo@yahoo.com

Education:

2012- 2013:

Master of Fine Arts

Middlesex University

London

2005-2008:

Bachelor of Fine Arts

University of Sulaimany

Sulaimany

1999-2004:

Diploma in Fine Arts

Institute of Fine Arts

Sulaimany

Participated in many exhibitions inside and outside Kurdistan.

Artist's statement:

Political issues and trauma are the central themes of my artworks. I have visualized historical catastrophe and traumatic themes among Kurdish people in my art works. Through series of abstract paintings and an installation work; I explored the significance of using some specific materials for example black oil, linen coal etc. which refer to specific event that Kurds have experienced. Indeed material can have the ability of representing trauma when being a part of the memory in traumatic event. Also, I am usually interested in using different kinds of texture and natural material.

Ideas of the representation of trauma have long captivated philosophers, historians, psychologists etc, each in their own area of expertise tried to develop further understanding of the subject. The aim of representation of one's memory is sharing or retelling of a thought and emotion to other minds. Continuously humans have attempted to re-show thoughts and emotions in order to achieve joint understanding with one person to another.

